
KURIKULUM

MEĐUPREDMETNIH TEMA

OSNOVNA ŠKOLA ŠEMOVEC

Plitvička 2, Šemovec
42202 Trnovec Bartolovečki

Sadržaj

Osobni i socijalni razvoj.....	1
Učiti kako učiti.....	16
Građanski odgoj i obrazovanje	32
Zdravlje.....	44
Poduzetništvo	61
Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije	70
Održivi razvoj	93

1. Osobni i socijalni razvoj https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html
2. Učiti kako učiti https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html
3. Građanski odgoj i obrazovanje https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_217.html
4. Zdravlje https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_212.html
5. Poduzetništvo https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_157.html
6. Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html
7. Održivi razvoj https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_152.html

Osobni i socijalni razvoj

Domena A – 1. Ciklus (1. i 2. razred OŠ): Ja				
Odgajno – obrazovna očekivanja	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuke za ostvarivanje očekivanja
osr A.1.1. Razvija sliku o sebi.	Opisuje svoje tjelesne i osobne karakteristike.	Predstavlja se uz opis tjelesnih i osobnih karakteristika.	Prihvatljiva je različitost tjelesnih i osobnih karakteristika.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, međupredmetnih tema Zdravlje i Održivi razvoj.</p> <p>Koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama¹, raspravama, igrom kao načinom izražavanja i učenja.</p> <p>Koristiti se prikladnim tekstovima i slikovnicama, predstavama, animiranim filmovima.</p> <p>Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem.</p> <p>Individualna podrška učitelja učeniku.</p>
	Uočava sličnosti i razlike u tjelesnim i osobnim karakteristikama u odnosu na vršnjake.	Uključuje se u ponuđene aktivnosti s vršnjacima.		
	Uočava različitosti obitelji.	U obitelji ispunjava obveze primjerene dobi.	Svaka je obitelj jedinstvena i vrijedna.	
osr A.1.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.	Prepoznaje i imenuje osnovne i neke složene emocije (ponos, krivnja, sram).	Emocije iskazuje u skladu sa situacijom i općeprihvaćenim normama.	Svatko ima pravo na emocije. Emocije se izražavaju na način da ne ugrožava sebe ni druge.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Zdravlje i Učiti kako učiti.</p> <p>Koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom, igrom kao načinom izražavanja i učenja.</p> <p>Koristiti se prikladnim tekstovima i slikovnicama, predstavama, animiranim filmovima.</p> <p>Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem.</p> <p>Koristiti se glazbom i likovnošću za opuštanje i izražavanje emocija.</p> <p>Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.</p> <p>Individualna podrška učitelja učeniku.</p> <p>Stručni suradnici procjenjuju emocionalnu zrelost, savjetuju učenike, roditelje ili skrbnike (u dalnjem tekstu roditelje) i učitelje.</p>
	Prepoznaje uzroke svojih emocionalnih stanja i ponašanja.	Primjenjuje jednostavnije tehnike kontrole emocija.		

	Povezuje tjelesne promjene i emocionalno stanje.			
osr A.1.3. Razvija svoje potencijale.	Opisuje svoje želje i interese.	Slobodno izražava želje i interes čak i kad se razlikuju od želja i interesa drugih.	Važno je izraziti vlastite želje i interese.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika i svih školskih aktivnosti. Koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom, igrom kao načinom izražavanja i učenja. Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem. Širok raspon ponuđenih slobodnih aktivnosti i izvannastavnih sadržaja u školi.
osr A.1.4. Razvija radne navike.	Opisuje svoje školske obveze i radne navike.	Ispunjava obveze uz nadzor.	Radne navike važne su za uspjeh u školi.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Poduzetništvo, satova razrednika. Koristiti se radionicama, igranjem uloga, igrom kao načinom izražavanja i učenja. Pozivati roditelje različitih zanimanja, organizirati posjete različitim djelatnostima (izvanškolske posjete). Koristiti se prikladnim tekstovima i slikovnicama, predstavama, animiranim filmovima. Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.
	Opisuje zanimanja i navodi razlike među njima.	U igri preuzima uloge različitih zanimanja.	Sva su zanimanja važna i vrijedna.	

Ključni sadržaji: tjelesne i osobne karakteristike, obitelj, osnovne i složene emocije, želje i interesi, školske obveze i radne navike, zanimanja.

Domena A – 2. Ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ): Ja

osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.	Opisuje svoje pozitivne i negativne osobine, uspjehe i neuspjehe.	Služi se informacijama koje mu daju drugi u opisivanju sebe. Koristi se znanjem o sebi u ispunjavanju obveza i odnosu s drugima.	Vjeruje da je dobra i vrijedna osoba.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Zdravlje i Održivi razvoj, satova razrednika. Koristiti se radionicama, igranjem uloga, raspravama, igrom kao načinom izražavanja i učenja, razrednim izletima. Koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima. Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem. Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.
	Opisuje sebe kao člana svoga razrednog odjela i škole.	Sudjeluje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu i školi.	Doprinos svakoga člana razredne zajednice dragocjen je.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Zdravlje i Održivi razvoj, satova razrednika. Koristiti se radionicama, igranjem uloga, raspravama, igrom kao načinom izražavanja i učenja, razrednim izletima. Koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima. Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem. Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.
osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.	Prepoznaje i imenuje složene emocije i njihove uzroke. Razlikuje doživljavanje i izražavanje emocija. Prepoznaje situacije istodobnog doživljavanja različitih emocija. Uviđa da ljudi različito izražavaju emocije.	Govori o svojim emocijama i emocionalnim stanjima.	U većini situacija moguće je uspješno upravljati emocijama.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, međupredmetne teme Učiti kako učiti i svih školskih aktivnosti. Koristiti se radionicama, igranjem uloga, raspravom, ekspresivnim tehnikama kao načinom izražavanja i učenja. Koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima. Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem.
	Opisuje određene tehnike kontrole emocija.	Koristi suočavanje usmjereni na problem i suočavanje usmjereni na emocije.	Prosudiže da je u redu potražiti pomoći kad je teško.	

osr A.2.3. Razvija osobne potencijale	Opisuje svoje interese i očekivanja. Povezuje uloženi trud i uspjeh.	Postavlja ciljeve i planira ponašanje u skladu s interesima i očekivanjima. Uključuje se u slobodne, dodatne aktivnosti u skladu s interesima.	Vjeruje da uz ulaganje truda može uspjeti.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetne teme Učiti kako učiti, satova razrednika.</p> <p>Koristiti se radionicama, igranjem uloga, raspravom. Koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima. Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem.</p> <p>Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.</p> <p>Poučavati tehnike pozitivnog rješavanja problema na satovima razrednika, Matematike, Prirode i drugih predmetnih kurikuluma.</p> <p>Tehniku popravljanja pogreške (restituciju) primjenjuju svi odgojno-obrazovni radnici.</p> <p>Širok raspon ponuđenih slobodnih aktivnosti i izvannastavnih sadržaja u školi.</p>
osr A.2.4. Razvija radne navike.	Nabraja svoje obveze i procjenjuje vrijeme potrebno za njihovo ispunjavanje.	Izrađuje dnevni i tjedni plan obveza i pridržava ga se.	Dobro planiranje obveza omogućuje više slobodnoga vremena.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Uporaba IKT-a, satova razrednika.</p> <p>Planirati različite aktivnosti u školi.</p> <p>Tražiti informacije na internetu, upoznavati različite izvore znanja (ne učimo samo iz udžbenika).</p> <p>Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.</p> <p>Individualna podrška učitelja učeniku.</p>
	Povezuje učenje sa stjecanjem znanja, vještina i stavova.	Koristi načine za samomotiviranje.	Učenje i znanje su važni.	
Ključni sadržaji: pozitivne i negativne osobine, uloga pojedinca u razrednome odjelu i školi, doživljavanje i izražavanje emocija, tehnike kontrole emocija, interesi, očekivanja i ciljevi, odnos uloženoga truda i postignuća, odgovornost i krivnja, popravljanje pogreške (restitucija), upravljanje vremenom, plan učenja.				

Domena A – 3. Ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ): Ja

osr A.3.1. Razvija sliku o sebi.	Povezuje društvene norme i prihvaćenost.	Svojim ponašanjem ne ugrožava sebe ni druge.	Potrebno je voditi brigu o sebi i drugima.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetne teme Zdravlje, satova razrednika.</p> <p>Koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom.</p> <p>Koristiti se radom na tekstovima, predstavama, filmovima Pisati sastavke na temu razvoja slike o sebi.</p> <p>Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.</p> <p>Individualna podrška učitelja učeniku.</p> <p>Stručni suradnici procjenjuju razinu samopoštovanja i samoefikasnosti učenika, savjetuju učenika, roditelje i učitelje. Učenici vode mapu osobnoga razvoja.</p>
	Objašnjava svoje mogućnosti i ograničenja, prednosti i nedostatke, stavove i uvjerenja.	Uočava reakcije drugih o sebi i kritički promišlja o njima. Nastroji prevladati svoje nedostatke. Odupire se vršnjačkim pritiscima.	Ima realnu sliku o sebi.	
osr A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.	Analizira povezanost misli – emocije – ponašanje.	Promjenom mišljenja mijenja emocionalni doživljaj i ponašanje.	Promjena misli može utjecati na emocije i ponašanje.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika.</p> <p>Koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom.</p> <p>Koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima. Pisati sastavke na temu upravljanja emocijama i ponašanjem.</p> <p>Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.</p> <p>Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.</p> <p>Individualna podrška učitelja učeniku.</p> <p>Kognitivnim tehnikama reguliranja emocionalnoga stanja poučavaju educirani stručni suradnici.</p>
	Procjenjuje kada, kako i s kime može razgovarati o svome emocionalnom stanju.	Traži i prima pomoć, zna pronaći izvore podrške.	Većina je problema rješiva.	
osr A.3.3. Razvija osobne potencijale.	Uviđa što želi unaprijediti u svome ponašanju. Uspoređuje i prati svoje napredovanje.	Planira korake radi unapređenja ponašanja u skladu sa svojim interesima i očekivanjima.	Pojedinac je odgovoran za svoje ponašanje.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika.</p> <p>Koristiti se radionicama, raspravom. Učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima.</p>

				<p>Individualna podrška učitelja učeniku.</p> <p>Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i nastavnike.</p> <p>Učenici vode mapu osobnog razvoja.</p> <p>Širok raspon ponuđenih slobodnih aktivnosti i izvannastavnih sadržaja u školi.</p>
osr A.3.4. Upravlja svojim obrazovnim i profesionalnim putem.	Prepoznae svoje vrijednosti, interese, motiviranost i sposobnosti potrebne za pojedinu zanimanja.	Bira srednju školu u skladu sa svojim mogućnostima, interesima i vrijednostima.	S optimizmom gleda na svoj obrazovni razvoj.	<p>Uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetne teme Uporaba IKT-a i Poduzetništvo, satova razrednika.</p> <p>Koristiti se radionicama, raspravom.</p> <p>Individualni rad razrednika i drugih učitelja s učenicima.</p> <p>Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.</p> <p>Učenici vode mapu profesionalnog razvoja.</p> <p>Provodi se profesionalno informiranje i savjetovanje u suradnji sa Zavodom za zapošljavanje.</p> <p><i>Online</i> ankete na satovima Informatike i razrednika, prikupljanje informacija o srednjim školama i uvjetima upisa.</p>
Ključni sadržaji: tjelesno i psihičko sazrijevanje, društvene norme i prihvaćenost, samopoimanje, uvjerenja i stavovi, odnos misao – emocija – ponašanje, tehnike rješavanja problema, profesionalno usmjeravanje: vrijednosti, interesi, sposobnosti.				

Domena B – 1. Ciklus (1. i 2. razred OŠ): Ja i drugi

Odgojno-obrazovna očekivanja	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuke za ostvarivanje očekivanja
Učenik:				
osr B.1.1. Prepoznaće i uvažava potrebe i osjećaje drugih.	Opisuje potrebe i osjećaje drugih.	Prepoznaće potrebe i osjećaje drugih.	Važno je razumjeti tuđe potrebe i osjećaje.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti. Igre uloga, zauzimanje različitih perspektiva kako bi se prepoznale tuđe emocije, radionice na satovima razrednika. Primjena ekspresivnih tehnika. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje. Individualna podrška učitelja učeniku.
osr B.1.2. Razvija komunikacijske kompetencije.	Jednostavnim riječima opisuje aktivno slušanje, davanje i primanje povratnih informacija. Nabraja pravila uvažavajuće komunikacije.	Aktivno sluša, daje i prima povratne informacije i komunicira u skladu s komunikacijskim pravilima.	Važno je učiti komunikacijska pravila.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti. Organizirati komunikacijske radionice za djecu u suradnji sa stručnim suradnicima koristeći se potencijalima zajednice. Učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju. Individualna podrška učitelja učeniku.
osr B.1.3. Razvija strategije rješavanja sukoba.	Prepoznaće situacije koje dovode do sukoba, uviđa da različite potrebe i osjećaji mogu potaknuti sukob. Nabraja jednostavne strategije rješavanja sukoba.	Rješava sukobe naučenim strategijama. Traži pomoć odrasloga ako nije sam sposoban riješiti sukob.	Važne su vlastite potrebe i osjećaji, kao i potrebe i osjećaji drugih.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Zdravlje, Održivi razvoj i Građanski odgoj. Učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju. Preventivni programi koje organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju stručni suradnici. Satovi razrednika -radionice u suradnji sa stručnim suradnicima. Primjena ekspresivnih tehnika. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.

Ključni sadržaji: prepoznavanje potreba i osjećaja drugih, aktivno slušanje, davanje i primanje povratnih informacija, prepoznavanje da različite potrebe, osjećaji i situacije mogu potaknuti sukob.

Domena B – 2. Ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ): Ja i drugi

osr B.2.1. Opisuje i uvažava potrebe i osjećaje drugih.	Objašnjava osjećaje i potrebe drugih.	Pokazuje razumijevanje za potrebe drugih, suosjeća.	Važno je uvažiti tuđe potrebe i osjećaje.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti. Igre uloga, zauzimanje različitih perspektiva kako bi se prepoznale tuđe emocije, radionice na satovima razrednika u suradnji sa stručnim suradnicima. Primjena ekspresivnih tehniki. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.	Objašnjava aktivno slušanje, davanje i primanje informacija. Nabraja i objašnjava pravila uvažavajuće komunikacije. Opisuje prijateljske odnose.	Aktivno sluša, daje i prima informacije, pokazuje vještine dogovaranja, pregovaranja i postizanja kompromisa. Razvija odnose poštovanja među vršnjacima i gradi prijateljstva.	Važno je razvijati odnose poštovanja, postizati dogovore.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Održivi razvoj. Organizirati komunikacijske radionice za djecu na satu razrednika u suradnji sa stručnim suradnicima. Ugrađeno u cjelokupnu komunikaciju na razini škole, uključujući učitelje, roditelje i sve odgojno – obrazovne radnike. Učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju. Individualna podrška učitelja učeniku.
osr B.2.3. Razvija strategije rješavanja sukoba.	Opisuje različite načine rješavanja sukoba.	Primjenjuje različite strategije u rješavanju sukoba.	Važno je riješiti problemske situacije (sukobe) tako da obje strane prihvate rješenje.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Održivi razvoj. Ugrađeno u cjelokupnu interakciju i kulturu školske ustanove, uključujući djecu i mlade osobe, roditelje i odgojno-obrazovne radnike. Stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe koristeći se potencijalima zajednice. Učitelj kao model ponašanja. Primjena ekspresivnih tehniki. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje. Individualna podrška učitelja učeniku.
osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.	Opisuje suradničko učenje. Opisuje vještine prezentacije.	Pomaže drugima, dogovara se, dijeli znanje i postignuća u ostvarivanju zadatka. Razvija vještine prezentacije.	Važan je osobni doprinos i pripadnost. Svi mogu pridonijeti timu na različite načine.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Učiti kako učiti. Praktične aktivnosti. Zajedničkim radom na projektima u svim predmetima, radom u paru i/ili malim skupinama, zajednička natjecanja i smotre. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.

Domena B – 3. Ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ): Ja i drugi

osr B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.	Opisuje prava drugih i osobne slobode. Povezuje važnost prezentiranja svojih jakih strana te važnost zastupanja svojih i tuđih prava.	Pokazuje razumijevanje za osjećaje i potrebe drugih, razvija empatiju. Zalaže se za svoja i tuđa prava bez ugrožavanja drugih.	Važno je prihvatići druge i njihove potrebe i osjećaje. Važno je brinuti se o svojim i tuđim pravima. Zastupanje prava drugih stvara osjećaj zadovoljstva.	Uvršteno u međupredmetne teme Građanski odgoj, Učiti kako učiti i Održivi razvoj. Uklapljeni u kurikulum svih nastavnih predmeta i satova razrednika u cijelom ciklusu te projektno kroz ciklus, uza sve školske aktivnosti. Učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja te primjerima drugih u socijalnome okruženju. Primjena ekspresivnih tehniki. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje. Individualna podrška učitelja učeniku.
osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima	Povezuje svoje i tuđe stavove, izvore i postupke s posljedicama.	Prilagođava i usklađuje svoje ponašanje s pravilima u skupini. Pokazuje vještine dogovaranja, pregovaranja i postizanja kompromisa.	Treba preuzeti odgovornost za svoje postupke i izvore.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, svih školskih aktivnosti te međupredmetne teme Održivi razvoj. Satovi razrednika u suradnji sa stručnom službom. Ugrađeno u cijelokupnu komunikaciju na razini škole, uključujući učitelje, roditelje i sve odgojno – obrazovne radnike. Učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja te primjerima drugih u socijalnome okruženju. Ekspresivne tehniki. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
osr B.3.3. Razvija strategije rješavanja sukoba.	Poznaje nenasilne strategije rješavanja sukoba i prepoznaje situacije koje mogu dovesti do sukoba.	Primjenjuje nenasilne strategije u rješavanju sukoba. Asertivan/na ² je.	Sukobi se mogu riješiti na prihvatljiv način, bez nasilja.	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Održivi razvoj. Stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe koristeći se resursima zajednice. Ugrađeno u cijelokupnu interakciju i kulturu školske ustanove, uključujući sve sudionike: djecu i mlade osobe, roditelje i odgojno-obrazovne radnike. Učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju. Ekspresivne tehniki. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.	Objašnjava važnost suradnje. Prepoznaće odlike asertivnoga ponašanja.	Preuzima dodijeljenu ulogu u timu, aktivno pridonosi svojim sudjelovanjem. Primjenjuje vještine prezentacije.	Suradničkim ponašanjem potiče se kohezija u	Uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Zdravlje. Projektno i zajedničkim radom na projektima u svim predmetima. Zajednička natjecanja i smotre.

	Govori o dobrobiti timskoga rada za sve.		skupini, odnosno razrednome odjelu.	Rad u paru i/ili malim skupinama. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
Ključni sadržaji: razumijevanje za osjećaje i potrebe drugih i prihvaćanje bez osude, empatija, zalaganje za svoja i tuđa prava bez ugrožavanja drugih, povezivanje stavova, izbora i postupaka s posljedicama, suradnja i rad u timu, nenasilje u rješavanju sukoba.				

Domena C – 1. Ciklus (1. i 2. razred OŠ): Ja i društvo

Odgojno-obrazovna očekivanja	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuke za ostvarivanje očekivanja
Učenik:				
osr C.1.1. Prepoznaće potencijalno ugrožavajuće situacije i navodi što treba činiti u slučaju opasnosti.	Nabraja potencijalne opasnosti u kući, skupini, školi i zajednicama. Imenuje osobe od povjerenja od kojih treba tražiti pomoć ako se osjeća nesigurno. Nabrala postupke za slučaj opasnosti.	Bira sigurna mjesta za igru. Samostalno se i sigurno kreće u prometu i okolini.	Važno je paziti na vlastitu sigurnost i sigurnost drugih.	Satovi razrednika: pedagoške radionice na teme o situacijama u obitelji, skupini i društvu koje mogu biti potencijalna ili stvarna opasnost za pojedinca; čitanje priča, izrada plakata i postera. Ugraditi u sve predmetne kurikulume. Povezati s međupredmetnom temom Zdravlje. Izvanučionička nastava. Surađivati s roditeljima radi podizanja roditeljskih kompetencija i usvajanja specifičnih znanja o području razvoja djece. Surađivati sa školskom liječnikom / školskim liječnikom i stručnim suradnicima. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
osr C.1.2. Opisuje kako društvene norme i pravila reguliraju ponašanje i međusobne odnose.	Opisuje zašto su važna pravila ponašanja u odnosu na drugu djecu i odrasle. Navodi posljedice nepridržavanja pravila dogovorenih u obitelji i školi.	Ponaša se u skladu s pravilima skupine. Prepoznaće pravedno i pošteno ponašanje.	Dogovorena pravila u skupini postoje kako bi se bolje slagali i uspješnije rješavali probleme.	Satovi razrednika: pedagoške radionice na kojima učenici uz igru i razgovor utvrđuju koja su ponašanja u skupini i društvu poželjna, uče koje su posljedice poželjnoga a koje nepoželjnoga ponašanja, dogovaraju pravila ponašanja u svome razrednom odjelu, školi ili zajednici, uče bonton, čitaju priče, izrađuju plakate i postere. Uvrstiti u sve predmetne kurikulume; uklopljeno u kurikulum međupredmetne teme Građanski odgoj i obrazovanje. Surađivati s roditeljima radi upoznavanja kućnog reda škole te usklajivanja postupanja u različitim društvenim situacijama. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.

osr C.1.3. Pridonosi skupini.	Opisuje aktivnosti kojima može pomoći u obitelji i razrednome odjelu. Opisuje situacije u kojima treba pomagati drugima.	Aktivno sudjeluje u aktivnostima skupine. Pomaže učenicima u razrednome odjelu različitim aktivnostima.	Pripadanje skupini stvara osjećaj zadovoljstva.	Satovi razrednika: pedagoške radionice na teme koje potiču povezanost u skupini, suradnju, bliskost; kojima može pridonositi u kući, školi i zajednici; razgovori, rasprave, čitanje priča, izrada plakata i postera, zajedničko uređivanje učionice. Uvrstiti u sve predmetne kurikulume; uklopljeno u kurikulume međupredmetnih tema Održivi razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje. Izvanučionička nastava: učenike uključiti u društvena događanja suradnjom s lokalnom zajednicom. Izvannastavne aktivnosti. Projektna nastava. Surađivati s roditeljima radi zajedničkih aktivnosti. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
osr C.1.4. Razvija nacionalni i kulturni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini.	Opisuje običaje i način života u svojoj užoj zajednici.	Uključuje se u različite slobodne aktivnosti i druži s djecom.	Pripadanje skupini važno je svakom pojedincu.	Satovi razrednika: pedagoške radionice na teme koje potiču predstavljanje sebe i upoznavanje drugih, različitih obiteljskih vrijednosti i proslave blagdana; razgovori, rasprave, čitanje priča, izrada plakata i postera. Uvrstiti u sve predmetne kurikulume. Povezati s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj. Izvanučionička nastava. Izvannastavne aktivnosti. Projektna nastava. Surađivati s roditeljima radi zajedničkih aktivnosti. Razvoj pozitivnoga osobnog i kulturnog identiteta učenika zajednička je odgovornost obitelji, škole i društva. Korištenje resursima zajednice.
Ključni sadržaji: sigurnost u razrednome odjelu, osobe od povjerenja, pravila u skupini, prava i obveze, povezanost u skupini, zajedništvo, obiteljske vrijednosti, blagdani i obljetnice.				

DOMENA C – 2. Ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ): JA I DRUŠTVO

osr C.2.1. Razlikuje sigurne od nesigurnih situacija u zajednici i opisuje kako postupiti u rizičnim situacijama.	Opisuje situacije koje ga ugrožavaju i ponašanja koja ne treba trpjeti. Prepoznaže nužnost obraćanja pouzdanoj odrasloj osobi ako se osjeća ugroženo.	Izbjegava situacije koje ga mogu ugroziti. Traži pomoć kad je u opasnosti.	U redu je tražiti pomoć kad je potrebno.	Satovi razrednika: pedagoške radionice o situacijama u obitelji, skupini i društvu koje su potencijalna ili stvarna opasnost za pojedinca, razgovaraju o rizičnim čimbenicima u školskom i izvanškolskom okruženju te načinima podizanja razine sigurnosti; izrađuju plakate i postere, sandučić povjerenja. Uvrstiti u sve predmetne kurikulume. Povezati s međupredmetnom temom Zdravlje. Izvanučionička nastava. Izvannastavne aktivnosti. Surađivati s roditeljima radi sigurnosti učenika. Surađivati s vanjskim stručnim službama na lokalnoj razini. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
osr C2.2. Prihvata i obrazlaže važnost društvenih normi i pravila.	Opisuje kako članovi skupine ili zajednice mogu utjecati jedni na druge pozitivno i negativno. Uviđa nužnost pravila i normi u različitim aktivnostima skupine i socijalnim situacijama (sportskim, glazbenim, dramskim itd.), razlikuje primjерено od neprimjereno ponašanja.	Prilagođava se pravilima skupine radi uspješne suradnje s drugim članovima.	Svi učenici imaju jednaka prava i trebaju se poštovati.	Satovi razrednika: pedagoške radionice o kućnom redu škole, bontonu, kvalitetnom provođenju slobodnog vremena; vježbaju kako izraziti mišljenje, ispričati se i ispraviti pogreške, analiziraju razredne i društvene vrijednosti, izrađuju plakate i postere. Uvrstiti u sve predmetne kurikulume. Povezati s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje i Zdravlje. Izvanučionička nastava. Izvannastavne aktivnosti. Surađivati s roditeljima radi upoznavanja kućnog reda škole te usklađivanja postupanja u različitim društvenim situacijama. Roditelje upoznati s djelovanjem Vijeća roditelja. Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.
osr C.2.3. Pridonosi razredu i školi.	Objašnjava vlastitu ulogu u aktivnostima kojima se pridonosi razredu i školi. Zaključuje da je dio zajednice i da nekim članovima treba pomagati.	Sudjeluje u zajedničkom radu i planira aktivnosti u skupini.	Osjećaj pripadnosti te doprinos razredu i školi važni su za svakog pojedinca. Važno je brinuti se za druge.	Satovi razrednika: pedagoške radionice s temama koje potiču povezanost u skupini, međurazrednu suradnju, pripadnost školi, razumijevanje različitosti, zajedničku brigu o unapređenju razrednog uspjeha; razgovori, rasprave, izrada plakata i postera. Uvrstiti u sve predmetne kurikulume. Uklopljeno u kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj. Izvanučionička nastava. Organizirati aktivnosti u školi kojima učenici mogu ispunjavati zajednički cilj ili u kojima se pokazuje briga za druge.

				Izvannastavne aktivnosti. Projektna nastava. Surađivati s roditeljima radi zajedničkih aktivnosti.
osr C.2.4. Razvija kulturni i nacionalni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini.	Prepoznaće tradicionalne običaje koji povezuju članove skupine i zajednice. Navodi da postoje različiti običaji i tradicije u drugim zajednicama.	Uspostavlja bliske odnose i gradi prijateljstva s djecom iz škole i zajednice.	Važno je poštovati tradiciju svoje obitelji i zajednice.	Satovi razrednika: pedagoške radionice s temama koje potiču predstavljanje sebe i upoznavanje drugih, vrijednosti prijateljstva, različitih obiteljskih vrijednosti i proslave blagdana; razgovori, rasprave, izrada plakata i postera, proslave blagdana. Uvrstiti u sve predmetne kurikulume. Povezati s međupredmetnim temama. Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj. Izvanučionička nastava.
Ključni sadržaji: sigurnost u zajednici, pomaganje i odgovornost odraslih, oblici nasilničkog ponašanja, solidarnost, prijateljstvo, doprinos školi i lokalnoj zajednici, blagdani i obljetnice				

Domena C – 3. Ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ): Ja i društvo

osr C.3.1. Razlikuje sigurne od rizičnih situacija i ima razvijene osnovne strategije samozaštite.	<p>Prepoznaće ugrožavajuće društvene situacije za mlade. Prepoznaće različite vrste zlostavljanja.</p> <p>Nabrala tvari koje mogu prouzročiti ovisnost.</p> <p>Prepoznaće pritisak vršnjaka i nagovaranje na društveno neprihvatljivo ponašanje.</p> <p>Navodi što treba poduzeti u slučaju opasnosti, pritska vršnjaka ili nasilja.</p> <p>Nabrala opasnosti internetske komunikacije s neznancima i kako zaštiti privatnost.</p>	<p>Odlučuje o vlastitome sigurnom ponašanju.</p> <p>Odbija nagovor vršnjaka na nepoželjno ponašanje.</p> <p>Odgovorno se služi društvenim mrežama.</p>	<p>Opasne i rizične situacije u društvu treba izbjegavati.</p> <p>U redu je reći »ne« i pritom se osjećati dobro.</p>	<p>Na satovima razrednika putem radionica obrađivati teme povezane sa sigurnošću djece i mladih u društvu.</p> <p>Uvježbavati reakcije na potencijalno opasne situacije. Uključivati roditelje radi upoznavanja s kućnim redom škole te usklađenog postupanja u različitim društvenim situacijama.</p> <p>Uvrstiti u sve predmetne kurikulume.</p> <p>Povezati s međupredmetnim temama Zdravlje i Uporaba IKT-a.</p> <p>Stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe koristeći se potencijalima zajednice.</p>
osr C.3.2. Prepoznaće važnost odgovornosti pojedinca u društvu.	<p>Objašnjava interakciju i utjecaj članova zajednice i društva.</p> <p>Opisuje odgovornost za svoje ponašanje kao člana zajednice i društva.</p> <p>Objašnjava učinke nesocijalnoga ponašanja.</p>	<p>Odgovorno se ponaša u zajedničkim aktivnostima.</p>	<p>Prihvaćanje društvenih normi i pravila omogućuje skladne socijalne odnose.</p>	<p>Na satovima razrednika putem pedagoških radionica u suradnji sa stručnim suradnicima.</p> <p>Dogovarati s djecom i mladima pravila ponašanja u razrednome odjelu i školi.</p> <p>Debate zašto postoje društvena pravila i norme te kako se djeca i mлади odnose prema tome, kako mogu preuzeti odgovornost za vlastite postupke.</p> <p>Uvrstiti u sve predmetne kurikulume.</p> <p>Povezati s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj.</p> <p>Izvannastavne aktivnosti.</p> <p>Surađivati s roditeljima.</p> <p>Stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje.</p>
osr C.3.3. Aktivno sudjeluje i pridonosi školi i lokalnoj zajednici.	<p>Navodi ponašanja kojima može pridonijeti pozitivnim promjenama u školi i lokalnoj zajednici.</p>	<p>Sudjeluje u timskim aktivnostima. Pomaže članovima zajednice.</p>	<p>Aktivno sudjelovanje u školi i zajednici potiče osobno zadovoljstvo.</p>	<p>Na satovima razrednika održavati pedagoške radionice na teme koje potiču kohezivnost skupine.</p> <p>U okviru izvannastavnih aktivnosti djecu i mlade uključiti u društvena događanja suradnjom s lokalnom zajednicom i različitim organizacijama.</p> <p>Uključiti djecu i mlade u projekte koji pridonose dobrobiti škole i zajednice.</p> <p>Organizirati akcije u školi u kojima se pokazuje briga za druge.</p>

	Objašnjava važnost pomaganja drugima (solidarnost).		Važno je biti aktivan član skupine i zajednice. Briga o pojedincima koji se nalaze u ekonomski nepovoljnim okolnostima korisna je za društvo u cjelini.	Uvrstiti u sve predmetne kurikulume. Surađivati s Vijećem učenika. Povezati s međupredmetnim temama Održivi razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje. Surađivati s roditeljima.
osr C.3.4. Razvija nacionalni i kulturni identitet.	Opisuje obilježja svoga kulturnog i nacionalnog identiteta.	Predstavlja sebe, školu i zajednicu kroz različite prezentacijske aktivnosti.	Prihvaća svoj kulturni i nacionalni identitet uvažavajući svoje podrijetlo, jezik, vjeru i tradiciju.	Pedagoške radionice na satovima razrednika. Izvannastavne aktivnosti u što raznovrsnijem obliku. Posjeti kulturno – umjetničkim ustanovama. Sudjelovanje u manifestacijama i svečanostima u školi i lokalnoj zajednici. Upoznavanje drugih škola i zajednica. Zajedničko djelovanje roditelja i škole. Izvanučionička nastava. Izvannastavne aktivnosti. Sudjelovanjem u eTwining projektima putem IKT tehnologije učenici mogu komunicirati s učenicima drugih zemalja te upoznati njihovu kulturu, običaje i način života. Sudjelovanje u aktivnostima projekta Erasmus+. Surađivati s roditeljima. Uklopljeno u kurikulum međupredmetnih tema Uporaba IKT-a i Održivi razvoj.

Ključni sadržaji: sadržaji školskog preventivnog programa (ŠPP), suvremene ovisnosti, rizično ponašanje i strategije samozaštite, razvijanje osobne odgovornosti, zaštita od opasnosti IKT-a, zdravi odnosi u skupini, zajednici i društvu, volontiranje, slobodno vrijeme, stereotipi i predrasude, blagdani i oblijetnice.

Učiti kako učiti

1. odgojno-obrazovni ciklus (1. i 2. razred OŠ)

1. domena: primjena strategija učenja i upravljanja informacijama		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
<p>uku A.1.1.</p> <p>1.Upravljanje informacijama</p> <p>Učenik uz pomoć učitelja traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p>	<p>Uz pomoć učitelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih – prati upute pri pregledavanju i korištenju različitim izvorima informacija (knjižna i neknjižna građa) – uspoređuje nove informacije i odabire one koje su mu potrebne – pronađene informacije bilježi i organizira za korištenje prema uputama – objašnjava i opisuje drugima kako je došao do informacije – prikazuje jednostavan sadržaj informacije drugima – rješava problem koristeći se pronađenim informacijama. 	<p>Integracijom s ostalim područjima i međupredmetnim temama (posebice s IKT-om) svakodnevno u redovitoj nastavi. Očekivanje se uz redovitu nastavu može ostvarivati i projektnom nastavom, u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama u okružju.</p> <p>Preporuča se upoznavanje i razlikovanje jednostavnijih tiskanih i digitalnih izvora (knjiga, časopisa, slikovnica; uspoređivanje knjižne i neknjižne građe (časopisi, filmovi...)), pronalaženje i primjena njihovih glavnih dijelova (opis građe – autor, ilustrator, naslov, sadržaj...).</p> <p>Planiranje rada u skupini/pojedinačnog rada u knjižnici pri rješavanju određenih zadataka.</p> <p>Pretraživanje ograničenih izvora u potrazi za određenom informacijom prema zadanim kriterijima.</p> <p>Za ostvarivanje istraživačkih aktivnosti može se koristiti primarne izvore u školskoj knjižnici, drugim knjižnicama i ustanovama, digitalne obrazovne sadržaje, razgovore sa stručnjacima iz lokalne zajednice ili udaljenih mjesta pomoću informacijsko-komunikacijske tehnologije.</p>
<p>uku A.1.2.</p> <p>2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema</p> <p>Učenik se koristi jednostavnim strategijama učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz pomoć učitelja.</p>	<p>Uz pomoć učitelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – povezuje nove sadržaje s prethodnim znanjem i iskustvima – opisuje manje dijelove sadržaja svojim riječima – jednostavno organizira sadržaje učenja – koristi se jednostavnim strategijama pamćenja – rješava jednostavne, konkretne probleme. <p>Zajedno s učiteljem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identificira glavne elemente problema – primjenjuje i ponavlja primjenu različitih jednostavnih strategija pri rješavanju problema – nalazi moguća rješenja, provjerava ih i odabire jedno. 	<p>Očekivanje se treba ostvarivati u svakom predmetu, svakodnevno, učenjem i poučavanjem, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Izravno poučavati strategije učenja, pamćenja, čitanja i pisanja. Modelirati korištenje strategijama. Vođena refleksija o korištenju strategijama. Raspravljanje o korištenju strategijama u parovima ili manjim skupinama.</p> <p>Korištenje pristupom učenja otkrivanjem (istraživačko učenje, projektni rad, simulacije, igranje uloga, igre s pravilima (strategijske igre)). Koristiti se pogodnostima informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj vještina i strategija učenja.</p> <p>Poticanje suradničkog učenja i učenja u paru (uzajamno poučavanje, timski rad).</p> <p>Razumijevanje naučenoga učenik može pokazati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prepričavanjem (oblikovanjem sadržaja svojim riječima) – sažimanjem i izdvajanjem bitnih obilježja – izradom jednostavnijih mapa u kojima prikazuje odnose i veze među zadanim pojmovima – izradom vizualnog prikaza zadanog sadržaja – rješavanjem jednostavnijih konkretnih problema na različite načine.

<p>uku A.1.3 3. Kreativno mišljenje Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.</p>	<p>Pojedine ideje ili situacije može osmisliti i prikazati na drugačiji način. Pokazuje interes prema novome (idejama, pristupima rješavanju problema, situacijama). Uz podršku učitelja usmjerava svoju kreativnu aktivnost prema krajnjem cilju ili proizvodu.</p>	<p>Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama, a osobito je pogodno za projektni pristup te integraciju različitih tema/područja učenja. Mogućnost korištenja različitim računalnim programima, igrama i aplikacijama koje potiču kreativni proces. Primjerice, osmišljavanje alternativnih završetaka priče i/ili odgovora na pitanja (npr. »Što bi se sve moglo dogoditi kada više ne bi padala kiša?«). Uključivanje različitih igara koje potiču stvaranje asocijacija i uporabu maštete. Opažanje i istraživanje svijeta oko sebe svim osjetilima. Osmišljavanje jednostavnih pokusa koji omogućuju istraživanje svijeta oko sebe.</p>
<p>uku A.1.4. 4. Kritičko mišljenje Učenik oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje.</p>	<p>Može izraziti što misli i osjeća o nekom problemu, ideji, situaciji koja mu je bliska. Razlikuje svoje mišljenje od mišljenja drugih.</p>	<p>Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Korištenje situacija iz svakodnevnog života (u razredu, školi, okružju).</p>

2. domena: upravljanje svojim učenjem

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku B.1.1. 1. Planiranje Na poticaj i uz pomoć učitelja učenik određuje cilj učenja i odabire pristup učenju.	<p>Uz pomoć učitelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – procjenjuje težinu zadatka – može izreći u osnovnim crtama što se u zadatu zahtijeva i što treba znati ili činiti da bi se zadatak uspješno riješio – razumije da se za rješavanje zadatka ili učenje može koristiti različitim pristupima te pokazuje osnovna znanja o njima – određuje kratkoročan i konkretan cilj učenja (npr. na pojedinom satu) i planira sadržaj koji će učiti – određuje redoslijed aktivnosti učenja i igre te ga se pridržava. 	Primijeniti u svim predmetima. Učenike se može poticati na izradu dnevnog, tjednog i mjesecnog plana učenja i praćenje ostvarenja plana (moguće i u elektroničkom obliku). Ohrabrivanje učenika za razmišljanje i razgovor o procesu učenja. Poticati učenike na to da naglas govore o koracima u učenju i rješavanju problema. Izravno poučavati metakognitivne strategije planiranja, praćenja, samoreguliranja i samovrednovanja učenja (kako, kada i zašto se njima koristiti). Preusmjeravati fokus s rezultata (ocjene, broja bodova i sl.) na proces učenja (kakvo je bilo učenje, kako unaprijediti učenje). Poticati učenike na pokazivanje samoiniciativnosti i svoje odgovornosti za učenje. Poticati praćenje svojeg učenja vođenjem dnevnika učenja i s pomoću različitih alata koje nudi informacijsko-komunikacijska tehnologija.
uku B.1.2. 2. Praćenje Na poticaj i uz pomoć učitelja prati svoje učenje.	<p>Prati upute učitelja tijekom učenja ili rada na zadatku.</p> <p>Na poticaj učitelja može iskazati jednostavne procjene o svojim procesima učenja (npr. »Dobro sam ovo zapamlio.«).</p> <p>Na poticaj i uz pomoć učitelja provjerava ono što je dotad napravio, uočava eventualne pogreške i ispravlja ih.</p> <p>Na poticaj i uz pomoć učitelja prati svoj napredak u učenju i ocjenjuje svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je blizu cilju).</p>	
uku B.1.3. 3. Prilagodba učenja Na poticaj i uz pomoć učitelja učenik mijenja pristup učenju.	<p>Može prepoznati koji su pristupi učenju/rješavanju zadatka korisniji za ostvarivanje ciljeva.</p> <p>Kad dođe do poteškoća pri rješavanju zadatka ili u učenju, mijenja pristup na poticaj i uz pomoć učitelja.</p>	
uku B.1.4. 4. Samovrednovanje/ samoprocjena Na poticaj i uz pomoć učitelja procjenjuje je li uspješno riješio zadatak ili naučio.	<p>Može izreći je li uspio riješiti zadatak i što je naučio.</p> <p>Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo učenjem i rezultatima.</p> <p>Uz pomoć učitelja analizira koji su uzroci uspjeha ili neuspjeha i razmišlja o budućem učenju te o tome kako ga popraviti.</p> <p>(Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru strategija učenja i korištenju njima.</p>	

3. domena: upravljanje emocijama i motivacijom u učenju

Odgovoно-obrazovna očekivanja	Razrada odgoно-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgoно-obrazovnih očekivanja
uku C.1.1. 1. Vrijednost učenja Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.	Može izraziti u osnovnim crtama zašto je za njega učenje važno (npr. »Da znam čitati.«).	
uku C.1.2. 2. Slika o sebi kao učeniku Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.	Očekuje da će svladati zadatke koje dobiva u školi.	Ostvaruje se u svim predmetima. Koristiti se razgovorom o učenju i raspravama u skupini. Učitelji iznose ciljeve učenja na svakom satu. Individualizirani rad tijekom nastave i pojedinačni rad sa svakim učenikom. Suradničko učenje, igranje uloga i vršnjačka podrška u situacijama neuspjeha. Radionice s ciljem razvijanja pozitivne slike o sebi i rasprave u skupini o važnosti ulaganja truda za uspjeh u učenju. Različite aktivnosti u kojima se učenici potiču da iskazuju svoje interese i postavljaju ciljeve povezane s tim što žele naučiti, a ne samo s dobivanjem ocjene. Vrednovanje za učenje koje uključuje specifične povratne informacije usmjerene na isticanje učenikovih jakih strana, ali i usmjeravanje na ono što ulaganjem truda treba unaprijediti.
uku C.1.3. 3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.	Navodi teme ili aktivnosti koje ga zanimaju u školi. Može navesti jednostavne razloge za učenje pojedinih sadržaja. Kao razlog uspjeha/neuspjeha u pojedinom zadatku navodi svoj napor uložen u učenje. Može navesti u kojim je aktivnostima ili predmetima naročito uspješan.	Stvaranje situacija u kojima će svaki učenik imati priliku iskusiti uspjeh u učenju i time steći pozitivna iskustva povezana s učenjem. Stvaranje okružja za učenje u kojem će svaki učenik imati priliku prepoznati i razvijati svoje osobne interese. Koristiti se e-okružjem, programima i aplikacijama kako bi učenje bilo zanimljivije (npr. mrežni tečajevi, prikupljanje kolekcija materijala u elektroničkom obliku...). Podrška učitelja u prepoznavanju interesa i razvoju intrinzične motivacije za učenje. Poticanje učenika da pripisuju svoje neuspjehu nedovoljno uloženom trudu. Radionice povezane s vještinama samomotiviranja i poticanja ustrajnosti u učenju, traženja pomoći i suočavanja s neugodnim emocijama u situacijama neuspjeha. Poticanje na verbalizaciju straha od ispitivanja i straha od neuspjeha, prilagodba ispitnih situacija. Podrška učitelja u smanjivanju neugodnih emocija u različitim situacijama učenja (npr. uvježbavanje tehnika opuštanja, odvraćanje od negativnih i usmjeravanje na pozitivne misli, razgovor o očekivanjima itd.).
uku C.1.4. 4. Emocije Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje te kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.	Pokazuje pozitivne emocije povezane s učenjem i školom. Pokazuje radoznalost i rado se uključuje u aktivnosti učenja. Situacije neuspjeha prihvata kao dio učenja i ne obeshrabruju ga u budućem učenju. Kontrolira strah od ispitivanja tako što ga iskazuje i traži pomoći.	

4. domena: stvaranje okružja za učenje

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
<p>uku D.1.1.</p> <p>1. Fizičko okružje učenja</p> <p>Učenik stvara prikladno fizičko okružje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.</p>	<p>Uz pomoć ili praćenje prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja.</p>	<p>Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj potiče učenike na isprobavanje različitih uvjeta u kojima uče i odabir onih koji su najučinkovitiji za njih. Pri tome daje objašnjenja i njegovo ponašanje služi kao model.</p> <p>Učitelj daje smjernice učenicima (npr. o organizaciji radnog stola, pripremi pribora i materijala) i upućuje učenike na aktivnosti koje omogućuju iskustveno učenje (npr. posjet nekoj instituciji). Stručni suradnici također savjetuju učenike pojedinačno ili u radionicama o tome kako organizirati prostor i vrijeme za učenje.</p>
<p>uku D.1.2.</p> <p>2. Suradnja s drugima</p> <p>Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spremjan je zatražiti i ponuditi pomoć.</p>	<p>Uz praćenje učitelja prema uputama radi u paru ili u skupini. Poštuje pravila skupine i sudjeluje u donošenju pravila. Procjenjuje svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka. Iskazuje interes za suradnju s vršnjacima i spremjan im je pomoći.</p> <p>Spreman je potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba u svojoj okolini.</p>	<p>Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj sam ili u suradnji s učenicima kreira aktivnosti u kojima mogu suradnički učiti, raditi u paru ili timu, poučavati jedni druge, isprobati različite uloge, doprinositi zajedničkom cilju. Učitelj stvara prijateljsko okružje u kojem pozitivno reagira na učeničko pružanje i traženje pomoći i potiče takvo ponašanje. Učitelj osnažuje učenike da traže pomoć i podršku ako im je potrebna.</p>

2. odgojno-obrazovni ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ)

1. domena: primjena strategija učenja i upravljanja informacijama		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
<p>ku A.2.1. 1. Upravljanje informacijama Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p>	<p>Uz podršku učitelja ili samostalno: određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih pretražuje izvore dostupne u školi i okolini vrednuje i uspoređuje pronađene informacije s obzirom na zahtjeve zadatka/problema odabire relevantne informacije, bilježi ih i organizira te primjenjuje u zadatcima učenja objašnjava zašto je odabrao određenu informaciju prepoznaće vjerodostojne izvore informacija oblikuje jednostavnije prezentacije znanja uz navođenje izvora.</p>	<p>Integracijom s ostalim područjima i međupredmetnim temama (posebice s IKT-om) svakodnevno u redovitoj nastavi. Očekivanje se uz redovitu nastavu može ostvarivati i projektnom nastavom, u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama u okružju.</p> <p>Preporuča se napraviti usporedbu i istaknuti važne elemente primarne građe (referentna građa, časopisi) u tiskanom i elektroničkom obliku.</p> <p>Korištenje gradom i pretraživanje građe primjeniti u različitim predmetima i sadržajima.</p> <p>Korištenje jednostavnijim metodama rada na tekstu (traženje objašnjenja nepoznatih riječi, izdvajanje ključnih riječi...).</p> <p>Vrednovanje izvora informacija.</p> <p>Planiranje rada u skupinama/pojedinačnog rada u knjižnici pri rješavanju određenih zadataka.</p>
<p>ku A.2.2. 2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.</p>	<p>Uz praćenje učitelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izdvaja ključne ideje, organizira informacije i traži veze među njima, povezuje ih s prethodnim znanjem i iskustvima, podvlači ili bilježi ključne pojmove i ideje – koristi se različitim strategijama pamćenja te primjenjuje jednostavnije strategije čitanja i pisanja – samostalno odgovara na pitanja koja provjeravaju razumijevanje – prepričava sadržaje svojim riječima navodeći bitne ideje ili izvodi postupke slijedeći ustanovljena pravila. <p>Pri rješavanju relativno jednostavnih problema:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identificira glavne elemente problema i njihovu međusobnu povezanost – koristi se prethodnim znanjem o rješavanju problema na uobičajen način – povezuje određeni problem s drugim, sličnim problemima – navodi različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja problema 	<p>Očekivanje se treba ostvarivati u svakom predmetu, svakodnevno, učenjem i poučavanjem, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Izravno poučavati strategije učenja, pamćenja, čitanja i pisanja. Modelirati korištenje strategijama. Vođena refleksija o korištenju strategijama. Raspravljanje o korištenju strategijama u parovima ili manjim skupinama.</p> <p>Korištenje pristupom učenja otkrivanjem (istraživačko učenje, projektni rad, simulacije, igraće uloga, igre s pravilima (strategijske igre)). Koristiti se pogodnostima informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj vještina i strategija učenja.</p> <p>Poticanje suradničkog učenja i učenja u paru (uzajamno poučavanje, timski rad).</p> <p>Razumijevanje naučenoga učenik može pokazati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izradom prezentacije, plakata, mape, skice i sl. – objašnjavanjem drugim učenicima – raspravljanjem o temi – postavljanjem pitanja i davanjem odgovora – prepričavanjem teksta svojim riječima – sažimanjem i izdvajanjem bitnih obilježja

	<ul style="list-style-type: none"> – opravdava svoj izbor pristupa rješavanju problema – rješava probleme koristeći se prikladnim koracima – provjerava rješenja i između više rješenja bira najbolje – prema potrebi mijenja pristup učenju/strategije rješavanja dok ne dođe do rješenja problema kojim je zadovoljan. 	<ul style="list-style-type: none"> – vizualizacijom informacija (crta jednostavne shematske prikaze, izrađuje jednostavne kognitivne i konceptualne mape) – predlaganjem različitih rješenja jednostavnijih konkretnih i apstraktnih problema – jasnim prezentiranjem teme u pisanom obliku.
<p>uku A.2.3.</p> <p>3. Kreativno mišljenje</p> <p>Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.</p>	<p>Uspoređuje i povezuje različite ideje (pozнате i nove, svoje i tuđe).</p> <p>Istražuje različite strategije i pristupe u novim situacijama.</p> <p>Izražava svoje ideje na različite načine.</p> <p>Počinje iskazivati autonomiju u kreativnom procesu i sve je manje pod utjecajem drugih.</p> <p>Uz podršku učitelja može osmisliti i organizirati jednostavan projekt (kreativan proces + kreativan proizvod).</p>	<p>Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama, a osobito je pogodno za projektni pristup te integraciju različitih tema/područja učenja. Mogućnost korištenja različitim računalnim programima, igrama i aplikacijama koje potiču kreativni proces.</p> <p>Uključivanje različitih igara koje potiču stvaranje asocijacija i uporabu maštice.</p> <p>Osmišljavanje jednostavnih pokusa koji omogućuju istraživanje svijeta oko sebe.</p>
<p>uku A.2.4.</p> <p>4. Kritičko mišljenje</p> <p>Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.</p>	<p>Može artikulirati i obrazložiti svoje mišljenje u kratkim crtama.</p> <p>Na osnovnoj razini može usporediti svoju perspektivu i perspektivu drugih (utvrditi zajedničke ideje, odrediti razlikovne elemente).</p> <p>Uz pomoć učitelja analizira i procjenjuje važnost i točnost informacija, međusobno ih povezuje i procjenjuje njihov utjecaj na svoje i tuđe mišljenje.</p> <p>Na osnovnoj razini razlikuje ideje koje su temeljene na argumentima od ideja koje nisu.</p> <p>Prepoznaće temeljne vrijednosti i načela na kojima se temelje ideje.</p>	<p>Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama.</p> <p>Korištenje situacija iz svakodnevnog života (u razredu, školi, okružju).</p> <p>Aktivnosti koje potiču uspoređivanje, vrednovanje svojih i tuđih radova/rezultata (crteži, sastavci, ideje...) i objašnjavanje svojih stavova.</p>

2. domena: upravljanje svojim učenjem

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku B.2.1. 1. Planiranje Uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.	<p>Uz podršku učitelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizira zahtjeve zadatka i situacije učenja – može izreći što se u zadatku zahtijeva i što treba znati ili činiti da bi se zadatak uspješno riješio – procjenjuje što zna, a što još treba naučiti u situaciji učenja – određuje trud i vrijeme koje treba uložiti u učenje – samostalno određuje kratkoročan i konkretni cilj učenja u ponešto složenijim situacijama učenja ili za određenu nastavnu cjelinu – postavlja dostižne ciljeve za pojedine cjeline učenja u novim i složenijim situacijama učenja – poznaje osnovne pristupe i strategije učenja i rješavanja zadatka i zna kako se njima koristiti u poznatim situacijama učenja – izrađuje jednostavan dnevni plan učenja i ostalih aktivnosti te poštuje njihov redoslijed. 	Primijeniti u svim predmetima. Učenike se može poticati na izradu dnevnog, tjednog i mjesecnog plana učenja i praćenje ostvarenja plana (moguće i u elektroničkom obliku). Ohrabrivanje učenika za razmišljanje i razgovor o procesu učenja. Poticati učenike na to da naglas govore o koracima u učenju i rješavanju problema. Izravno poučavati metakognitivne strategije planiranja, praćenja, samoreguliranja i samovrednovanja učenja (kako, kada i zašto se njima koristiti). Preusmjeravati fokus s rezultata (ocjene, broja bodova i sl.) na proces učenja (kakvo je bilo učenje, kako unaprijediti učenje). Poticati učenike na pokazivanje samoinicijativnosti i svoje odgovornosti za učenje. Poticati praćenje svojeg učenja vođenjem dnevnika učenja i s pomoću različitih alata koje nudi informacijsko-komunikacijska tehnologija.
uku B.2.2. 2. Praćenje Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja.	<p>Na poticaj učitelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prati zahtjeve zadatka i učinkovitost korištenog pristupa – govori o koracima koje radi tijekom učenja ili rješavanja problema – iskazuje misli i osjećaje povezane sa svojim procesima učenja. <p>Na poticaj učitelja, ali i samostalno, provjerava ono što je dosad napravio, uočava pogreške i ispravlja ih.</p> <p>Na poticaj učitelja prati svoj napredak u učenju i ocjenjuje svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je blizu cilja).</p>	
uku B.2.3. 3. Prilagodba učenja Uz podršku učitelja, ali i samostalno, prema potrebi učenik mijenja plan ili pristup učenju.	Može prepoznati i odrediti koji su pristupi učenju/rješavanju zadatka korisniji za ostvarivanje ciljeva. Kad dođe do poteškoća pri rješavanju zadatka ili pri učenju, na poticaj učitelja, ali i samostalno, mijenja plan ili pristup učenju.	
uku B.2.4. 4. Samovrednovanje /samoprocjena Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik	<p>Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak.</p> <p>Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo procesom i rezultatima.</p> <p>Procjenjuje učinkovitost svojeg učenja u konkretnoj situaciji učenja.</p>	

samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.	Na poticaj učitelja analizira koji su uzroci uspjeha ili neuspjeha i razmišlja o budućem učenju i tome kako ga popraviti (kako prenijeti stečena znanja i iskustva u nove situacije učenja). (Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru strategija učenja i korištenju njima.	
---	--	--

3. domena: upravljanje emocijama i motivacijom u učenju		
Odgono-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku C.2.1. 1. Vrijednost učenja Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.	Može objasniti zašto je važno učiti pojedine školske predmete. Želi naučiti što više u pojedinim predmetima.	Ostvaruje se na nastavi svih predmeta. Koristiti se razgovorom o učenju i raspravama u skupini. Učitelji iznose ciljeve učenja na svakom satu. Individualizirani rad tijekom nastave i pojedinačni rad sa svakim učenikom. Suradničko učenje,igranje uloga i vršnjačka podrška u situacijama neuspjeha. Radionice s ciljem razvijanja pozitivne slike o sebi i rasprave u skupini o važnosti ulaganja truda za uspjeh u učenju. Različite aktivnosti u kojima se učenici potiču na iskazivanje svojih interesa i postavljaju ciljeve povezane s tim što žele naučiti, a ne samo s dobivanjem ocjene. Vrednovanje za učenje koje uključuje specifične povratne informacije usmjerene na isticanje učenikovih jakih strana, ali i usmjeravanje na ono što ulaganjem truda treba unaprijediti.
uku C.2.2. 2. Slika o sebi kao učeniku Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.	Iskazuje pozitivna očekivanja povezana s učenjem svakoga pojedinog predmeta. Može iskazati kakav napredak očekuje u odnosu na svoj prethodni uspjeh u predmetu. Procjenjuje svoje kompetencije povezane s rješavanjem zadatka. Preuzima odgovornost za uspjeh ili neuspjeh u učenju. Prihvata izazovne zadatke koji nose rizik neuspjeha. Iskazuje pozitivnu sliku o sebi kao učeniku.	Stvaranje situacija u kojima će svaki učenik imati priliku iskusiti uspjeh u učenju i time stići pozitivna iskustva povezana s učenjem. Stvaranje okružja za učenje u kojem će svaki učenik imati priliku prepoznati i razvijati svoje osobne interese. Koristiti se e-okružjem, programima i aplikacijama kako bi učenje bilo zanimljivije (npr. mrežni tečajevi, prikupljanje kolekcija materijala u elektroničkom obliku...). Podrška učitelja u prepoznavanju interesa i razvoju intrinzične motivacije za učenje. Poticanje učenika na pripisivanje svojih neuspjeha nedovoljno uloženom trudu.
uku C.2.3. 3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.	Objašnjava koja su mu područja učenja zanimljiva i zašto. Može navesti jednostavne razloge za učenje pojedinih sadržaja. Može povezati pojedine sadržaje učenja u razliitim predmetima sa svakodnevnim životom. Može procijeniti i prilagoditi svoj cilj učenja u odnosu na uspjeh koji je ostvario. Može navesti znakove prema kojima vrednuje je li ostvario cilj. Može procijeniti koliki trud treba uložiti da bi uspješno riješio zadatak ili ostvario cilj učenja. Obrazlaže razlog uspjeha/neuspjeha u pojedinom zadatku s obzirom na trud uložen u učenje.	
uku C.2.4. 4. Emocije	Iskazuje ugodne emocije povezane s aktivnostima učenja.	

<p>Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.</p>	<p>Može odrediti kako će se nagraditi za postignuti uspjeh (npr. »Napisao sam sastavak pa će sad imati više vremena za igru.«).</p> <p>Iskazuje zadovoljstvo i ponos svojim postignućima.</p> <p>Situacije neuspjeha prihvata kao dio učenja i koristi se jednostavnim strategijama da svelada moguće poteškoće u učenju.</p> <p>Kontrolira strah od ispitivanja tako što ga iskazuje i uz podršku učitelja primjenjuje jednostavne tehnike kontrole.</p>	<p>Radionice povezane s vještinama samomotiviranja i poticanja ustrajnosti u učenju, traženja pomoći i suočavanja s neugodnim emocijama u situacijama neuspjeha. Poticanje na verbalizaciju straha od ispitivanja i straha od neuspjeha, prilagodba ispitnih situacija. Podrška učitelja u smanjivanju neugodnih emocija u različitim situacijama učenja (npr. uvježbavanje tehnika opuštanja, odvraćanje od negativnih i usmjeravanje na pozitivne misli, razgovor o očekivanjima itd.)</p>
--	---	--

4. domena: stvaranje okružja za učenje		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
<p>uku D.2.1.</p> <p>1. Fizičko okružje učenja</p> <p>Učenik stvara prikladno fizičko okružje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.</p>	<p>Uz povremeno praćenje prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja.</p>	<p>Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj potiče učenike na isprobavanje različitih uvjeta u kojima uče i odabir onih koji su najučinkovitiji za njih. Pri tome daje objašnjenja i njegovo ponašanje služi kao model.</p> <p>Učitelj daje smjernice učenicima (npr. o organizaciji radnog stola, pripremi pribora i materijala) i upućuje učenike na aktivnosti koje omogućuju iskustveno učenje (npr. posjet nekoj instituciji). Stručni suradnici također savjetuju učenike pojedinačno ili u radionicama o tome kako organizirati prostor i vrijeme za učenje.</p>
<p>uku D.2.2.</p> <p>2. Suradnja s drugima</p> <p>Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spremam je zatražiti i ponuditi pomoć.</p>	<p>Uz pomoć i upute učitelja aktivno radi u paru i sudjeluje u aktivnostima u skupini. Poštuje pravila skupine i sudjeluje u donošenju pravila.</p> <p>Dogovara se o zajedničkom cilju s članovima skupine i ustraje u ostvarenju cilja.</p> <p>Poštije mišljenje drugih i kompromisno rješava nesuglasice.</p> <p>Procjenjuje svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka.</p> <p>Iskazuje interes za suradnju s vršnjacima i spremam im je pomoći.</p> <p>Spreman je potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba u svojoj okolini.</p>	<p>Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj sam ili u suradnji s učenicima kreira aktivnosti u kojima mogu suradnički učiti, raditi u paru ili timu, poučavati jedni druge, isprobati različite uloge, doprinositi zajedničkom cilju. Učitelj stvara prijateljsko okružje u kojem pozitivno reagira na učeničko pružanje i traženje pomoći i potiče takvo ponašanje. Učitelj osnažuje učenike da traže pomoć i podršku ako im je potrebna.</p>

3. odgojno-obrazovni ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ)

1. domena: primjena strategija učenja i upravljanja informacijama		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
<p>ku A.3.1.</p> <p>1.Upravljanje informacijama Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.</p>	<p>Samostalno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih – pretražuje i odabire informacije iz različitih dostupnih izvora – razlikuje neposredne i posredne informacijske izvore – prepoznaže vrstu informacije i izvora s obzirom na postavljeni zadatak/problem – vrednuje izvore i informacije s obzirom na zahtjeve zadatka učenja – povezuje nove informacije s postojećim znanjima, grupira ih i klasificira te se njima koristi u novim situacijama učenja – obrazlaže svoj odabir izvora i informacije – uviđa pogreške pri korištenju izvorima te predlaže moguća rješenja pri dalnjem korištenju izvorima ili njihovu pretraživanju – prepoznaže intelektualno vlasništvo i primjenjuje ga pri korištenju informacija uz primjenu pravila citiranja – oblikuje jednostavnije prezentacije znanja primjerene publici. 	<p>Integracijom s ostalim područjima i međupredmetnim temama (posebice s IKT-om) svakodnevno u redovitoj nastavi. Očekivanje se uz redovitu nastavu može ostvarivati i projektnom nastavom, u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama u okružju. Preporuča se upoznavanje različitih izvora informacija (mrežno, električkih i drugih izvora na mreži – knjiga, enciklopedija, časopisa, kataloga, baza podataka...). Procjenjivanje i primjenjivanje elemenata vrednovanja izvora i informacija prema zadanim kriterijima (autorstvo, točnost, pouzdanost...). Pisanje samostalnih učeničkih radova na zadanu temu uz primjenu pravila citiranja i navođenja literature. Neke zadatke rada u skupini/pojedinačnog rada planirati u knjižnici ili u suradnji sa školskim knjižničarom uz poticanje suradničkog učenja i zajedničkog rada učenika na zadatku.</p>
<p>ku A.3.2.</p> <p>2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.</p>	<p>Uz povremeno praćenje učitelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – koristi se različitim strategijama pamćenja, čitanja i pisanja – aktivno sluša – povezuje novo znanje i vještine s prethodnim znanjima i iskustvima – organizira i preoblikuje ideje i informacije tako da mu omogućuju razumijevanje – vodi svoje bilješke tijekom učenja ili praćenja izlaganja (izdvaja ključne pojmove). <p>Pri rješavanju relativno složenih problema:</p> <ul style="list-style-type: none"> – precizno definira problem i njegove različite elemente – koristi se fleksibilno prethodnim znanjem i vještinama – povezuje problem sa sličnim problemima u drugim područjima – objašnjava različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja problema te ih vrednuje 	<p>Očekivanje se treba ostvarivati u svakom predmetu, svakodnevno, učenjem i poučavanjem, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Izravno poučavati strategije učenja, pamćenja, čitanja i pisanja. Modelirati korištenje strategijama. Vođena refleksija o korištenju strategijama. Raspravljanje o korištenju strategijama u parovima ili manjim skupinama.</p> <p>Korištenje pristupom učenja otkrivanjem (istraživačko učenje, projektni rad, simulacije, igranje uloga, igre s pravilima (strategijske igre)). Koristiti se pogodnostima informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj vještina i strategija učenja.</p> <p>Poticanje suradničkog učenja i učenja u paru (uzajamno poučavanje, timski rad). Razumijevanje naučenoga učenik može pokazati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izradom prezentacije, plakata, mape, skice, modela i sl. – objašnjavanjem drugim učenicima

	<ul style="list-style-type: none"> – opravdava svoj izbor pristupa rješavanju problema – testira različite strategije rješavanja problema i odabire nujučinkovitije. 	<ul style="list-style-type: none"> – raspravljanjem o temi i sudjelovanjem u debatama – postavljanjem pitanja i davanjem odgovora – vizualizacijom informacija (crtanje shematske i grafičke prikaze, izrađuje kognitivne i konceptualne mape) – jasnim prezentiranjem teme u pisanom obliku – korištenjem znanjima i vještinama u pronalaženju rješenja u novim situacijama učenja – predlaganjem različitih pristupa i rješenja relativno složenih konkretnih i apstraktnih problema.
<p>uku A.3.3.</p> <p>3. Kreativno mišljenje</p> <p>Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.</p>	<p>Otvoren je raznolikim (novim) idejama i pristupima, osmišljava ih, povezuje i iskušava.</p> <p>Fleksibilno kombinira različite ideje, sadržaje, pristupe.</p> <p>Izražava svoje ideje na osoban i sebi svojstven način.</p> <p>Iskazuje značajnu autonomiju u kreativnom procesu.</p> <p>Prihvata postojanje rizika, neizvjesnost i nepoznanice u kreativnom procesu i ustaje u kreativnoj aktivnosti.</p> <p>Uz praćenje učitelja može osmislit i organizirati složeniji i zahtjevniji kreativni projekt (kreativan proces + kreativan proizvod).</p>	<p>Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama, a osobito je pogodno za projektni pristup te integraciju različitih tema/područja učenja. Mogućnost korištenja različitim računalnim programima, igrama i aplikacijama koje potiču kreativni proces.</p> <p>Osmišljavanje originalnih rješenja konkretnih i apstraktnih problema.</p> <p>Primjena situacija učenja koje potiču stvaranje asocijacija, uporabu mašte, kreativno i umjetničko izražavanje.</p> <p>Primjena istraživačkog učenja.</p> <p>Slikovito i simboličko prikazivanje složenijih postupaka, samostalno traženje veza među pojmovima, uspoređivanje, iznošenje oprečnih ideja.</p> <p>Predviđanje ishoda problema/zadatka, postavljanje pitanja, prepostavki, hipoteza, izvođenje dokaza.</p>
<p>uku A.3.4.</p> <p>4. Kritičko mišljenje</p> <p>Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.</p>	<p>Uz podršku učitelja analizira i procjenjuje važnost i točnost informacija, međusobno ih povezuje i procjenjuje njihov utjecaj na svoje i tuđe mišljenje.</p> <p>Razlikuje činjenice od mišljenja.</p> <p>Prihvata postojanje različitih mišljenja i perspektiva i koristi se uobičajenim kriterijima za vrednovanje tih pozicija uzimajući u obzir okružje i različite vrijednosne okvire.</p> <p>Sve više temelji svoje mišljenje na argumentima (a ne na uvjerenjima, predrasudama, stereotipima...).</p> <p>Može jasno oblikovati i iskazati svoju poziciju drugima.</p> <p>Uočava pristranosti u svojem mišljenju.</p>	<p>Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama.</p> <p>Korištenje situacijama iz svakodnevnog života (u razredu, školi, okružju).</p> <p>Aktivnosti koje potiču kritičko preispitivanje svojega i tuđeg mišljenja poput dijaloga, debate i sl.</p> <p>Situacije koje potiču kritičko vrednovanje svojega i tuđeg rada.</p>

	Spreman je preispitati i promijeniti svoju poziciju na temelju novih valjanih argumenata.	
--	---	--

2. domena: upravljanje svojim učenjem		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku B.3.1. 1. Planiranje Uz povremenu podršku učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire strategije učenja i planira učenje.	<p>Uz povremenu podršku učenik samostalno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizira zahtjeve zadatka i situacije učenja i sve ih realističnije procjenjuje – procjenjuje što zna, a što tek treba naučiti u situaciji učenja – s obzirom na zahtjeve zadatka i situaciju učenja određuje trud i vrijeme koje treba uložiti u učenje – postavlja dostižne ciljeve za pojedine cjeline učenja, u novim i složenijim situacijama učenja – izrađuje dnevni i tjedni plan učenja i ostalih aktivnosti u pisanoj formi – vrednuje svoj plan, fleksibilno ga mijenja i uočava dobrobiti planiranja – postavlja i dugoročne ciljeve učenja – poznaje različite pristupe i strategije učenja i rješavanja zadataka i zna kako se njima koristiti u pojedinim situacijama učenja – odabire pristup koji je prikladan s obzirom na zahtjeve zadatka i situaciju učenja. 	Primijeniti u svim predmetima. Učenike se može poticati na izradu dnevnog, tjednog i mjesecnog plana učenja i praćenje ostvarenja plana (moguće i u elektroničkom obliku). Ohrabrivanje učenika za razmišljanje i razgovor o procesu učenja. Poticati učenike na to da naglas govore o koracima u učenju i rješavanju problema. Izravno poučavati metakognitivne strategije planiranja, praćenja, samoreguliranja i samovrednovanja učenja (kako, kada i zašto se njima koristiti). Preusmjeravati fokus s rezultata (ocjene, broja bodova i sl.) na proces učenja (kakvo je bilo učenje, kako unaprijediti učenje). Poticati učenike na pokazivanje samoinicijativnosti i svoje odgovornosti za učenje. Poticati praćenje svojeg učenja vođenjem dnevnika učenja i s pomoću različitih alata koje nudi informacijsko-komunikacijska tehnologija.
uku B.3.2. 2. Praćenje Uz povremeni poticaj i samostalno učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.	<p>Može samostalno pratiti zahtjeve zadatka (npr. procjenjuje zahtjevnost pojedinih aktivnosti koje izvodi) i procijeniti učinkovitost korištenog pristupa.</p> <p>Iskazuje procjene o svojim procesima učenja.</p> <p>Govori o koracima koje radi tijekom učenja ili rješavanja problema.</p> <p>Postavlja si pitanja za provjeru razumijevanja i traži pojašnjenja.</p> <p>Otkriva i ispravlja pogreške pri rješavanju zadatka.</p> <p>Ponovno čita, radi ili pregledava ono što je dosad napravio.</p>	

	Sve je samostalniji u praćenju svojeg napretka u učenju. Sve točnije može ocijeniti svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je blizu cilja). Samostalno odlučuje o nastavljanju ili završavanju učenja.	
uku B.3.3. 3. Prilagodba učenja Učenik regulira svoje učenje mijenjanjem plana ili pristupa učenju, samostalno ili uz poticaj učitelja.	<p>Može odrediti prednosti i nedostatke pojedinih pristupa učenju/rješavanju zadatka i utvrditi korisnost korištenih strategija/pristupa.</p> <p>Sve se fleksibilnije prilagođava situaciji pa prema potrebi mijenja ili prilagođava plan ili pristup učenju ili rješavanju zadatka (odbacuje neuspješne strategije i bira prikladnije).</p> <p>Povećava napor ako je potrebno.</p> <p>Odlučuje o završavanju učenja kada je procijenio da je dovoljno naučio.</p>	
uku B.3.4. 4. Samovrednovanje/ samoprocjena Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.	<p>Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak.</p> <p>Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo procesom i rezultatima.</p> <p>Procjenjuje učinkovitost svojeg učenja te uzroke uspjeha ili neuspjeha u konkretnoj situaciji učenja.</p> <p>Prosuđuje je li ostvaren cilj učenja.</p> <p>(Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru i korištenju određenim strategijama učenja.</p> <p>Razmišlja o budućem učenju i o tome kako ga popraviti (kako prenijeti stečena znanja i iskustva u nove situacije učenja).</p> <p>Postavlja nove ciljeve učenja.</p>	

3. domena: upravljanje emocijama i motivacijom u učenju

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku C.3.1. 1. Vrijednost učenja Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.	Iznosi i objašnjava razloge zbog kojih je učenje važno za njegov budući život (nastavak obrazovanja, odabir zanimanja, osobni život). Svojim riječima objašnjava zašto je učenje važno za društvo u cjelini. Može obrazložiti svrhu učenja pojedinih predmeta i važnost ulaganja truda. Želi naučiti što više u pojedinim predmetima.	Ostvaruje se u svim predmetima. Koristiti se razgovorom o učenju i raspravama u skupini. Učitelji iznose ciljeve učenja na svakom satu. Individualizirani rad tijekom nastave i pojedinačni rad sa svakim učenikom. Suradničko učenje, igranje uloga i vršnjačka podrška u situacijama neuspjeha. Radionice s ciljem razvijanja pozitivne slike o sebi i rasprave u skupini o važnosti ulaganja truda za uspjeh u učenju. Različite aktivnosti u kojima se učenici potiču da iskazuju svoje interese i postavljaju ciljeve povezane s tim što žele naučiti, a ne samo s dobivanjem ocjene. Vrednovanje za učenje koje uključuje specifične povratne informacije usmjerene na isticanje učenikovih jakih strana, ali i usmjeravanje na ono što ulaganjem truda treba unaprijediti.
uku C.3.2. 2. Slika o sebi kao učeniku Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.	Očekuje napredak u pojedinim predmetnim područjima i predmetima u odnosu na svoje ciljeve učenja i prijašnja postignuća. Iskazuje pozitivnu sliku o sebi kao učeniku.	Stvaranje situacija u kojima će svaki učenik imati priliku iskusiti uspjeh u učenju i time steći pozitivna iskustva povezana s učenjem. Stvaranje okružja za učenje u kojem će svaki učenik imati priliku prepoznati i razvijati svoje osobne interese. Koristiti se e-okružjem, programima i aplikacijama kako bi učenje bilo zanimljivije (npr. mrežni tečajevi, prikupljanje kolekcija materijala u elektroničkom obliku...). Podrška učitelja u prepoznavanju interesa i razvoju intrinzične motivacije za učenje. Poticanje učenika da pripisuju svoje neuspjehu nedovoljno uloženom trudu.
uku C.3.3. 3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.	Navodi razloge svojeg interesa za pojedina područja. Većinu sadržaja učenja u različitim područjima može povezati s primjenom u svakodnevnom životu. Traži dodatne informacije i odabire one aktivnosti koje su u njegovu području interesa. Može postaviti pokazatelje na temelju kojih vrednuje postavljanje ciljeva. Može procijeniti koliki trud treba uložiti da bi uspješno riješio zadatak ili ostvario cilj učenja. Razloge uspjeha/neuspjeha u učenju pripisuje trudu koji ulaže u učenje. Povezuje svoje interese sa svojim budućim životom.	Radionice povezane s vještinama samomotiviranja i poticanja ustrajnosti u učenju, traženja pomoći i suočavanja s neugodnim emocijama u situacijama neuspjeha. Poticanje na verbalizaciju straha od ispitivanja i straha od neuspjeha, prilagodba ispitnih situacija. Podrška učitelja u smanjivanju neugodnih emocija u različitim situacijama učenja (npr. uvježbavanje tehnika opuštanja, odvraćanje od negativnih i usmjeravanje na pozitivne misli, razgovor o očekivanjima itd.)
uku C.3.4. 4. Emocije Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.	Može predvidjeti koje će situacije učenja u njemu izazvati neugodne emocije (ljutnju, anksioznost, sram, dosadu). Poznaje i primjenjuje djelotvorne tehnike nošenja s neugodnim emocijama tijekom učenja. Iskazuje zadovoljstvo i ponos svojim postignućima. Primjenjuje jednostavne tehnike kontrole straha od ispitivanja.	

4. domena: stvaranje okružja za učenje

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku D.3.1. 1. Fizičko okružje učenja Učenik stvara prikladno fizičko okružje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.	Prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj potiče učenike da isprobaju različite uvjete u kojima uče i odaberu one koji su najučinkovitiji za njih. Pri tome daje objašnjenja i njegovo ponašanje služi kao model. Učitelj daje smjernice učenicima (npr. o organizaciji radnog stola, pripremi pribora i materijala) i upućuje učenike na aktivnosti koje omogućuju iskustveno učenje (npr. posjet nekoj instituciji). Stručni suradnici također savjetuju učenike pojedinačno ili u radionicama o tome kako organizirati prostor i vrijeme za učenje.
uku D.3.2. 2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spremjan je zatražiti i ponuditi pomoć.	Surađuje u skladu sa svojom ulogom u skupini, dijeli ideje, sudjeluje u postavljanju ciljeva i njihovu ostvarivanju. Poštuje mišljenje drugih i kompromisno rješava nesuglasice. Procjenjuje svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka. Iskazuje interes za suradnju s drugima i konstruktivno surađuje. Spreman je ciljano potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba koje mu najbolje mogu pomoći ako svojim trudom ne može samostalno obaviti zadatak.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj sam ili u suradnji s učenicima kreira aktivnosti u kojima mogu suradnički učiti, raditi u paru ili timu, poučavati jedni druge, isprobati različite uloge, doprinositi zajedničkom cilju. Učitelj stvara prijateljsko okružje u kojem pozitivno reagira na učeničko pružanje i traženje pomoći i potiče takvo ponašanje. Učitelj osnažuje učenike da traže pomoći i podršku ako im je potrebna.

Građanski odgoj i obrazovanje

1. ciklus (1. i 2. razred osnovne škole)

Domena A – Ljudska prava				
Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo A.1.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.	Svojim riječima navodi dječja prava.	Primjenjuje dječja prava u svakodnevnim situacijama. Primjenjuje socijalnu osjetljivost, empatiju i uzajamno poštovanje u razredu.	Pridaje važnost dječjim pravima.	<ul style="list-style-type: none"> – poticati iznošenje stavova o dječjim pravima – poticati razvoj socijalnih vještina – obilježiti Dječji tjedan (sat razrednika, izvanučionička nastava) – organizirati kviz o dječjim pravima (mrežno) – obilježiti Međunarodni dan dječjih prava (integrirano)
goo A.1.2. Aktivno zastupa dječja prava.	Uz pomoć učitelja navodi primjere kršenja i načine zaštite dječjih prava u svakodnevnim situacijama.	Sudjeluje u razgovoru o dječjim pravima i daje prijedloge vezane uz zaštitu dječjih prava u svakodnevnim situacijama.	Zastupa jednaka prava za svako dijete. Zalaže se za interkulturnost.	<ul style="list-style-type: none"> – surađivati s organizacijama koje djeluju u području promicanja i zaštite dječjih prava (Društvo Naša djeca, Hrvatski Crveni križ, udruge civilnoga društva) – pisati tematske dječje poruke za usmjeravanje pozornosti javnosti na dječje potrebe i prava (Hrvatski jezik, Likovna kultura) – postaviti razredni Sandučić povjerenja za komentare o kršenju dječjih prava – koristiti dramsko-pedagoške metode
<p>Ključni sadržaji</p> <p>Obvezni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prava i odgovornosti učenika u razredu i školi 2. Što učiniti ako se dječja prava krše 3. Poticanje domoljublja ostvarivanjem dječjih prava <p>Preporučeni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koja prava (ne) ostvaruju moji prijatelji iz razreda i škole i kako im mogu pomoći 				

Domena B – Demokracija

Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo B.1.1. Promiče pravila demokratske zajednice.	Opisuje svojim riječima pojmove: zajednica, pravila. Navodi najvažnija razredna i školska pravila i svojim ih riječima objašnjava.	Predlaže razredna pravila, uočava njihova kršenja te ih komentira. Sudjeluje u izradi razrednih pravila uz prihvatanje individualnih posebnosti	Prihvata da se radi dobrobiti zajednice svi trebaju pridržavati određenih pravila te da je pravedno odlučivanje važno za uspjeh svih u razredu i školi.	– sati razrednika tijekom cijelog ciklusa – izraditi plakat s pravilima, razrednim znakom i posljedicama kršenja pravila – međupredmetna tema Osobni i socijalni razvoj
goo B.1.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.	Objašnjava svojim riječima pravila za izbore u razredu i izbore u Vijeće učenika. Opisuje poželjna obilježja kandidata.	Sudjeluje u izborima i u ostalim procesima donošenja odluka. Prepoznaće kršenje pravila izbora i primjereno reagira na njih. Uočava prednosti predstavljenih kandidata.	Prihvata da pojedinci u razredu mogu imati različite uloge i odgovornosti, ali i zajednički cilj. Zalaže se za pridržavanje pravila u razredu.	– sati razrednika tijekom cijelog ciklusa – na primjeru filma ili knjige analizirati osobine likova djece i njihove postupke (integrirano) – međupredmetne teme: Osobni i socijalni razvoj i Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije
Ključni sadržaji				
Obvezni <ol style="list-style-type: none"> 1. Povezivanje pravila s pravima i odgovornostima 2. Poticanje domoljublja odlučivanjem u razredu i školi 3. Prihvatljiva i neprihvatljiva ponašanja Preporučeni <ol style="list-style-type: none"> 1. Sudjelovanje u rješavanju problema u razredu i u školi 				

Domena C – Društvena zajednica

Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo C.1.1. Sudjeluje u zajedničkom radu u razredu.	Opisuje svojim riječima dobrobit zajedničkih aktivnosti u razrednom odjelu.	Uključuje se u zajedničke aktivnosti razrednog odjela i izvršava svoj dio zadatka.	Podržava uspjeh zajednički planiranih aktivnosti.	– integrirano tijekom svih ciklusa
goo C.1.2. Promiče solidarnost u razredu.	Opisuje važnost međusobnog pomaganja.	Uključuje se u pomaganje vršnjacima u svakodnevnim situacijama uz pomoć odraslih. Samoinicijativno pomaže učenicima kojima je pomoć potrebna.	Zalaže se za solidarno ponašanje.	– integrirano tijekom svih ciklusa
goo C.1.3. Promiče kvalitetu života u razredu.	Svojim riječima opisuje nenasilno ponašanje i daje primjer za nj. Davanjem primjera objašnjava važnost čuvanja vlastite, tuđe i zajedničke imovine.	Sudjeluje u davanju prijedloga nenasilnoga ponašanja i povezuje ih s primjerima iz svakodnevnih situacija. Koristi se nenasilnom komunikacijom. Ukazuje na dobrobit čuvanja vlastite, tuđe i zajedničke imovine.	Podržava nenasilno ponašanje. Zalaže se za čuvanje vlastite, tuđe i zajedničke imovine.	– sat razrednika, Hrvatski jezik, priroda i društvo – veza s međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj i Poduzetništvo
goo C.1.4. Promiče razvoj razredne zajednice i demokratizaciju škole.	Objašnjava osobnu odgovornost pojedinca prema razrednoj zajednici.	Vrednuje utjecaj svojih odluka na razvoj razredne zajednice.	Iskazuje privrženost razrednoj zajednici.	– osmislati i prikazati situacije poteškoća u razrednoj zajednici i moguća rješenja (integrirano, međupredmetne teme: Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije, Održivi razvoj, Poduzetništvo)
Ključni sadržaji Obvezni 1. Solidarnost 2. Domoljublje 3. Nenasilno ponašanje 4. Odgovornost učenika u razrednoj zajednici				

2. ciklus (3., 4. i 5. razred osnovne škole)

Domena A – Ljudska prava				
Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo A.2.1. Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.	Svojim riječima opisuje ljudska prava.	Primjenjuje ljudska prava u skladu sa svojim iskustvom i potrebama.	Pridaje važnost ljudskim pravima i odgovornostima.	<ul style="list-style-type: none"> – poticati razvoj socijalnih vještina – koristiti dramsko-pedagoške metode – analizirati temeljna ljudska prava iz svakodnevnice u skupinama (integrirano) – sudjelovati u Dječjem forumu (4. i 5. razred) – obilježiti posebne dane (Dan ljudskih prava, Dan sjećanja na Vukovar i sl.) (Priroda i društvo, Hrvatski jezik, Priroda, Povijest, sat razrednika) – sudjelovati u istraživačkim projektima o diskriminaciji na različitim osnovama (integrirano, međupredmetna tema Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije) – postaviti razredni i školski Sandučić povjerenja za komentare o kršenju dječjih prava
goo A.2.2. Aktivno zastupa ljudska prava.	Navodi primjere kršenja i načine zaštite ljudskih prava u svakodnev – nim situacijama.	Raspravlja o ponašnjima i okolnostima u svakodnevnim situacijama koje otežavaju primjenu ljudskih prava i argumentira – no iznosi mišljenje i stavove tamo gdje se ljudska prava krše. Javno izlaže i zastupa ljudska prava. .	Zastupa jednaka prava za svaku osobu. Zalaže se za interkulturnost.	<ul style="list-style-type: none"> – organizirati kviz na školskoj i međuškolskoj razini i raspravu o primjerima (ne) odgovornosti pojedinaca (sat razrednika, Priroda) – uključiti se u akcije Crvenoga križa – uključiti se u akcije Društva Naša djeca – koristiti se medijskim tekstovima za raspravu o ljudskim pravima (Hrvatski jezik, Likovna kultura, međupredmetna tema Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije)

Ključni sadržaji

1. Vrijednosti ljudskih prava (ljudsko dostojanstvo, sloboda, ravnopravnost, solidarnost)
2. Što učiniti ako se ljudska prava krše
3. Povezanost domoljublja i društvenog sudjelovanja
4. Stereotipi i predrasude

Domena B – Demokracija

Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice.	Opisuje svojim riječima pojmove: politika, društvo, demokracija, republika, rostvo, carstvo. Opisuje demo – kratsko donošenje odluka u Vijeću učenika.	Obrazlaže svoje ideje i stajališta važna za odlučivanje poštujući mišljenja drugih.	Prihvata da se radi dobrobiti zajednice svi trebaju pridržavati određenih pravila i da je pravedno odlučivanje važno za uspjeh svih članova zajednice.	– povezati sa sadržajima iz nastavnog predmeta Povijest – sati razrednika tijekom cijelog ciklusa – uporabom književnih i filmskih sadržaja, igranjem uloga i dramatizacijom osvještavati probleme oblikovanja demokratske zajednice (Hrvatski jezik, Priroda i društvo, Likovna i Glazbena kultura)
goo B.2.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.	Opisuje postupke pravednog odlučivanja i ispravljanja učinjene nepravde ili štete. Opisuje svojim riječima što je pravo na informaciju. Imenuje najvažnije institucije lokalne vlasti.	Prepoznaje nepravednost postupaka u svakodnevnom životu i školi te primjereni reagira na njih. Uočava važnost informiranja i ulogu medija u informiraju te ih preispituje. Predlaže teme o kojima bi Vijeće učenika moglo raspravljati.	Zalaže se za demokratske stavove i vrijednosti.	– sati razrednika tijekom cijelog ciklusa – upoznati dostupnost javnih službi i usluga putem IKT-a – analizirati tematske članke iz medija i organizirati rasprave i debate (integrirano) – sudjelovati u radu Dječjih vijeća u lokalnoj zajednici – međupredmetne teme: Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije

Ključni sadržaji

Obvezni

1. Politika, društvo, domoljublje, demokracija, republika (javna stvar), carstvo, rostvo
2. Pravedno odlučivanje (proces demokratskoga odlučivanja)
3. Najvažnije institucije lokalne vlasti (općina, grad, županija)
4. Dokumenti kojima se uređuje rad škole (kućni red, pravilnik o ocjenjivanju, pedagoške mjere)

5. Uloga medija u informiranju

Preporučeni

1. Ovlasti institucija lokalnih vlasti
2. Hrvatski sabor, Predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, sudovi

Domena C – Društvena zajednica

Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo C.2.1. Sudjeluje u unaprjeđenju života i rada škole.	Opisuje ulogu učenika u uočavanju, istraživanju i rješavanju problema u školi.	Aktivno raspravlja o pitanjima važnim za život i rad u školi. Istražuje i koristi se s više izvora informiranja. Uspoređuje informacije i kritički ih promišlja.	Smatra važnim osobni doprinos unaprjeđenju života i rada škole.	<ul style="list-style-type: none"> – sudjelovati u izradi školskih ili razrednih novina (mrežno) – sudjelovati u projektu Građanin – sudjelovati u projektima (integrirano) – volontiranje sukladno Zakonu o volonterstvu – međupredmetne teme: Uporaba informacijsko-komuni-kacijske tehnologije, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj
goo C.2.2. Promiče solidarnost u školi.	Objašnjava važnost solidarnosti.	Predlaže humanitarne akcije i sudjeluje u njima. Uključuje se u skupinu vršnjačke pomoći.	Zalaže se za solidarnost u školi.	<ul style="list-style-type: none"> – organizirati vršnjačku pomoć prema potrebama u razredu i školi – organizirati blagdanske sajmove i sudjelovati u njima – naučiti znakovni jezik one koji žele – sudjelovati u edukaciji za prevenciju negativnih oblika ponašanja
goo C.2.3. Promiče kvalitetu života u školi i demokratizaciju škole.	Objašnjava ulogu pojedinca i skupine u poticanju, sprječavanju i rješavanju vršnjačkog i drugih oblika nasilja u školi. Objašnjava primjerenou postupanje prema privatnoj imovini i javnom dobru.	Koristi se tehnikama nenasilnoga rješavanja sukoba. Uočava i povezuje utjecaj postupanja prema privatnoj imovini i javnom dobru na kvalitetu života u školi. Prepoznaje pojavnje oblike korupcije.	Smatra da nenasilna komunikacija doprinosi osobnom uspjehu te kvalitetnim odnosima u i školskoj zajednici. Prihvata odgovornost za postupanje prema privatnoj imovini i javnom dobru.	<ul style="list-style-type: none"> – izraditi pravila i odrediti koje su posljedice kršenja pravila za oštećivanje školske imovine i imovine učenika – izraditi projekte na temu javnog dobra (kulturna baština, okoliš škole, dječji parkovi, igrališta i sl.) – koristiti se informacijsko-komunikacijskim alatima za izradu prezentacija, plakata, praćenja transparentnosti – međupredmetne teme: Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, nastavni predmet Hrvatski jezik
goo C.2.4. Promiče razvoj školske kulture i demokratizaciju škole.	Poznaje svoju ulogu u razvoju školske kulture i demokratizaciji škole.	Svojim ponašanjem doprinosi razvoju školske kulture i demokratizaciji škole.	Zalaže se za pozitivnu školsku kulturu. Podržava demokratizaciju škole.	<p>kroz sve školske aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktivno sudjelovanje u Vijeću učenika – predstavljanje rezultata projekata u kojima je sudjelovao – međupredmetne teme: Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Zdravlje, Učiti kako učiti, Poduzetništvo

Ključni sadržaji

1. Suradnja i timski rad u istraživanju i rješavanju zajedničkih problema u obiteljskoj, razrednoj i široj zajednici (tema)
2. Solidarnost i društveno koristan rad: pomoć slabijim učenicima
3. Rad na projektu – koraci u projektu
4. Privatna imovina i javno dobro
5. Školska kultura i demokratizacija škole

3. ciklus (6., 7. i 8. razred osnovne škole)

Domena A – Ljudska prava				
Odjagojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo A.3.1. Promišlja o razvoju ljudskih prava.	Objašnjava promjene koje su se dogodile u razvoju ljudskih prava.	Istražuje različite izvore, vrednuje informacije te kritički promišlja o promjenama u razvoju ljudskih prava.	Promiče razvoj i napredak ljudskih prava.	<ul style="list-style-type: none"> – istraživati i prikazati razvoj ljudskih prava (integrirano, Povijest, Hrvatski jezik, projektno)
goo A.3.2. Uočava važnost Ustava Republike Hrvatske i drugih temeljnih dokumenata u zaštiti ljudskih prava.	Navodi temeljne dokumente o zaštiti ljudskih prava. Objašnjava temeljne vrednote Ustava RH i vladavinu prava.	Koristeći tekst Ustava Republike Hrvatske pronalazi i povezuje sadržaj dokumenata o zaštiti ljudskih prava s primjerima iz svakodnevnice.	Smatra važnim promicanje temeljnih dokumenata o zaštiti ljudskih prava. Zalaže se za poštivanje temeljnih dokumenata Republike Hrvatske u području zaštite ljudskih prava.	<ul style="list-style-type: none"> – istraživati različite dokumente Republike Hrvatske (Ustav Republike Hrvatske), Vijeća Europe, Europske unije i Ujedinjenih naroda u području ljudskih prava (Hrvatski jezik, Povijest, Geografija) – uočavati kršenje ljudskih prava te na temelju proučenih dokumenata predlagati rješenja radi njihove zaštite (integrirano, Povijest)
goo A.3.3. Promiče ljudska prava.	Identificira uzroke i posljedice primjera diskriminacije po svim osnovama Zakona o suzbijanju diskriminacije – rasne ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta,	Prepoznaje slučajevе diskriminacije u svakodnevnim situacijama i primjereno reagira na njih.	Protivi se predrasudama, stereotipima i govoru mržnje. Zalaže se za interkulturnost.	<ul style="list-style-type: none"> – pripremati i organizirati sudjelovanje u humanitarnim akcijama – poticati razvoj socijalnih vještina – posjetiti različite organizacije koje promiču ljudska prava (Povijest) – surađivati s udrugama i institucijama koje se bave ostvarivanjem prava osoba s invaliditetom (Vjerouauk, međupredmetne teme: Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje) – sudjelovati na tribinama na teme diskriminacije na različitim osnovama, predrasude i stereotipi (Hrvatski jezik, Engleski jezik, Povijest, Priroda, međupredmetna tema Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije) – sudjelovati na radionici Prevencije trgovanja ljudima – organizirati debatu (Ako debatni klub ne djeluje u školi, debatu realizirati u sklopu sata razrednika.)

	izražavanja ili spolne orientacije. Daje primjer pojavnoga oblika diskriminacije.			
goo A.3.4. Promiče pravo na obrazovanje i pravo na rad.	Objašnjava što je pravo na obrazovanje. Objašnjava što je pravo na rad.	Predlaže načine zaštite prava na obrazovanje i prava na rad u zajednici i na globalnom kontekstu. Povezuje pravo na obrazovanje i diskriminaciju proizašlu iz prava na rad. Povezuje diskriminaciju i pravo na rad.	Zalaže se za promicanje prava na obrazovanje i prava na rad. Promiče pravo na udruživanje radi zaštite prave prava (Vijeće učenika, sindikati).	– kritički argumentirati učinkovitost prava na obrazovanje i prava na rad (integrirano, Povijest, Hrvatski jezik) – predlagati načine zaštite prava na obrazovanje u okviru projektne nastave – upoznati Zakon o pravu na pristup informacijama i Konvenciju o pravima djeteta – čl.13. i čl. 17. – upoznati nacionalni i međunarodni okvir prava radnika, kao i sindikalno udruživanje radnika
goo A.3.5. Promiče ravnopravnost spolova.	Obrazlaže povijesnu i društvenu uvjetovanost u odnosu na položaj i participaciju žena i muškaraca. Objašnjava stereotipe o muškarcima i ženama u svakodnevici i medijima.	Prepoznaće diskriminaciju na osnovi spola i primjerenog reagiranja.	Zalaže se za ravnopravnost spolova u svakodnevnim situacijama.	– povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest, Hrvatski jezik, Biologija, Vjeroučstvo; sat razrednika i međupredmetnim temama: Održivi razvoj, Zdravlje i Osobni i socijalni razvoj – tematski ili projektno u radionicama
<p>Ključni sadržaji</p> <p>Obvezni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Područja i generacije ljudskih prava 2. Temeljni dokumenti o zaštiti ljudskih prava 3. Diskriminacija 4. Stereotipi i predrasude 5. Pravo na obrazovanje i pravo na rad 				

Domena B – Demokracija

Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
goo B.3.1. Promiče pravila demokratske zajednice.	Opisuje pojmove politika, vlast, političke stranke, ideologija, demokracija. Navodi najpoznatije hrvatske političke stranke i njihove čelnike. Razlikuje Ustav i zakone.	Prepoznaže važnost politike i najvažnijih političkih odluka u Svakodnevnome životu. Prepoznaže razlike između direktnoga i indirektnoga sudjelovanja u procesima donošenja političkih odluka.	Smatra da političke odluke izravno utječu na živote svih nas.	<ul style="list-style-type: none"> – povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Povijest – posjetiti predstavnike političke vlasti (sat razrednika, integrirano) – međupredmetna tema Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije
goo B.3.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.	Razlikuje neposrednu od predstavničke demokracije. Razlikuje demokratske od nedemokratskih režima. Razlikuje vrste pravednosti (proceduralnu, korektivnu i distributivnu pravdu).	Prepoznaže važnost različitosti i pluralizma u demokraciji. Analizira političke odluke, događaje i procese s gledišta demokratskih vrijednosti.	Preuzima odgovornost za svoje odluke i izbore. Zalaže se za različitost mišljenja u demokraciji. Smatra važnim sudjelovati u tematskim raspravama i debatama u razredu, školi, međunarodnim susretima i natjecanjima	<ul style="list-style-type: none"> – Aktivan rad u Vijeću učenika i promocija Vijeća učenika – upoznati dostupnost javnih službi i usluga putem IKT-a – povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Povijest – sati razrednika tijekom cijelog ciklusa (izborni procesi u razredu i školi) – projektima (integrirano i sat razrednika) – međupredmetne teme: Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije
goo B.3.3. Analizira ustrojstvo vlasti u Republici Hrvatskoj.	Objašnjava što je ustavna vlast i trodioba vlasti. Navodi ustrojstvo zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Navodi tko su predstavnici pojedine vlasti (Hrvatski sabor, Predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, sudovi). Povezuje i uspoređuje svoj položaj građanina Republike Hrvatske i građanina Europske unije.	Prepoznaže koja su pitanja u djelokrugu određenog ogranka vlasti (zakonodavne, izvršne, sudske).	Smatra važnim postojanje trodiobe vlasti kako bi se međusobno ograničavale i nadzirale.	<ul style="list-style-type: none"> – sati razrednika tijekom svih ciklusa – povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Geografija – posjetiti institucije hrvatske vlasti (sat razrednika, integrirano) – međupredmetne teme: Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije
Ključni sadržaji				

Obvezni

1. Politika, vlast, političke stranke, ideologija, domoljublje
2. Hrvatske političke stranke
3. Ustav i zakoni
4. Neposredna i predstavnička demokracija
5. Trodioba vlasti
6. Hrvatski sabor, Predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, sudovi
7. Republika Hrvatska i Europska unija

Domena C – Društvena zajednica

Odgojno-obrazovna očekivanja Učenik:	znanje	vještine	stavovi	Preporuke za ostvarivanje očekivanja
goo C.3.1. Aktivno sudjeluje u projektima lokalne zajednice	Objašnjava prednosti sudjelovanja i rada na projektima za doprinos lokalnoj zajednici.	Sudjeluje u radu na projektima u lokalnoj zajednici.	Smatra važnim doprinos lokalnoj zajednici. Zastupa svoje ideje i stajališta važna za lokalnu zajednicu.	– surađivati s udrugama civilnoga društva u projektima i akcijama (integrirano) – volontiranje sukladno Zakonu o volonterstvu – međupredmetne teme: Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Zdravlje, Učiti kako učiti, Poduzetništvo
goo C.3.2. Doprinosi društvenoj solidarnosti.	Objašnjava što je dobrovoljni društveni rad i koja mu je svrha. Obrazlaže oblike društvene isključenosti uz primjere.	Predlaže akcije solidarnosti u školi i u lokalnoj zajednici i uz pomoć organizacija civilnoga društva sudjeluje u njima. Sudjeluje u edukacijama u zajednici s temom društvene isključenosti.	Pokazuje privrženost uzajamnom razumijevanju, poštovanju, suradnji i solidarnosti na razini razreda, škole, obitelji i društva u cjelini.	– organizirati akcije solidarnosti prema potrebama lokalne zajednice (integrirano) – međupredmetne teme: Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Zdravlje, Učiti kako učiti, Poduzetništvo
goo C.3.3. Promiče kvalitetu života u	Objašnjava ulogu aktivnog slušanja u kvalitetnoj komunikaciji.	Koristi se aktivnim slušanjem u komunikaciji. Koristi se medijacijom i drugim tehnikama nenasilnoga rješavanja sukoba.	Promiče socijalne vještine, nenasilnu komunikaciju i mirotvorstvo. Prihvata odgovornost za čuvanje privatne imovine i javnog dobra.	promicati demokratizaciju škole kroz suradnju s lokalnom zajednicom – Vijeće učenika – međupredmetna tema Osobni i socijalni razvoj

lokalnoj zajednici.	<p>Navodi načine nenasilnoga rješavanja sukoba i primjere nenasilnoga otpora.</p> <p>Objašnjava korake medijacije.</p> <p>Navodi posljedice neodgovor – nog odnosa prema javnom dobru u lokalnoj zajednici.</p>	<p>Čuva javno dobro.</p> <p>Uočava štetnost korupcije na primjerima.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – snimiti i prikazati dokumentarni film (Hrvatski jezik, Informatika) – istražiti posljedice pozitivnog i negativnog odnosa prema javnom dobru u društvenoj zajednici i objaviti rezultate na školskoj i lokalnoj razini (Matematika, Hrvatski jezik, Biologija, sat razrednika, međupredmetne teme: Poduzetništvo, Održivi razvoj, Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije)
goo C.3.4. Opisuje svojim riječima utjecaj korupcije na život građana.	<p>Navodi vrste korupcije.</p> <p>Objašnjava uzroke korupcije i njezine posljedice na građane.</p>	<p>Prepoznaje primjere korupcije u svojem okruženju.</p>	<p>Smatra da je korupcija negativna pojava.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – surađivati s udrugama civilnoga društva – međupredmetne teme: Poduzetništvo, Održivi razvoj, Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije
<p>Ključni sadržaji</p> <p>Obvezni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prepoznavanje domoljublja sudjelovanjem u projektima lokalne zajednice 2. Društvena solidarnost 3. Posljedice odnosa prema javnom dobru u društvenoj zajednici 4. Utjecaj korupcije na zajednicu 				

Zdravlje

Domena TJELESNO ZDRAVLJE – 1. ciklus (1., 2. razred osnovne škole)				
ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
A.1.1.A Opisuje tjelesne osobine i zamjećuje razlike i sličnosti između dječaka i djevojčica. A.1.1.B Opisuje važnost redovite tjelesne aktivnosti za rast i razvoj.	Opisuje tjelesne razlike između dječaka i djevojčica. Opisuje važnost redovite tjelesne aktivnosti. Razlikuje vrste gibanja i vrste vježbanja u svakodnevnome životu. Nabrala nekoliko vrsta tjelesnih aktivnosti. Opisuje način i važnost pravilnoga držanja tijela (pri sjedenju, stajanju, hodanju) i nošenja torbe za zdravlje te nabrala osnovne rizike sjedilačkoga načina provođenja vremena, posebno vremena provedenoga pred ekranom.	Primjenjuje svakodnevnu tjelesnu aktivnost. Pravilno drži tijelo u različitim vrstama kretanja i pri sjedenju. Pravilno diže i nosi teret, pravilno nosi školsku torbu. Drži primjerenu udaljenost očiju od ekrana, knjige, pisane i sl.	Usvaja važnost redovite tjelesne aktivnosti i kretanja za tjelesno zdravlje. Prihvata umjereno i ograničeno provođenje vremena pred ekranom.	– integrirano u Tjelesnu i zdravstvenu kulturu i Prirodu i društvo – u školskim slobodnim aktivnostima – u aktivnostima školskoga sportskoga kluba
A.1.2. Razlikuje osnove pravilne od nepravilne prehrane i opisuje važnost tjelesne aktivnosti.	Opisuje osnove pravilne prehrane uključujući važnost vode za život i zdravlje svih živih bića (i čovjeka). Razlikuje poželjne (preporučene) od nepoželjnih namirnica.	Odobire poželjne/preporučene namirnice/hranu za međuobrok (užinu).	Usvaja važnost utjecaja pravilne prehrane na normalan rast i razvoj.	– integrirano u sadržaje svih predmeta – u izvannastavnim i projektnim aktivnostima – roditeljski sastanci – suradnja s timom školske medicine
A.1.3. Opisuje načine održavanja i primjenu osobne higijene i higijene okoline.	Razlikuje različite sastavnice higijene. Opisuje postupke koje uključuje osobna higijena. Razlikuje prednosti redovitoga održavanja higijene i posljedice nedostatnoga održavanja higijene. Opisuje postupke brige za održavanje higijene okoline.	Pravilno pere ruke. Pravilno se koristiti sanitarnim čvorom (nužnik). Pravilno pere zube po modelu. Pravilno održava higijenu nosa, kašljanja i kihanja. Pravilno postupa u pripremi, čuvanju, posluživanju i konzumiranju namirnica i hrane. Pravilno odlaže otpad. Brine se o čistoći radne i životne okoline.	Usvaja pravilne postupke održavanja osobne higijene i higijene okoline radi očuvanja zdravlja.	– integrirano u Prirodu i društvo i u sat razredne zajednice – povezano s međupredmetnom temom Održivi razvoj – u izvannastavnim i projektnim aktivnostima – suradnja s timom školske medicine

KLJUČNI SADRŽAJI

- zdrav tanjur – osnovne skupine prehrambenih namirnica (oblik, boja, veličina, okus, miris), poželjne (zdrave) i nepoželjne namirnice
- prvi jutarnji obrok – obroci i međuobroci u danu (veličina porcije, broj obroka, raznolikost namirnica), važnost prvoga jutarnjega obroka
- voda kao najzdravije i najvažnije piće, zdravstveno ispravna voda
- tjelesna aktivnost u svakodnevnome životu – različite vrste sportova, dinamika, redovitost, važnost redovite tjelesne aktivnosti i vježbanja, rizici sjedilačkoga načina provođenja slobodnoga vremena, vrijeme pred ekranima (najviše dva sata dnevno)
- pravilno držanje tijela – pravilno hodanje i stajanje, sjedenje, dizanje i nošenje tereta (školska torba)
- osobna higijena i higijena okoline – osobna higijena (higijena ruku, nogu, tijela, nosa, kašljanja i kihanja, higijena usta i zubi), higijena odjeće i obuće primjerenog okolnostima, higijena odmora i rekreacije, higijena hrane, higijena okoline, higijena stanovanja (doma i škole)

Domena TJELESNO ZDRAVLJE – 2. ciklus (3., 4., 5. razred osnovne škole)

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
A.2.1. Objašnjava što je pubertet i koje promjene donosi.	Opisuje razvoj ljudskoga tijela od začeća do puberteta, prepoznaje fiziološke varijacije u rastu i razvoju. Razlikuje pravilna pojašnjena od pogrešnih tumačenja promjena i situacija koje prate pubertet.	Usklađuje ponašanje s promjenama u pubertetu i traži objašnjenje i podršku kada je to potrebno.	Prihvata da su promjene koje prate pubertet dio odrastanja.	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u Prirodu i društvo, Hrvatski jezik, Vjeronauk, Likovnu kulturu i u sat razredne zajednice – suradnja s timom školske medicine – u izvannastavnim i projektnim aktivnostima – roditeljski sastanci
A.2.2.A Razlikuje pravilnu od nepravilne prehrane i razumije važnost pravilne prehrane za zdravlje. A.2.2.B Primjenjuje pravilnu tjelesnu aktivnost sukladno svojim sposobnostima, afinitetima i zdravstvenom stanju.	<p>Opisuje važnost i značenje pravilne prehrane i unosa dovoljne količine zdravstveno ispravne vode za rast i razvoj.</p> <p>Prepoznaže nutritivno siromašnu, a visokoenergetsku i nepoželjnu hranu i piće.</p> <p>Razlikuje svježu od procesuirane hrane.</p> <p>Prepoznaže opis prehrambenoga procesuiranoga proizvoda (deklaracija) te opisuje i nabraja dodatke prehrani.</p> <p>Nabraja i opisuje vrste tjelesnih aktivnosti, nabraja gdje se može baviti odabranom (željenom) tjelesnom aktivnošću i gdje može pronaći te informacije te nabraja rizike sjedilačkoga načina provođenja vremena, posebno vremena provedenoga pred ekranom.</p>	<p>Pravilno tumači deklaracije prehrambenih proizvoda, priprema samostalno i/ili uz pomoć odrasle osobe jednostavni međuobrok, izrađuje jelovnik pravilne prehrane (obroci u jednom danu).</p> <p>Odabire primjerene željene tjelesne aktivnosti/sportove i uključuje se u njih te se pravilno drži pred ekranima.</p>	<p>Prihvata primjenu pravilne prehrane u svakodnevnome životu kao preduvjet zdravlja.</p> <p>Prihvata važnost redovite tjelesne aktivnosti za zdravlje.</p> <p>Usvaja stav da pred ekranom treba boraviti ograničeno vrijeme.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u Prirodu i društvo, Likovnu kulturu, Hrvatski jezik, Matematiku – suradnja s timom školske medicine – u izvannastavnim i projektnim aktivnostima – integrirano u Tjelesnu i zdravstvenu kulturu – u izvannastavnim i projektnim aktivnostima
A.2.3. Opisuje važnost održavanja pravilne osobne higijene za očuvanje zdravlja s naglaskom na pojačanu potrebu osobne higijene tijekom puberteta.	Obrazlaže važnost održavanja pravilne osobne higijene kože i tijela, opisuje načine prijenosa zaraznih bolesti (dodirom, slinom, krvlju) i određuje koliko je sna potrebno za zdravlje.	Održava pravilnu higijenu tijela te pravilno održava higijenu sna i odmora.	Usvaja pozitivan stav prema primjeni higijene tijela i odmora.	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u Tjelesnu i zdravstvenu kulturu i u sat razredne zajednice – u izvannastavnim i projektnim aktivnostima

KLJUČNI SADRŽAJI

- važnost i značenje pravilne prehrane: namirnice koje treba izbjegavati, namirnice bogate skrivenim kalorijama (sokovi, energetski napitci i druge namirnice), razlikovanje svježe od obrađene hrane, čitanje i razumijevanje značenja deklaracije procesuiranih prehrambenih proizvoda
- odabir primjerene redovite tjelesne aktivnosti u svakodnevnom životu
- spolnost kao sastavni dio ljudskog života/rast i razvoj od začeća do puberteta
- higijena tijela, lica i spolovila tijekom puberteta (važnost higijene djevojaka/žena za vrijeme menstruacije, postupak pravilne primjene uključujući redovitu zamjenu higijenskih uložaka za vrijeme menstruacije)
- važnost sna i odmora u svladavanju svakodnevnih obveza kod kuće i u školi

Domena TJELESNO ZDRAVLJE – 3. ciklus (6., 7., 8. razred osnovne škole)

ODGOJNO-OBJAVLJENI OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
A.3.1.A Pravilno organizira vrijeme za rad i odmor tijekom dana.	Opisuje posljedice nedovoljnog sna i umora i raspravlja o njima, prepoznaje znakove osobnoga umora i nedostatka sna te prepoznaje znakove pretjeranoga boravka pred ekranom.	Spava i odmara se u skladu s potrebama razvojne dobi te odabire poželjne (preporučene) metode oporavka i izbjegava prekomernu izloženost ekranu.	Poštije dnevni ritam rada i odmora i ograničenje vremena za boravak ispred ekrana.	– integrirano u Biologiju i u sat razredne zajednice
A.3.1.B Prepoznaže važnost brige o reproduktivnome zdravlju.	Opisuje važnost očuvanja reproduktivnoga zdravlja i razgovora o reproduktivnom zdravlju s roditeljima, učiteljima i stručnjacima te opisuje gdje i kako zatražiti stručnu pomoć. Spolno zdravlje.	Razgovora o reproduktivnom zdravlju sa stručnim osobama kako bi dobio potrebne odgovore i traži stručnu pomoć. Razgovara i savjetuje se s roditeljima ili drugim članovima obitelji u koje ima povjerenje.	Usvaja pozitivan stav o razgovoru s roditeljima, učiteljima i stručnjacima o reproduktivnom zdravlju.	– integrirano u Biologiju – suradnja sa stručnom službom škole – suradnja s timom školske medicine
A.3.2.A Opisuje pravilnu prehranu i prepoznaže neprimjerenost reduksijske dijete za dob i razvoj.	Opisuje pravilnu prehranu. Razlikuje zdravstvenu od reduksijske dijete te raspravlja o neprimjerenosti reduksijske dijete za dob i razvoj.	Pravilno se hrani i ne primjenjuje reduksijske dijete koje štetno utječu na rast i razvoj.	Usvaja stav o prehrani primjerenoj dobi i razvoju. Prihvata stav o neprimjerenosti reduksijske dijete u razvojnoj dobi.	– integrirano u Prirodu/Biologiju (dijeta i opasnosti), Kemiju i Fiziku – suradnja sa stručnom službom škole suradnja s timom školske medicine
A.3.2.B Opisuje nutritivni sastav procesuiranih namirnica i pravilno čita njihove deklaracije.	Objašnjava deklaracije prehrambenih namirnica te kritički interpretira opise proizvoda na deklaracijama i različite oznake povezane s njihovom trajnošću.	Koristi se namirnicama koje imaju odgovarajući nutritivni sastav u skladu s deklaracijom na proizvodu.	Usvaja stav da je čitanje deklaracije neophodno za pravilan odabir prehrambenih proizvoda i dodataka prehrani.	– integrirano u Hrvatski jezik, strane jezike, Biologiju i Likovnu kulturu

<p>A.3.2.C Opisuje važnost i način prilagođavanja prehrane godišnjem dobu i podneblju.</p> <p>A.3.2.D Opisuje važnost redovitoga tjelesnoga vježbanja kao važnog čimbenika tjelesnoga vježbanja kao važnog čimbenika regulacije tjelesne mase.regulacije tjelesne mase.</p>	<p>Opisuje važnost i način prilagođavanja prehrane godišnjem dobu ili podneblju kraja u kojem živi.</p> <p>Opisuje tjelesne aktivnosti koje pridonose zdravlju.</p>	<p>Sastavlja vlastiti jelovnik ovisno o godišnjem dobu i tradiciji kraja u kojem živi. Izračunava indeks tjelesne mase.</p>	<p>Prihvata da su sezonska hrana, namirnice podneblja i tradicionalna jela najzdravija vrsta prehrane.</p> <p>Usvaja stav da kretanje doprinosi održavanju i očuvanju zdravlja te da utječe na tjelesnu masu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u Prirodu, Hrvatski jezik, strane jezike, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu i u sat razredne zajednice – u izvannastavnim i projektnim aktivnostima
<p>A.3.3. Održava pojačanu pravilnu osobnu higijenu kože lica i tijela.</p>	<p>Opisuje važnost i način pravilnoga održavanja higijene lica i tijela, osobito područja s pojačanim lučenjem te spolovila tijekom puberteta.</p> <p>Prepoznaje situacije kada je potrebna specifična higijena i njega.</p>	<p>Pravilno održava higijenu tijela i spolovila u pubertetu.</p>	<p>Prihvata važnost primjenjivanja pravilne higijene lica i tijek u razdoblju puberteta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u Tjelesnu i zdravstvenu kulturu i u sat razredne zajednice – suradnja sa stručnom službom škole – suradnja s timom školske medicine

KLJUČNI SADRŽAJI

- potreba za snom, prepoznavanje znakova umora i načini oporavka
- važnost i prihvatanje razgovora o reproduktivnom zdravlju osobito s bliskim osobama, odgovorno spolno ponašanje (mogućnosti koje su na raspolaganju za očuvanje spolnoga i reproduktivnog zdravlja), prepoznati kada se i komu javiti za stručnu pomoć
- spolno zdravlje
- dijeta – kada se upotrebljava, vrste dijete, svrha, potencijalne opasnosti, *jo-jø* efekt
- nutritivna vrijednost namirnica, deklaracije na proizvodima
- jelovnici (sezonski jelovnici)
- higijena tijela (higijena pri sportskim aktivnostima, higijena spolovila, higijena za vrijeme menstruacije i suzbijanje predrasuda, vođenje menstrualnog kalendara)

Domena MENTALNO I SOCIJALNO ZDRAVLJE – 1. ciklus (1., 2. razred osnovne škole)

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
B.1.1.A Razlikuje primjerenod neprimjerenoga ponašanja. B.1.1.B Prepoznačenje nasilje u stvarnom i virtualnom svijetu.	Opisuje dogovorena pravila ponašanja. Razlikuje prijateljske odnose od onih koji to nisu. Prepoznačenje nasilničke oblike ponašanja u stvarnom i virtualnom svijetu. Razlikuje vrste nasilja i postupke nenasilnoga rješavanja sukoba. Opisuje različitosti u ljudima.	Primjenjuje dogovorena pravila ponašanja. Razvija i održava prijateljske odnose. Izbjegava nasilje, rješava sukobe na primjeren način i traži pomoć. Prihvata svoje osobine i osobine drugih. Solidaran je i pruža pomoć potrebitima.	Usvaja lijepo i pristojno ponašanje kao model života u zajednici. Prihvata stav da za nasilje nema opravdanja. Razvija stav da je svaka osoba vrijedna.	– integrirano u sve nastavne predmete, a osobito u Prirodu i društvo, Hrvatski jezik, Likovnu kulturu i Vjerouauk – povezano s međupredmetnim temama Građanski odgoj i Osobni i socijalni razvoj – projektno u aktivnostima u školi i izvan nje – suradnja sa stručnom službom škole i vanjskim stručnjacima
B.1.2.A Prilagođava se novome okružju i opisuje svoje obaveze i uloge. B.1.2.B Razlikuje osnovne emocije i razvija empatiju. B.1.2.C Prepoznačenje i uvažava različitosti.	Navodi obveze koje ima kao učenik. Imenuje zaposlenike škole i navodi njihove obveze i zaduženja. Razlikuje pozitivne od negativnih emocija. Prepoznačenje tuđe emocije.	Prihvata i izvršava obveze (u školi i kod kuće). Prilagođava se okružju. Pokazuje svoje emocije na primjeren način. Suosjeća s potrebama drugih i pruža podršku.	Prihvata da je proces školovanja, uključujući i obveze, važan dio odrastanja. Oblikuje stav o prihvatljivosti svih emocija. Poštije različitosti.	– integrirano u Prirodu i društvo, Hrvatski jezik, Glazbenu kulturu, Likovnu kulturu i u sat razredne zajednice – povezano s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj – suradnja sa stručnom službom škole
B.1.3. A Prepoznačenje igru kao važnu razvojnu i društvenu aktivnost. B.1.3.B	Prepoznačenje igru i druženje kao poželjnu i važnu aktivnost. Opisuje pojam slobodno vrijeme. Prepoznačenje važnosti tjelesne aktivnosti i sporta. Opisuje važnost kreativnih aktivnosti.	Kvalitetno se koristi slobodnim vremenom. Primjenjuje tjelesne aktivnosti. Provodi vrijeme u društvu vršnjaka sa zajedničkim interesima.	Usvaja stav o važnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.	– integrirano u Likovnu kulturu, Glazbenu kulturu, Hrvatski jezik i Tjelesnu i zdravstvenu kulturu – projektno u stvaralačkim i kreativnim radionicama – suradnja sa stručnim suradnicima škole – u aktivnostima školskih

Opisuje i nabraja aktivnosti koje doprinose osobnome razvoju				sportskih klubova
KLJUČNI SADRŽAJI:				
<ul style="list-style-type: none"> – pristojno ophođenje (pozdravljanje, oslovljavanje) – primjereno odnos prema odraslima (učiteljima, roditeljima, znancima, nepoznatima) – primjereno odnos odraslih (učitelja, roditelja, poznatih, nepoznatih) prema djetetu/učeniku – osjećaji – osnovne vrste (sreća, veselje, nada, ljutnja, strah, bijes...) – poštovanje vlastitih i tuđih osjećaja, samokontrola osjećaja – prepoznavanje osnovnih vrsta nasilja u stvarnome i virtualnome svijetu, naučiti potražiti pomoć (ružne riječi, vrijedanje, potezanje za kosu, udaranje, štipanje, guranje...) – seksualno nasilje – prihvatljiv i neprihvatljiv dodir (ukoliko nastavnik utvrdi da je to za specifičan razred i okružje (relevantno)) – raznolikost i različitost među ljudima i u prirodi (spol, fizičke razlike, zanimanja, djeca s teškoćama u razvoju...) – solidarnost (pomoć bolesnim prijateljima, roditeljima, starijima, nemoćnima, djeci s teškoćama u razvoju...) – prilagodba na školu (učitelji, učenici, prostor...) – igra, slobodno vrijeme (strukturirano, nestrukturirano) – samoaktivnost u očuvanju zdravlja – važnost tjelesne aktivnosti, kreativnosti i umjetnosti 				

Domena MENTALNO I SOCIJALNO ZDRAVLJE – 2. ciklus (3., 4., 5. razred osnovne škole)

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
B.2.1.A Razlikuje vrste komunikacije. B.2.1.B Prepozna i procjenjuje vršnjačke odnose. B.2.1.C Razlikuje vrste nasilja i načine nenasilnoga rješavanja sukoba.	Razlikuje verbalnu od neverbalne komunikacije. Opisuje neprimjerena vršnjačka ponašanja. Razlikuje vrste nasilja i postupke nenasilnoga rješavanja sukoba. Opisuje načine kako pomoći žrtvi nasilja.	Primjereno verbalno i neverbalno komunicira. Surađuje, prihvata i uvažava druge. Primjenjuje medijaciju kao način rješavanja sukoba. Pomaže vršnjacima i traži pomoći u slučaju nasilja. Izražava svoje osjećaje i potrebe na primjeren način.	Prihvata promjene raspoloženja kao sastavni dio odrastanja. Poštuje i uvažava druge u komunikaciji i međusobnim odnosima. Razvija stav o pravu na izbor.	– integrirano u sat razredne zajednice (asertivnost, samopouzdanje, samopoštovanje, odlučivanje), Prirodu i društvo (čovjek) i Hrvatski jezik – povezano s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj – suradnja sa stručnim suradnicima škole – suradnja s timom školske medicine
B.2.2.A Prepozna i opisuje razvojne promjene u sebi i drugima. B.2.2.B Objašnjava pravo na izbor. B.2.2.C Uspoređuje i podržava različitosti.	Objašnjava razvojne promjene koje se zbivaju prije ulaska i ulaskom u pubertet. Objašnjava razlike u individualnom razvoju. Razlikuje pojmove samopoštovanje i samopouzdanje. Objašnjava pojam asertivnost. Procjenjuje situacije i moguće izbore.	Prihvata promjene na svojem tijelu. Zauzima se za sebe ne ugrožavajući druge. Donosi odluke u skladu sa svojim izborom. Preuzima odgovornost za svoje izbore i odluke.	Prihvata važnost vršnjačkih odnosa za mentalno i socijalno zdravlje. Usvaja stav da za nasilje nema opravdanja i da se svako nasilje mora prijaviti.	– integrirano u sve predmete, osobito u Hrvatski jezik i u sat razredne zajednice – suradnja sa stručnim suradnicima škole – provođenje školskih preventivnih programa – povezano s međupredmetnom temom Građanski odgoj – projektno u debatnim radionicama
B.2.3.A Opisuje zdrave životne navike i objašnjava njihove prednosti. B.2.3.B Nabraja i opisuje rizike koji dovode do	Nabraja zdrave životne navike i objašnjava njihove prednosti. Nabraja situacije i ponašanja koja povećavaju rizike i koja mogu dovesti do zlouporabe ili ovisničkoga ponašanja.	Organizirano, aktivno i kreativno provodi slobodno vrijeme te potiče druge na to. Primjenjuje zdrave stilove života. Izbjegava rizična ponašanja. Prikuplja informacije iz različitih izvora.	Usvaja zdrave stilove života kao preduvjet za razvoj mentalnoga i socijalnoga zdravlja. Usvaja stav o neprihvatljivosti ovisničkoga ponašanja bilo kojega oblika.	– integrirano u sve nastavne predmete, a osobito u Prirodu i društvo, Prirodu, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu, Glazbenu kulturu, Likovnu kulturu, Hrvatski jezik i strani jezik – integrirano u slobodne aktivnosti – u aktivnostima školskih preventivnih programa

razvoja ovisničkih ponašanja.	Prepoznaće utjecaj medija i reklama na ponašanje.			– tijekom sistematskih pregleda – u aktivnostima nacionalnoga programa Živjeti zdravo
KLJUČNI SADRŽAJI:				
<ul style="list-style-type: none"> – promjene u predpubertetu i pubertetu (rast u visinu – adolescentski zamah rasta, razvoj sekundarnih spolnih obilježja, simpatije) – samopoštovanje i samopouzdanje (pozitivna slika o sebi) – suradnički odnos, tolerancija, prihvatanje i uvažavanje – asertivnost – zauzeti se za sebe, ne naškoditi drugima – pravo izbora → pravi izbor – pravo na vlastito mišljenje – vrste komunikacije, pojam aktivno slušanje – vršnjački odnosi (vršnjački pritisak), neprimjerena vršnjačka ponašanja (nagovaranje, drskost, ismijavanje, podmetanja, isključivanje, agresivnost i drugi oblici neprimjerenoga ponašanja) – nasilje (verbalno, tjelesno, emocionalno, seksualno, kibernasilje...) – uloga obitelji u načinu nošenja s problemom nasilja – seksualno nasilje – prihvatljiv i neprihvatljiv dodir – načini suočavanja s nasilničkim ponašanjem i reagiranje na njega – okružje, utjecaj na zdravlje, posebno na mentalno i socijalno zdravlje – suživot sa živom i neživom prirodom (boravak na svježemu zraku, šetnja, planinarenje, plivanje...) – mogućnosti odabira i djelovanje na mentalno zdravlje učenika (tjelesna aktivnost, glazba, ples, čitanje, slikanje...) – tjelesno → mentalno i socijalno zdravlje – moguće posljedice ovisničkoga ponašanja na mentalno zdravlje te njegovo odražavanje na društvene odnose – vrste ovisnosti (internet, cigarete – duhan, alkohol, psihoaktivne droge, mobitel, računalne igrice...), – rizični i zaštitni čimbenici – uloga medija (pravila ponašanja na internetu) – prednost zdravih životnih navika 				

Domena MENTALNO I SOCIJALNO ZDRAVLJE – 3. ciklus (6., 7., 8. razred osnovne škole)

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
B.3.1.A Opisuje i procjenjuje vršnjački pritisak. B.3.1.B Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.	Navodi i objašnjava vrste pritiska u prijateljskim/partnerskim odnosima i načine kako im se oduprijeti. Razlikuje svoje od tuđih potreba, ponašanja, osobina i osjećaja. Povezuje vrste ponašanja s mogućim posljedicama. Objavljava razlike između asertivnoga, pasivnoga i agresivnoga ponašanja. Obrazlaže svoju ulogu i doprinos u osnaživanju zajednice.	Primjenjuje komunikacijske vještine i vještine pregovaranja i suradnje. Odupire se vršnjačkim pritiscima i rizičnim situacijama u stvarnome i virtualnom svijetu. Traži pomoć i dolazi do informacije.	Prihvata odgovornost za vlastite odluke i posljedice svojega ponašanja.	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u sve nastavne predmete, a osobito u Prirodu, Biologiju, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu, Hrvatski jezik, Glazbenu kulturu i u sat razredne zajednice – povezano s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj – integrirano u slobodne aktivnosti – u projektnim aktivnostima – roditeljski sastanci u suradnji s timom školske medicine
B.3.2.A Prepoznaće utjecaj razvojnih promjena na emocije. B.3.2.B Prepoznaće stres kao važan čimbenik u narušavanju mentalnoga zdravlja. B.3.2.C Prepoznaće i objašnjava svoje osobne i socijalne potencijale. B.3.2.D Prepoznaće utjecaj odgovornoga spolnoga ponašanja na mentalno zdravlje.	Prepoznaće izvore i znakove stresa. Obrazlaže važnost razvoja samopoštovanja i samopouzdanja za jačanje osobnih potencijala. Opisuje razlike stečene rođenjem. Usvaja i prihvata da su pubertet i adolescencija praćeni intenzivnim emocijama. Raspravlja o utjecaju odgovornoga spolnoga ponašanja na mentalno zdravlje.	Primjenjuje tehnike oslobađanja od stresa. Odabire vještine i tehnike kojima jača samopouzdanje i samopoštovanje. Kontrolira emocije. Prihvata svoju osobnost i gradi svoj identitet. Stvara zdrave socijalne odnose te postiže dobru socijalnu integraciju.	Usvaja stav o važnosti razvijanja osobnih potencijala. Poštuje razlike jer one obogaćuju zajednicu. Prihvata da je za zdravlje važno odgovorno spolno ponašanje. Usvaja stav da su promjene u pubertetu i adolescenciji prirodno razvojno razdoblje.	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u sve nastavne predmete, a osobito u Prirodu, Biologiju, Kemiju, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu, Hrvatski jezik, Tehničku kulturu i u sat razredne zajednice – integrirano u izborni predmet Informatika – provođenje školskih preventivnih programa – provođenje programa vršnjačke edukacije u 7. i 8. razredu – provođenje projektnih aktivnosti – radionice u suradnji sa stručnim suradnicima – tijekom sistematskih pregleda i edukacijom u suradnji s timom školske medicine
B.3.3.A Povezuje samopoštovanje s rizičnim ponašanjima.	Opisuje kratkoročne i dugoročne posljedice ovisničkoga ponašanja na pojedinca i zajednicu.	Donosi odgovorne odluke. Izabire zdravi stil života.	Prihvata stav da svaki pojedinac doprinosi zajednici i društvu.	<ul style="list-style-type: none"> – integrirano u sve nastavne predmete, a osobito u Prirodu, Biologiju, Kemiju, Hrvatski jezik, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu i u sat razredne zajednice

B.3.3.B Opisuje opasnosti uporabe sredstava ovisnosti te opasnosti drugih rizičnih ponašanja.	Informira se gdje i kada potražiti pomoć.	Aktivno i kreativno provodi slobodno vrijeme te time pozitivno utječe i na svoje vršnjake.	Usvaja stav da ovisničko ponašanje narušava zdravlje i međuljudske odnose.	
KLJUČNI SADRŽAJI				
<ul style="list-style-type: none"> – različitosti stečene rođenjem (nacionalnost, vjera, spol, nasljedne osobine...) i izborom (vjera, zanimanje, partnerstvo...) – stres – uzroci, znakovi, posljedice, tehnike oslobađanja od stresa – izgradnja vlastite osobnosti usvajanjem znanja i vještina (doživljaj zadovoljstva i uspješnosti) – pozitivna slika o sebi (graditi samopouzdanje, samopoštovanje) – povezanost niskoga samopouzdanja i rizičnih ponašanja – uloga obitelji u izgradnji samopouzdanja – vrste nasilja i pritisaka – vještine pregovaranja i suradnje – promjene u pubertetu i adolescenciji (melankolija, tuga i depresivno raspoloženje kao moguće posljedice sazrijevanja) – asertivno, pasivno i agresivno ponašanje – promjene u pubertetu i adolescenciji vještine samokontrole emocija – prijateljstvo, ljubav, zaljubljenost i tjelesna privlačnost – uloga obitelji u pubertetu i promjenama – spolni odnosi → mentalno i socijalno zdravlje – rizici i posljedice preranoga stupanja u spolne odnose – sredstva ovisnosti i opasnosti (alkohol, cigarete – duhan, psihoaktivne droge, lijekovi, pornografija), uzroci i posljedice – ovisničko ponašanje (internet, društvene mreže, računalne igrice, kocka, klađenje, igre na sreću), uzroci i posljedice – prepoznavanje delinkventnoga ponašanja – odabir zdravoga stila života – uloga obitelji u prevenciji rizičnih vrsta ponašanja i odabiru zdravoga stila života – doprinos u osnaživanju zajednice i društva – timski rad 				

Domena POMOĆ I SAMOPOMOĆ – 1. ciklus (1., 2. razred osnovne škole)

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
C.1.1.A Opisuje kako se oprezno i sigurno kretati od kuće do škole. C.1.1.B Prepozna i izbjegava opasnosti kojima je izložen u kućanstvu i okolini.	Nabraja osnovna pravila pravilnoga ponašanja u prometu. Nabrala najčešće opasnosti u svakodnevnom životu.	Naučena pravila poštije i primjenjuje. Izbjegava opasnosti u kućanstvu i okolini.	Prihvata stav da poštivanje sigurnosnih mjera pomaže dok smo u prometu. Usvaja stav da je poznavanje i izbjegavanje opasnosti u kućanstvu i okolini važno za naše zdravlje i sigurnost.	– integrirano u Prirodu i društvo, Hrvatski jezik, Likovnu kulturu, Glazbenu kulturu, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu, Matematiku, strane jezike i u sat razredne zajednice – suradnja s prometnim policajcem
C.1.2. Opisuje osnovne korake postupanja pri krvarenju iz nosa, pri padovima i površinskim ozljedama	Navodi kada zatražiti pomoć učitelja ili odrasle osobe. Opisuje osnovne korake postupanja pri krvarenju iz nosa, pri padovima i površinskim ozljedama. Opisuje kako biti oprezan s oštrim predmetima i tjelesnim tekućinama.	Poziva pomoć (odrasli, služba Hitne pomoći). Primjenjuje osnovne postupke prve pomoći pri krvarenju iz nosa, pri padovima i površinskim ozljedama.	Razvija pozitivan stav prema pomaganju drugima u nevolji.	– integrirano u Prirodu i društvo i u sat razredne zajednice – suradnja s timom školske medicine – suradnja s Hrvatskim Crvenim križem
C.1.3. Objašnjava kada ima pravo i obvezu izostati iz škole radi liječenja.	Nabraja zdravstvene razloge zbog kojih je neophodno izostati iz škole.	Štiti druge od zaraznih bolesti ostankom kod kuće.	Razvija pozitivan stav prema zaštiti vlastitoga i tuđega zdravlja.	– integrirano u Prirodu i društvo i u sat razredne zajednice

KLJUČNI SADRŽAJI

- sigurnost u prometu na putu do škole, pravila ponašanja u prometu pješaka, biciklista, skejtera i rolera
- pravilno i sigurno ponašanje u prometu (prelazak preko ceste, nošenje kacige, vožnja u automobilu)
- opasnosti u svakodnevnom životu: kemikalije, lijekovi, elektronički uređaji i instalacije, vatra, plin, oštri predmeti, igla, grom, sunce, hladnoća, biljke, gljive, životinje, pasivno pušenje, vodene površine, elementarne nepogode, buka, pirotehnička sredstva i sl. – rizici i zaštita
- pravilno i pretjerano korištenje ekranom
- prva pomoć pri krvarenju (nos, lakše površinske ozljede), padovima (bez gubitka svijesti) i površinskim ozljedama koje uključuju i lakše stupnjeve opeketina i smrzotina (*u nastavku teksta: površinske ozljede)
- postupanje s tjelesnim tekućinama, oštrim predmetima.

Domena POMOĆ I SAMOPOMOĆ – 2. ciklus (3., 4., 5. razred osnovne škole)				
ODGOJNO-OBRZOZNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
C.2.1.A Objašnjava opasnosti u prometu. C.2.1.B Opisuje najčešće opasnosti u kućanstvu i okolini te osnovne postupke zaštite. C.2.1.C Prepoznaće opasnosti od pretjeranoga korištenja ekranom.	Nabraja pravila ponašanja u prometu. Opisuje najčešće opasnosti u svakodnevnome životu i osnovne postupke zaštite s naglaskom na opasnosti povezane s plivanjem i vodenim površinama. Nabrala opasnosti pretjeranoga korištenja ekranom.	Primjenjuje pravilno i sigurno ponašanje u prometu. Oprezan je u svakodnevnim situacijama koje mogu biti opasne. Oprezan je u blizini vodenih površina. Pred ekranom provodi vrijeme sukladno preporukama za očuvanje zdravlja (do dva sata dnevno).	Prihvata važnost poštivanja pravila ponašanja u prometu zbog osobne sigurnosti. Usvaja stav da je poznavanje, izbjegavanje i zaštita od opasnosti u kućanstvu i okolini važno za naše zdravlje. Poštije upute za korištenje ekranom.	Integrirano u Prirodu i društvo, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu i Tehničku kulturu integrirano u izborni predmet Informatika – roditeljski sastanci (informativno predavanje o opasnostima pretjeranoga korištenja elektroničkih uređaja i ekranom)
C.2.2.A Opisuje kako postupiti pri najčešćim akutnim zdravstvenim smetnjama u školskoj dobi. C.2.2.B Usvaja pravila pružanja prve pomoći i pomaganja učenicima sa zdravstvenim teškoćama.	Opisuje najčešće zdravstvene smetnje u mlađoj školskoj dobi i nabrala postupke pomoći i samopomoći.	Primjenjuje osnove osobne higijene radi očuvanja zdravlja (pranje ruku i sl.) Pravilno mjeri tjelesnu temperaturu. Provodi osnovne fizikalne mjere spuštanja temperature i postupanja pri visokoj temperaturi. Pravilno postupa pri proljevu i povraćanju. Provodi mjere sprječavanja širenja zaraze na druge osobe. Pruža prvu pomoći i pomaže učenicima kojima je pomoć potrebna.	Usvaja stav da je održavanje osobne higijene važno za zdravlje. Usvaja stav o važnosti pridržavanja uputa i pravila za sprječavanje širenja zaraznih bolesti. Razvija stav o važnosti pomaganja drugima kojima je pomoć potrebna.	– integrirano u Prirodu i društvo, Prirodu, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu, Vjerouauk i u sat razredne zajednice – suradnja s timom školske medicine – suradnja s udružama i društvima koja zastupaju osobe sa senzoričkim i motoričkim teškoćama – suradnja s Hrvatskim Crvenim križem
C.2.3. Procjenjuje kada je potrebno javiti se liječniku pri najčešćim akutnim zdravstvenim smetnjama u školskoj dobi.	Nabrala razloge za traženje liječničke pomoći pri najčešćim zdravstvenim smetnjama u školskoj dobi.	Prepoznaće znakove najčešćih zdravstvenih smetnji.	Prihvata stav o važnosti traženja liječničke pomoći.	– integrirano u Prirodu i društvo i u sat razredne zajednice

KLJUČNI SADRŽAJI

- prometna pravila i opasnosti
- opasnosti u svakodnevnom životu (kemikalije, lijekovi, elektronički uređaji i instalacije, vatra, plin, oštri predmeti, igla, grom, sunce, hladnoća, elementarne nepogode, pasivno pušenje, vodene površine, buka, pirotehnička sredstva i sl.) s naglaskom na plivanje i vodene površine – rizici i zaštita
- najčešće akutne i zarazne zdravstvene smetnje u školskoj dobi (prehlada i visoka tjelesna temperatura, proljev i povraćanje, ušljivost vlasišta i dječje glistice)
- pravilno i pretjerano korištenje ekranom
- kako zaštiti sebe i druge (pravilno postupanje pri prehladi i febrilnim stanjima, proljevu i povraćanju, ušljivosti vlasišta i dječjim glisticama)
- postupci prve pomoći i pomaganja učenicima kojima je pomoć potrebna – specifično povezano s potrebama učenika s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima koji polaze određeni razredni odjel
- kada i kako zatražiti liječničku pomoć (krvarenje iz nosa, ozljede/padovi, akutne dišne bolesti, akutne crijevne infekcije, povišena tjelesna temperatura)

Domena POMOĆ I SAMOPOMOĆ – 3. ciklus (6., 7., 8. razred osnovne škole)

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
C.3.1.A Kao sudionik prometa poštuje prometna pravila i propise kako bi izbjegao opasnosti. C.3.1.B Obrazlaže potencijalne opasnosti u kućanstvu i okolini. C.3.1.C Nabraja zakonska ograničenja važna za zdravlje i sigurnost maloljetnika.	Razlikuje prometna pravila i propise s obzirom na uloge u prometu (pješak, biciklist) i prepoznaće opasnosti u prometu. Opisuje opasnosti u svakodnevnome životu kojima je uzrok konzumacija sredstava ovisnosti. Opisuje osnovne postupke zaštite i prve pomoći. Nabraja zakonska ograničenja važna za zdravlje i sigurnost maloljetnika.	Prepoznaće i izbjegava potencijalne opasnosti i primjereno se ponaša u tim situacijama. Primjenjuje osnovne postupke zaštite i prve pomoći. Ponaša se u skladu sa zakonskim propisima.	Prihvata važnost opreza u situacijama rizičnima za ozljeđivanje. Usvaja stav da je konzumiranje alkohola i droga neprihvatljivo i ugrožava zdravlje. Usvaja stav da je poznavanje, izbjegavanje i zaštita od opasnosti u kućanstvu i okolini važno za naše zdravlje i sigurnost. Usvaja stav da se zakonske norme trebaju poštovati.	– integrirano u Biologiju, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu i u sat razredne zajednice – suradnja s MUP-om – provođenje školskih preventivnih programa – suradnja i posjet područnom Hrvatskom Crvenom križu uz demonstraciju prve pomoći pri utapanju i interaktivni razgovor o mjerama sprječavanja nesreća u vodi
C.3.2.A Objašnjava primjenu osnovnih postupaka oživljavanja. C.3.2.B Objašnjava način pružanja prve pomoći učenicima sa zdravstvenim teškoćama. C.3.2.C Nabraja vodeće uzroke obolijevanja i smrtnosti odraslih. C.3.2.D Razumije važnost pronaalaženja vjerodostojnih i pouzdanih informacija o zdravlju.	Opisuje pružanje prve pomoći u situacijama kada je ugrožen život. Opisuje postupke prve pomoći i pomaganja učenicima kojima je pomoć potrebna. Nabraja značajke pouzdanih izvora informacija o zdravlju. Opisuje postupke prve pomoći i pomaganja učenicima kojima je pomoć potrebna. Nabraja značajke pouzdanih izvora informacija o zdravlju.	Pretražuje internet radi pronalaska relevantnih informacija o zdravlju. Pruža prvu pomoć i pomaže učenicima kojima je pomoć potrebna.	Usvaja pozitivan stav prema zaštitnim mjerama i prvoj pomoći. Razvija pozitivan stav o pomaganju drugima.	– integrirano u Biologiju, Vjerouauk i u sat razredne zajednice – u suradnji sa službom hitne medicinske pomoći – posjet područnom Hrvatskom Crvenom križu uz demonstraciju prve pomoći i postupaka oživljavanja, – suradnja s timom školske medicine

C.3.3.A Objašnjava važnost cijepljenja i sistematskih i preventivnih pregleda u školskoj dobi. C.3.3.B Prepoznaće važnost darivanja krvi.	Objašnjava važnosti cijepljenja, sistematskih i preventivnih pregleda. Prepoznaće osnovne značajke darivanja krvi.	Odaziva se na cijepljenje i sistematske preglede i brine se o svojem zdravlju i zdravlju drugih.	Razvija pozitivan stav o brizi za svoje zdravlje i zdravlje drugih te o pomaganju drugima.	integrirano u Biologiju (cijepljenje), Vjerouau suradnja s timom školske medicine suradnja s Hrvatskim Crvenim križem
KLJUČNI SADRŽAJI				
<ul style="list-style-type: none"> – ozljeđivanje pod utjecajem alkohola i droga – zakonska ograničenja povezana sa zdravljem i sigurnošću maloljetnika (zabrana prodaje i konzumacije alkohola, pušenje, kockanje i klađenje, zabrana noćnih izlazaka bez pratnje, medicinski postupci) – opasnosti u svakodnevnome životu: ubod krpelja, komaraca i ugriz životinja, kemikalije, lijekovi, zaraze, elektronički uređaji i instalacije, vatra, plin, oštiri predmeti, igla, grom, sunce/prevencija i prva pomoć pri vrućini, hladnoća/prevencija i prva pomoć pri ozeblinama, elementarne nepogode, pasivno pušenje, vodene površine, buka, pirotehnička sredstva i sl. – rizici i zaštita – upoznavanje s vjerodostojnjim izvorima zdravstvenih informacija, osnovno o zdravstvenom sustavu i vodećim uzrocima obolijevanja i smrtnosti u odrasloj dobi: srčanožilne (moždani udar, srčani udar itd.), dišne i maligne bolesti te objašnjanje osnovnoga o tim bolestima i sl. – učenici kojima je potrebna pomoć – potrebe učenika s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima koji polaze određeni razredni odjel – cijepljenje – individualna i kolektivna zaštita – sistematski i preventivni pregledi u školskoj dobi – darivanje krvi 				

Poduzetništvo

1. odgojno-obrazovni ciklus (1. i 2. razred OŠ)

Domena: PROMIŠLJAJ PODUZETNIČKI				
ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod A.1.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.	Prepoznaže inovaciju i njezinu vrijednost. Uočava problem iz neposredne okoline i predlaže rješenje. Prepoznaže da su resursi oskudni.	Koristi dostupne materijale za rad.	Otvoren je prema drukčijemu mišljenju.	Integrirano. Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika.
pod A.1.2. Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi.	Uočava neizvjesnost i rizik u neposrednoj okolini. Prepoznaže ponuđene proizvode i usluge (sadržaje) u neposrednoj okolini. Identificira osobne potrebe i interese koje je moguće zadovoljiti u neposrednoj okolini.	Donosi odluku o aktivnosti u koju će se uključiti iz neposredne okoline.	Rizik i neizvjesnost doživjava kao prilike za učenje.	Integrirano. Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika.
pod A.1.3. Upoznaje mogućnosti osobnog razvoja (razvoj karijere, profesionalno usmjeravanje).	Razlikuje zanimanja svojih najbližih. Opisuje različita zanimanja.	Pokazuje različita zanimanja kroz igru.	Otvoren je prema različitim mogućnostima, zanimanjima i poslovima.	Integrirano. Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Gosti predavači: roditelji i poduzetnici s pričama o svojim zanimanjima.
KLJUČNI SADRŽAJI: inovativnost, kreativnost, razlikovanje rizika i neizvjesnosti, upoznavanje sa svjetom rada, važnost i različitost zanimanja, jednakovrijednost, odgovornost, oskudnost resursa.				

Domena: DJELUJ PODUZETNIČKI

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod B.1.1. Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije.	Prepoznae i opisuje poduzetničku ideju.	Prezentira poduzetničku ideju pred drugima.	Cijeni svoje i druge poduzetničke ideje.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Gostovanje predavača poduzetnika.
pod B.1.2. Planira i upravlja aktivnostima.	Nabraja sastavnice potrebne za izvršenje aktivnosti. Objašnjava važnost jednakih prava i dužnosti za sve članove skupine.	Surađuje u određivanju načina provedbe planirane aktivnosti. Sudjeluje u aktivnostima s pozitivnim učinkom na dobrobit skupine ili vlastita kućanstva.	Pokazuje odgovornost u ispunjavanju preuzetih zadataka i rokova. Jednako se odnosi prema svima neovisno o njihovom socioekonomskom statusu.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Korelacija s MT-om. Građanski odgoj.
pod B.1.3. Prepoznae važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice..	Prepoznae i obrazlaže oskudnost resursa u svojoj neposrednoj okolini.	Djeluje prema načelima »dobrog gospodara«.	Cijeni resurse. Prepoznae posljedice svojih i tuđih aktivnosti u zajednici i okolišu i za zajednicu i okoliš.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Korelacija s MT-om. Građanski odgoj.

KLJUČNI SADRŽAJI: ideja, poslovna prilika, cjeline Projektnog plana, oskudnost resursa i zaštita okoliša, »dobar gospodar«.

Domena: EKONOMSKA I FINANSIJSKA PISMENOST

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod C.1.1. Prepoznae važnost ljudskog rada i stvaranja dobara za osiguranje sredstava za život pojedinca i dobrobit zajednice.	Prepoznae ulogu i važnost ljudskoga rada za život pojedinca. Uočava da proizvodi nastaju od određenih materijala ljudskim radom. Prepoznae proizvode i usluge.	Povezuje materijale i rad u gotov proizvod.	Čuva dostupne materijalne resurse, reciklira materijale. Cjeni svoj i tuđi rad. Veseli se uspjehu, uči iz neuspjeha.	LK, GK, HJ, PID – radionice, projekti, tematski dani u kojima učenici proizvode i prezentiraju različite uporabne, kulturne ili kreativne proizvode (uporabni predmeti, predstave, koncerti...); ostvaruje se u jednome nastavnom predmetu ili integrirano. Izborne – ovisno o mogućnostima i odluci škole organizira se prodaja ili razmjena nastalih proizvoda. Izvanučionička nastava – posjeti tvornicama, poduzećima, kazalištima, trgovinama, sajmovima itd. u kojima učenici uočavaju proces stvaranja dobara i ostvarivanje zarade u okviru zavičajnoga gospodarstva. Korelacija s Građanskim odgojem i obrazovanjem
pod C.1.2. Prepoznae osnovne pojmove tržišta.	Nabraja mogućnosti razmjene dobara. Prepoznae razliku između ponude i potražnje.	Sudjeluje u igrama razmjene dobara. Istražuje pojedine proizvode i usluge koje koristi po cijeni i kvaliteti.		
pod C.1.3. Upoznaje funkciju novca.	Uočava da je novac povezan s radom, proizvodnjom dobara i pružanjem usluga. Uočava da novcem zadovoljava neke svoje potrebe. Imenuje i raspoznae po vrijednosti hrvatski novac.	Računa s novčanim jedinicama.	Prihvata potrebu racionalne potrošnje i cjeni vrijednost novca.	MAT, PID, SR – povezuje se s temama Hrvatski novac, Dan štednje i sl. Može se također ostvariti kao dio integriranih radionica i projekata. Korelacija s Građanskim odgojem i obrazovanjem

KLJUČNI SADRŽAJI: materijal, rad, proizvodnja, proizvod, tržište, razmjena dobara, prodaja, kupnja, novac, ponuda, potražnja.

2. odgojno-obrazovni ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ)

Domena: PROMIŠLJAJ PODUZETNIČKI				
ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod A.2.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.	Razumije različite mogućnosti korištenja resursa.	Istražuje i raspravlja o različitim mogućnostima korištenja resursa. Rješava probleme korištenjem različitih mogućnosti.	Spremno eksperimentira u pronalaženju rješenja.	Integrirano. Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Korelacija s MT-om Građanski odgoj.
pod A.2.2. Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi.	Analizira ponudu sadržaja iz neposredne okoline. Određuje prioritete u procesu donošenja odluka.	Određuje najbolje rješenje. Predviđa posljedice poduzetih aktivnosti.	Pokazuje samostalnost i samopouzdanje u donošenju odluka. Pokazuje otvorenost prema drugičijim mišljenjima.	Integrirano. Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Korelacija s MT-om. Građanski odgoj.
pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja.	Opisuje nekoliko mogućnosti za razvoj karijere. Objašnjava razliku između pojmova »biti poduzetnik« i »djelovati poduzetno«.	Koristi više izvora informacija u istraživanju. Izrađuje mapu osobnoga razvoja (portfolio).	Pokazuje otvorenost prema različitim mogućnostima. Cijeni svoje i tuđe osobne mogućnosti.	Integrirano. Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika.
KLJUČNI SADRŽAJI: donošenje odluka i posljedica različitih izbora, svjesnost da rizik uvijek postoji, istraživanje mogućih zanimanja, biti poduzetnik ili djelovati poduzetno.				

Domena: DJELUJ PODUZETNIČKI

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod B.2.1. Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije.	Uočava i procjenjuje poduzetničke prilike u razrednome odjelu, školi i/ili zajednici. Poznaje pravila timskoga rada i umrežavanja s pojedincima i drugim grupama.	Prezentira poduzetničke prilike u razrednome odjelu, školi i/ili zajednici. Sudjeluje u radu tima i umrežavanju s pojedincima i drugim skupinama.	Prihvata samostalan rad, timski rad i umrežavanje s pojedincima i grupama.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika.
pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.	Prepoznaje sve sastavnice plana aktivnosti.	Učinkovito se koristi vremenom i resursima u provedbi aktivnosti u razrednome odjelu, školi i/ili zajednici. Izabire i planira aktivnosti. Planira slobodno vrijeme.	Preuzima odgovornost za realizaciju plana.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika.
pod B.2.3. Prepoznaje važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.	Navodi i vrednuje primjere odgovornoga ponašanja i poslovanja u zajednici. Opisuje pojam »zelene ekonomije«. Opisuje osnovne ekološke probleme i jednostavnim riječima navodi njihove uzroke.	Pokreće rasprave o pitanjima koja su važna za život i rad u razredu i školi te u njima sudjeluje. Koristi odgovarajuće postupke zaštite okoliša. Izrađuje plan ekološki odgovornoga i ekonomičnoga ponašanja svoga kućanstva i razreda.	Odgovorno i etično se ponaša u obitelji, školi i zajednici. Pokazuje ekološku osvještenost.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Korelacija s MT-om. Građanski odgoj.
KLJUČNI SADRŽAJI: procjena poduzetničke prilike, izbor djelatnosti, mogućnosti s obzirom na dostupne resurse, upravljanje vremenom, materijalni, finansijski, prirodni i ljudski resursi, »zelena ekonomija«, razvrstavanje otpada, načini odlaganja opasnih tvari, ekološki problem.				

Domena: EKONOMSKA I FINANSIJSKA PISMENOST

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod C.2.1. Istražuje procese proizvodnje dobara, pružanja usluga i gospodarske djelatnosti u zajednici.	Istražuje različite materijale i zaključuje što se od njih može proizvesti. Uočava da su za proizvodnju potrebna specifična znanja. Nabraja gospodarske djelatnosti u zajednici.	Proizvodi različite proizvode. Prezentira izrađene proizvode.	Cjeni svoj i tuđi rad.	LK, GK, HJ, PID, SR, (TK 5. r.) – radionice, sajmovi, projekti, tematski dani kada učenici proizvode i prezentiraju različite uporabne, kulturne ili kreativne proizvode (uporabni predmeti, predstave, koncerti...). Ostvaruje se integrirano u više nastavnih predmeta. Izborne – ovisno o mogućnostima i odluci škole organizira se prodaja ili razmjena nastalih proizvoda.
Izvanučionička nastava – tijekom posjeta tvornicama, poduzećima, kazalištima, trgovinama, sajmovima itd. učenici uočavaju razvoj inovacija, procese stvaranja dobara, plasmana proizvoda i ostvarivanje zarade unutar zavičajnoga gospodarstva. Istraživačka nastava – učenici istražuju materijale, cijene, medijske oglase u svojoj sredini itd. Korelacija s Građanskim odgojem i obrazovanjem				
pod C.2.2. Prepoznaje osnovne tržišne odnose / procese razmjene.	Tumači način formiranja cijene. Razumije važnost komunikacije s tržištem. Uočava medijsko oglašavanje u svojoj sredini i obrazlaže njegovu ulogu u prodaji proizvoda.	Istražuje mogućnosti prodaje i potrebe tržišta. Istražuje cijene dostupnih proizvoda.	Usvaja elemente poslovne etike. Kritički preispituje medijsko oglašavanje u svojoj sredini.	
pod C.2.3. Prepoznaje ulogu novca u osobnome i obiteljskome životu.	Utvrđuje koje osobne potrebe može zadovoljiti novcem. Objašnjava zašto je potrebno trošiti u skladu s mogućnostima. Nabraja posljedice prekomjerne potrošnje. Razlikuje ulaganje od potrošnje. Razumije i tumači važnost štednje.	Planira osobnu potrošnju i štednju.	Odgovorno se odnosi prema novcu i ne podliježe izazovima prekomjerne potrošnje.	MAT, PID, SR – povezuje se s temama Hrvatski novac, Dan štednje i sl. Može se također ostvariti kao dio integriranih radionica i projekata. Korelacija s Građanskim odgojem i obrazovanjem
KLJUČNI SADRŽAJI: materijali za proizvodnju, znanje, proizvodnja, rad, ponuda, potražnja, cijena, prodaja, medijsko oglašavanje, novac, potrošnja, štednja.				

3. odgojno-obrazovni ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ)

Domena: PROMIŠLJAJ PODUZETNIČKI				
ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.	Istražuje komparativne prednosti regija/županija u Republici Hrvatskoj te navodi njihov potencijal za poduzetništvo.	Predlaže preporuke za razvoj poduzetničkog potencijala u okružju.	Pozitivno se odnosi prema istraživanju i stvaranju novih rješenja.	Geografija Integrirano Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti.
pod A.3.2. Snalaži se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi.	Uviđa i procjenjuje rizik povezan sa stvarnom životnom situacijom (učionica, škola, obitelj, zajednica).	Pronalazi rješenja za prevladavanje ili sprječavanje rizika.	Preuzima razuman rizik. Uči iz pogrešaka i prihvata promjene.	Integrirano Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika Korelacija s MT Građanski odgoj.
pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja. karijere, (profesionalno usmjeravanje).	Poznaje mogućnosti i razlikuje programe za nastavak školovanja ovisno o osobnim ciljevima i mogućnostima. Prepoznaje i objašnjava važnost cjeloživotnog učenja za razvoj karijere.	Rabi nove izvore znanja i alate potrebne za pristup nastavku obrazovanja. Procjenjuje svoje jake i slabe strane. Sastavlja jednostavan životopis. Nadopunjuje mapu osobnog razvoja (portfolio). Planira nastavak školovanja ovisno o vlastitim ciljevima i mogućnostima.	Procjenjuje osobne mogućnosti. Cijeni svoj uspjeh i uspjehe drugih.	Integrirano Otvoreno za sve nastavne predmete, izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika Kontinuirano djelovanje stručnih suradnika na radionicama i individualnom savjetovanju. Gost predavač iz HZZ-a o profesionalnom usmjeravanju i izboru zanimanja.
KLJUČNI SADRŽAJI Planiranje resursa, poduzetnički potencijal, komparativne prednosti, ulaganje u cjeloživotno učenje, upravljanje karijerom, jednostavan životopis na materinskom i stranom jeziku.				

Domena: DJELUJ PODUZETNIČKI

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
Učenik: pod B.3.1. Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije.	Razrađuje svoju poduzetničku ideju i vrednuje njezinu izvodljivost.	Javno predstavlja i argumentira poduzetničku ideju.	Pokazuje inicijativnost u razvijanju, predstavljanju i provedbi poduzetničkih ideja. Cjeni samostalan rad, rad u timu i umrežavanje s pojedincima i grupama.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Obilježavanje Europskog tjedna poduzetništva (EU SME Week) u suradnji s lokalnom zajednicom. Gost predavač – poduzetnik/poduzetnica.
pod B.3.2. Planira i upravlja aktivnostima.	Razumije i osmišjava društveno korisnu aktivnost.	Planira i provodi društveno korisnu aktivnost. Samostalno radi i sudjeluje u radu skupine.	Poštuje pravila planiranja koja pridonose učinkovitoj aktivnosti.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Korelacija s MT-om. Građanski odgoj.
pod B.3.3. Prepoznaje važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.	Prepoznaće koncept održivoga razvoja i utjecaj pojedinca putem znanstvene, gospodarske, društvene, kulturološke, političke i drugih djelatnosti. Razlikuje sve dionike održivoga razvoja i njihove interese. Nabraja i objašnjava javna dobra.	U skladu s konceptom održivoga razvoja istražuje negativne učinke i pronalazi rješenja.	Poštuje i zagovara načela održivoga razvoja. Poštuje javno dobro. Pokazuje i potiče odgovornost sadašnjih naraštaja za budućnost ljudi, drugih živih bića, prirode i budućih naraštaja.	Integrirano. Izvannastavne i izvanučioničke aktivnosti. Sat razrednika. Korelacija s MT-om. Građanski odgoj.
KLJUČNI SADRŽAJI: donošenje odluka uzimajući u obzir načelo nestašice, popratne troškove i planiranje (razmišljati zeleno); javna dobra, društveno odgovorno poslovanje, održivi razvoj.				

Domena: EKONOMSKA I FINANCIJSKA PISMENOST

Očekivanja u ovom ciklusu ostvaruju se izradom projekta.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA	ZNANJE	VJEŠTINE	STAVOVI	PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA
<p>Učenik: pod C.3.1. pod C.3.2. Sudjeluje u projektu ili proizvodnji od ideje do realizacije.</p>	<p>Obrazlaže međuvisnost između resursa i uspješnosti realizacije plana projekta ili proizvodnje. Procjenjuje materijalne troškove projekta ili proizvodnje. Određuje cijenu proizvoda na osnovi procjene materijalnih troškova i uloženog rada. Uočava mogućnosti plasmana proizvoda na tržištu. Nabraja poznate primjere uspješnog plasiranja proizvoda. Obrazlaže što je brendiranje.</p>	<p>Sastavlja jednostavan plan projekta ili proizvodnje prema vlastitoj ideji. Prezentira svoj plan projekta ili proizvodnje. Sudjeluje u timskoj realizaciji projekta ili proizvodnje. Prepoznaće tržišne prilike.</p>	<p>Odgovorno i racionalno se odnosi prema resursima kojima raspolaže. Cijeni kvalitetu proizvoda. Zauzima vlastiti stav prema brendiranim proizvodima. Ima pozitivan stav prema poduzetništvu. Poštuje razlike i multikulturalnost u poslovnom okružju.</p>	<p>Integrirano kao međupredmetni projekt, tematski dan, projektni dan, natjecanja (za najoriginalniji projektni plan, natjecanja mladih poduzetnika i sl.). Moguće ga je uključiti u sadržaje geografije, matematike, fizike, tehničke kulture, hrvatskog jezika, sat razrednika i dr.. Izvanučionička nastava – tijekom posjeta tvornicama, poduzećima, kazalištima, trgovinama, sajmovima itd. učenici uočavaju procese stvaranja dobara, plasmana proizvoda ili ostvarivanje zarade. Korelacija Građanski odgoj i obrazovanje i Osobni i socijalni razvoj.</p>
<p>pod C.3.3. Upravlja osobnim financijama i prepoznaće tijek novca.</p>	<p>Obrazlaže ovisnost cijene o ponudi i potražnji. Objašnjava korištenje poreza i prikeza za financiranje javnih dobara i usluga. Objašnjava što je BDP. Obrazlaže vezu između finansijskih mogućnosti i potrošnje. Predviđa posljedice prekomjerne potrošnje. Objašnjava oblike štednje.</p>	<p>Izračunava PDV pri formiranju cijene. Istražuje različite oblike štednje. Vodi dnevnik mjesecne potrošnje i upravlja vlastitim džeparcem.</p>	<p>Svjestan je da osobnim i zajedničkim novcem treba odgovorno upravljati.</p>	

KLJUČNI SADRŽAJI Resursi (materijalni, finansijski i ljudski), stvaranje dobara (plan projekta/proizvodnje, podjela rada, timski rad), tržište (ponuda, potražnja, cijena); PDV, BDP, porez, prirez, životna osiguranja, mirovinski i investicijski fondovi, dionice.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

1. CIKLUS (1. i 2. razred osnovne škole)

A. domena – Funkcionalna i odgovorna uporaba IKT-a – 1. ciklus				
Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt A.1.1. Učenik uz učiteljevu pomoć odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje jednostavnih zadataka.	– prepoznaće uređaj, opisuje njegovu svrhu i uz učiteljevu pomoć odabire najprikladniji program za rješavanje jednostavnih školskih zadataka	– na pravilan način uključuje i isključuje digitalni uređaj te pokreće i zatvara preporučeni digitalni obrazovni sadržaj	– razvija pozitivan stav i samopouzdanje pri uporabi tehnologije	Svi nastavni predmeti putem obrazovnih računalnih sadržaja i igara, putem izvannastavnih aktivnosti, uz naglasak na predmete Priroda i društvo te Tjelesna i zdravstvena kultura u projektnim, izvanučioničkim i izvannastavnim aktivnostima.
ikt A.1.2. Učenik se uz učiteljevu pomoć služi odabranim uređajima i programima.	– poznaje osnovnu primjenu programa, sprema i pronalazi prethodno pohranjeni sadržaj (tekst, slika, mrežna stranica) te prepoznaće kada treba zatražiti savjet i pomoć ako uređaj ili program ne rade prema njegovu očekivanju	– koordinirano se koristi mišem (ili dodirom ekrana) u grafičkome korisničkom sučelju operativnoga sustava, a u poznatim programima prilagođava osnovne postavke	– pokušava samostalno pronaći rješenje problema tijekom rada s digitalnim uređajima i programima, ali bez zadrške traži pomoć kad smatra da mu je potrebna (npr. pojava neuobičajenoga skočnog prozora)	Zadatke izvan nastave, u skupini i pojedinačno, preporučuje se otkraditi na računalima u učionici informatike, u knjižnici i u ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.
ikt A.1.3. Učenik primjenjuje pravila za odgovorno i sigurno služenje programima i uređajima.	– poznaje razredna pravila o prihvatljivome ponašanju u poznatom i sigurnome digitalnom okružju, strategije ispravnoga odabira i održavanja lozinki te prepoznaće upozorenja antivirusnoga programa	– primjenjuje odgovarajuće dogovorene obrasce ponašanja te uspješno slijedi upute učitelja u poznatom i sigurnome digitalnom okružju – primjenjuje jednostavne strategije za zaštitu osobnih podataka u kontroliranim uvjetima i sigurnome okružju	– svjestan je publike kojoj se obraća (u sigurnome digitalnom okružju) poštujući mišljenje i osjećaje drugih te reagirajući na neželjene kontakte i sadržaje – razvija svijest o trajnosti podataka na internetu i potrebi zaštite i poštovanja svojih i tuđih osobnih podataka	
ikt A.1.4. Učenik prepoznaće utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš.	– poznaje vremensko ograničenje rada s digitalnom tehnologijom i tehnike razgibavanja – prepoznaće osnovne mogućnosti uštede energije u radu s računalima i ispravan način odlaganja električnoga otpada	– primjenjuje tehnike razgibavanja tijekom i nakon rada na računalu – zauzima pravilan položaj tijela tijekom uporabe računalne opreme, a uz učiteljevu se pomoć brine o razvrstavanju električnoga i električnoga otpada	– razvija naviku isključivanja uređaja kad se ne koristi njime, brine se o održavanju svojih uređaja te je svjestan štetnosti dugotrajne i nepravilne upotrebe tehnologije	

KLJUČNI SADRŽAJI

- osnovna primjena uređaja i programa
- snalaženje u korisničkome sučelju OS-a
- uporaba gotovih obrazovnih sadržaja (crtanje, računanje, pisanje, čitanje) kao podrška učenju
- uporaba jednostavnih računalnih programa i aplikacija namijenjenih obrazovanju
- strategije za zaštitu računala i osobnih podataka
- čuvanje lozinke, ne objavljivanje osobnih podataka u mrežnome okružju
- obrazovni sadržaji *Pet za net* kurikuluma – radni listovi, igre, multimedijijski sadržaji, udžbenici, priručnici, virtualna učionica
- zaštita računala (pojam virusa, zlonamjernih programa i antivirusnoga programa)
- sigurno i odgovorno korištenje tehnologijom
- poticanje pozitivnih obrazaca ponašanja u stvarnome i virtualnome svijetu
- razlikovanje aktivnosti i mogućnosti virtualnoga i stavnog svijeta
- briga o zdravlju i okolišu
- tehnikе razgibavanja, pravilan položaj tijela, udaljenost od zaslona
- odgovorno postupanje s tehnologijom (Kad se ne koristiš uređajem, ugasni ga, oprezno i brižno se koristi uređajima...)
- razvrstavanje i odlaganje digitalnoga otpada

B. domena – Komunikacija i suradnja u digitalnome okružju – 1. ciklus

Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt B.1.1. Učenik uz učiteljevu pomoć komunicira s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.	– prepoznae razliku između sinkronoga i asinkronoga okružja – prepoznae načine primanja i slanja poruka u sinkronome i asinkronome okružju	– uočava situacije u kojima je potrebno da se komunikacija odvija s pomoću digitalnih programa i uređaja, ostvaruje kontakt s poznatim osobama koje se fizički ne nalaze u istome okružju i s njima razmjenjuje kratke poruke – primjenjuje osnovne vještine razmjenjivanja poruka i prezentiranja sadržaja	– razvija svijest o potrebi komuniciranja s poznatim osobama koje se fizički ne nalaze u njegovu okružju – ima pozitivan stav prema govorenju pred publikom	Svi nastavni predmeti i međupredmetne teme, sat razrednika, izvannastavne aktivnosti, projektno učenje (npr. eTwinning), problemsko učenje, mentorsko poučavanje, timski rad na rješavanju problema. Planiranje suradničkoga učenja korelira s temom Učiti kako učiti. Zadatke izvan nastave, u skupini i pojedinačno, moguće je odraditi na računalima u knjižnici i u ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.
ikt B.1.2. Učenik uz učiteljevu pomoć surađuje s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.	– prepoznae situacije u kojima je suradnja moguća putem digitalnih programa	– sudjeluje u kratkim suradničkim aktivnostima s poznatim osobama na sustavima za upravljanje učenjem i na obrazovnim društvenim mrežama – snalazi se na sustavima za upravljanje učenjem i na obrazovnim društvenim mrežama	– uočava razlicitosti ideja drugih članova skupine i poštuje ih – uočava osnovne prednosti suradnje kad članovi tima ne mogu biti fizički nazočni	
ikt B.1.3. Učenik primjenjuje osnovna komunikacijska pravila u digitalnome okružju.	– poznaje osnovna pravila uljudnoga ophođenja u digitalnome okružju	– primjenjuje osnovna pravila ponašanja iz stvarnoga svijeta u virtualnome okružju – koristi se osnovnim slikovnim prikazima za neverbalno izražavanje osjećaja	– poštuje sugovornika i/ili suradnika koji nije fizički nazočan – poštuje osnovna pravila uljudnoga ophođenja u digitalnome okružju	
<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> – programi i uređaji za komunikaciju i suradnju u digitalnome okružju – programi za koje nije potrebna prijava – obrazovne društvene mreže, digitalna obrazovna okružja za suradnju i sustavi za upravljanje učenjem kao podrška učenju – školske mrežne stranice – videokonferencija – komunikacija u digitalnome okružju 				

- razmjena jednostavnih tekstualnih poruka te kraćih videoporuka i audioporuka u sinkronome i asinkronome okružju
- virtualni susreti učenika u sigurnome okružju
- neverbalno izražavanje s pomoću slikovnoga prikaza (emotikoni)
- slušanje i tumačenje jednostavnih primljenih poruka u digitalnome okružju
- uporaba osnova standardnoga jezika u digitalnome okružju
- videokonferencije kao oblik učenja i poučavanja (npr. između škola povodom obilježavanja događaja ili u sklopu projekta)
- jednostavne suradničke obrazovne igre
- suradničko učenje u oblacima, izrada jednostavnoga zajedničkog uratka, npr. crteža, slikovnice
- sudjelovanje u jednostavnim projektima (projektna nastava)
- primjereno ponašanje u digitalnome okružju
- upoznavanje osnovnih pravila primjerenoga ponašanja na internetu
- stvaranje razrednih pravila
- usporedba uljudnoga ponašanja u stvarnome i digitalnome okružju (npr. gledanje kraćih videomaterijala o ponašanju na internetu)
- primjereno ponašanje uz poštovanje osnovnih pravila uljudnoga ophođenja za vrijeme suradničkih i komunikacijskih aktivnosti u digitalnome okružju
- uočavanje i uvažavanje različitosti i poštovanje ljudskih prava

C. domena – Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnome okružju – 1. ciklus				
Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt C.1.1. Učenik uz učiteljevu pomoć provodi jednostavno istraživanje radi rješenja problema u digitalnome okružju.	– planira jednostavno istraživanje	– provodi jednostavno istraživanje	– prihvaca mogućnost pogreške pri istraživanju – ustrajno pokušava pronaći rješenje i u slučaju da su prvi pokušaji bili manje uspješni	Uporaba računalnih simulacija za istraživanje u predmetima Priroda i društvo i Matematika za prvo očekivanje. Međupredmetna tema Učiti kako učiti i ostale međupredmetne teme, svi nastavni predmeti, izvannastavne aktivnosti, projektno i problemsko učenje, mentorsko poučavanje, u suradnji sa školskim knjižničarom na primjeru jednostavnih mrežnih stranica i društvenih mreža.
ikt C.1.2. Učenik uz učiteljevu pomoć djelotvorno provodi jednostavno pretraživanje informacija u digitalnome okružju.	– opisuje što je potrebno učiniti da bi se došlo do informacije	– obavlja osnovnu potragu za informacijama na unaprijed zadalu temu i uz detaljne upute	– prihvaca mogućnost da u digitalnome okružju može pronaći i informacije	
ikt C.1.3. Učenik uz učiteljevu pomoć odabire potrebne informacije među pronađenima.	– opisuje zašto je odabrao određenu informaciju u odnosu na ostale koje je pronašao	– odabire informaciju među više pronađenih s obzirom na upute za pretraživanje	– razvija samopouzdanje zbog uspješnoga provođenja pretrage i odabira informacija	
ikt C.1.4. Učenik uz učiteljevu pomoć odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.	– opisuje način uporabe pronađene informacije i njezina izvora – opisuje uvjete uporabe pojedinoga pronađenog digitalnog sadržaja	– bilježi pronađenu informaciju – pregledava uvjete uporabe pojedinoga digitalnog sadržaja	– ne zazire od uporabe informacija u digitalnome okružju – proširuje svoje poimanje tuđega vlasništva i ophođenja prema njemu	
KLJUČNI SADRŽAJI				
<ul style="list-style-type: none"> – jednostavni auditivni, vizualni, audiovizualni programi i uređaji kojima se učenici mogu koristiti – digitalne informacije: slika, tekst, zvuk, videozapis – kritičko vrednovanje: tko je rekao, što je rečeno, gdje je bilo rečeno, kada je rečeno – izvori informacija: obrazovne igre, e-slikovnice, e-knjige za djecu, e-časopisi, e-enciklopedije za djecu, obrazovni portali – istraživački proces: akcijsko istraživanje, određivanje problema, provođenje istraživanja – pretraživanje informacija – što znamo, što ne znamo, gdje i kako u digitalnome okružju pronaći ono što ne znamo – upravljanje informacijama: odgovorno bilježenje informacija i spremanje za uporabu 				

D. domena – Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnome okružju – 1. ciklus

Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt D.1.1. Učenik se kreativno izražava i istražuje jednostavne metode za poticanje kreativnosti u zadanim ili novim uvjetima u digitalnome okružju	– poznaje jednostavne metode za poticanje kreativnosti u zadanim ili novim uvjetima u digitalnome okružju	– uz učiteljevo se vođenje izražava kreativno u igri ili organiziranome učenju, istražuje jednostavne metode za poticanje kreativnosti u digitalnome okružju	– opisuje svoja iskustva s kreativnim izražavanjem u igri ili organiziranome učenju poznatim metodama za poticanje kreativnosti u digitalnome okružju	Svi nastavni predmeti i međupredmetne teme, Glazbena kultura, Hrvatski jezik, strani jezici. Integrirano, projektno, iskustveno učenje. Prvo očekivanje može korelirati s međupredmetnom temom Učiti kako učiti. Četvrto očekivanje preporučuje se odraditi u suradnji školske knjižnice i nastave predmeta Hrvatski jezik. Zadatke izvan nastave, u skupini i pojedinačno, moguće je odraditi na računalima u školskoj knjižnici i u ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.
ikt D.1.2. Učenik uz učiteljevu pomoć prepoznaće i rješava jednostavne probleme s pomoću IKT-a.	– prepoznaće problem i predlaže rješenja jednostavnoga problema	– uz učiteljevu pomoć rješava jednostavne probleme uporabom digitalne tehnologije	– izražava znatiželju i propituje načine dolaska do rješenja jednostavnoga problema – potiče sebe i druge na ustrajnost u pronaalaženju rješenja	
ikt D.1.3. Učenik uz učiteljevu pomoć oblikuje postojeće uratke i ideje služeći se IKT-om.		– oblikuje uz učiteljevu pomoć postojeće uratke i ideje jednostavnim programima za oblikovanje kako bi jasno predstavio spoznato	– maštovito opisuje nove sadržaje i ideje koje namjerava oblikovati ili ih oblikuje s pomoću IKT-a	
ikt D.1.4. Učenik prepoznaće oznake vlasništva djela i licencije za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.	– opisuje zaštitu intelektualnoga vlasništva različitih sadržaja u digitalnome okružju (poznaće izraze <i>autor, autorsko djelo i autorsko pravo</i>)	– prepoznaće oznake vlasništva koje upućuju da se radi o tuđem intelektualnom vlasništvu i licencije za dijeljenje digitalnih sadržaja na dostupnim primjerima	– razumije potrebu za zaštitom vlasništva svojega djela i ograničavanje uvjeta uporabe	
KLJUČNI SADRŽAJI				
<ul style="list-style-type: none"> – uporaba kreativnih tehnika – jednostavne tehnike za razvijanje kreativnosti u digitalnome okružju (npr. slobodno kazivanje / oluja misli, humor, slučajni pojmovi, postavljanje pitanja, putovanje u mašti – npr. u nekome programu za oblikovanje teksta) – kreativno rješavanje problema – kreativno izražavanje – način pohranjivanja sadržaja (tekst, slika, zvuk) za budući rad – preoblikovanje sadržaja u sadržaj istoga ili drugoga tipa: kombiniranje vizualnih, auditivnih i tekstualnih sadržaja pri oblikovanju novih sadržaja (npr. izrada digitalnoga kalendarja, čestitaka, pozivnica i sl.) upotrebom postojećih obrazovnih alata i programa 				

- preoblikovanje teksta u multimedijiski sadržaj – priče u animirani (crtani) film, priče u auditivni oblik i dr.
- stvaranje zajedničke bajke/priče, izrada slike na zadatu temu, izrada multimedijiske čestitke i pozivnice
- zaštita vlasništva (što je dopušteno, a što nedopušteno preuzeti)
- oznake vlasništva, licencije ili dopuštenja

2. CIKLUS (3., 4. i 5. razred osnovne škole)

A. domena – Funkcionalna i odgovorna uporaba IKT-a – 2. ciklus				
Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.	<ul style="list-style-type: none"> – odabire potrebni digitalni uređaj ili program, poznaje njegove prednosti u različitim situacijama, obrazlaže svoj odabir i preporučuje ili ne preporučuje drugima njegovu uporabu – navodi što može, a što ne može učiniti s tehnologijom te odlučuje kad će se koristiti tehnologijom za obavljanje zadatka 	<ul style="list-style-type: none"> – koristi se poznatim digitalnim uređajem, personalizira sučelje – istražuje zabavne namjenske programe i upravlja njihovim osnovnim postavkama, koristi se njima za obavljanje školskih zadataka 	<ul style="list-style-type: none"> – razvija svijest o tome da odgovarajući i primjereni odabir tehnologije olakšava i ubrzava rješavanje problema, dok neodgovarajući može otežati njegovo rješavanje 	Svi nastavni predmeti, a posebice strani jezici, Informatika i Tjelesna i zdravstvena kultura u projektnim, izvanučioničkim i izvannastavnim aktivnostima. Integrirano putem aktivnosti na računalima u školskoj knjižnici i u drugim digitalno opremljenim prostorima u školi. Povezanost s međupredmetnim temama Zdravlje, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje.
ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima.	<ul style="list-style-type: none"> – procjenjuje učinkovitost odabranoga programa ili uređaja, razlikuje njegovu namjenu i prepoznaće koji od postojećih programa ili uređaja odgovara njegovim potrebama 	<ul style="list-style-type: none"> – služi se osnovnim funkcionalnim postavkama poznatih programa, spremi i pronalazi spremljene sadržaje pri čemu razvija vještina učinkovite organizacije podataka 	<ul style="list-style-type: none"> – zastupa svoj način organizacije sadržaja prema vlastitim potrebama – promišlja o omjeru efikasnosti raznih programa i vremena koje je potrebno za korištenje njihovih mogućnosti 	
ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.	<ul style="list-style-type: none"> – posjeduje osnovna znanja o tome kako zaštititi uređaje i datoteke te svoje i tuđe osobne podatke, razlučuje koje sadržaje ne smije dijeliti, prepoznaće neprihvatljive radnje u digitalnome okružju – zna komu se može obratiti za pomoć zbog neželjenih sadržaja ili kontakata 	<ul style="list-style-type: none"> – reagira na neprihvatljivo i uvredljivo ponašanje u digitalnome okružju na odgovoran način i prijavljuje ga, u problematičnoj situaciji traži pomoć odraslih – primjenjuje pozitivne obrasce ponašanja i ciljano objavljuje svoje radove na školskim/razrednim stranicama – odgovorno rabi lozinke 	<ul style="list-style-type: none"> – odlučuje ne sudjelovati u aktivnostima koje potiču govor mržnje i diskriminaciju, a uz pomoć i savjete odlučuje o oblikovanju svoga digitalnog identiteta – pomaže vršnjacima u zaštiti od neželjenih sadržaja 	
ikt A.2.4. Učenik opisuje utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje utjecaj tehnologije na svakodnevni život i potrebu vremenskoga ograničenja rada s digitalnom tehnologijom 	<ul style="list-style-type: none"> – primjenjuje tehnike razgibavanja tijekom i nakon rada na računalu, zauzima pravilan položaj tijela za vrijeme upotrebe računalne opreme 	<ul style="list-style-type: none"> – brine se o produljenju životnoga vijeka svojih uređaja, savjetuje članove obitelji i vršnjake o pravilnoj uporabi tehnologije 	

	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje osnovne mogućnosti uštede energije i objašnjava pravilan način odlaganja električnog otpada 	<ul style="list-style-type: none"> – sudjeluje u razvrstavanju električnog i električnog otpada u školi i kod kuće 		
KLJUČNI SADRŽAJI				
<ul style="list-style-type: none"> – osnovna primjena uređaja i programa – uporaba uređaja za snimanje slike, zvuka i videa – primjena zabavno-obrazovnih programa u učenju (igrifikacija nastavnoga procesa) – označavanje sadržaja na mreži i njihovo pohranjivanje na računalu – pohranjivanje sadržaja za buduće korištenje – sigurno i odgovorno korištenje tehnologijom – zaštita računala i osobnih podataka – osnovna uporaba programa za zaštitu računala (antivirusni programi) – obrazovni sadržaji <i>Pet za net</i> kurikuluma – radni listovi, igre, multimedijijski sadržaji, udžbenici, priručnici, virtualna učionica – načini ponašanja u virtualnom i stvarnom svijetu – analiziranje konkretnih primjera s govorom mržnje i električnim nasiljem te pronalaženje rješenja problema (animirane priče i videozapisi <i>Pet za net</i>, primjeri s društvenih mreža) – učenikovo pronalaženje na internetu digitalnih tragova o sebi i članovima svoje obitelji – objava radova u sigurnome i poznatom digitalnom okružju – vježbe razgibavanja i praćenje vremena provedenoga za uređajima, pravilan položaj tijela pri upotrebi računalne opreme, ergonomija – briga o zdravlju i okolišu – načini razvrstavanja električnog otpada 				

B. domena – Komunikacija i suradnja u digitalnome okružju – 2. ciklus

Odgjono-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt B.2.1. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć komunicira s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaće načine pohranjivanja i pregledavanja razmijenjenih poruka u sinkronome i asinkronome okružju – prepoznaće rizike koji dovode do nerazumijevanja zbog uporabe simbola, grafičkih prikaza, kratica i nestandardnoga jezika uz izostanak govora tijela 	<ul style="list-style-type: none"> – uočava razlike između verbalne i neverbalne komunikacije u razmjeni poruka – primjenjuje pravila standardnoga jezika artikulirano se izražavajući pri prezentiranju sadržaja i razmjeni poruka u digitalnome okružju 	<ul style="list-style-type: none"> – razvija svijest o prednostima i nedostacima komunikacije s poznatim osobama koje se fizički ne nalaze u njegovu okružju 	Svi nastavni predmeti i međupredmetne teme, sat razrednika, izvannastavne aktivnosti, projektno učenje (npr. eTwinning), problemsko učenje, timski rad na rješavanju problema i mentorsko poučavanje.
ikt B.2.2. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć surađuje s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje prednosti odgovorne suradnje u digitalnome okružju – timski i samostalno rješava manje zadatke za potrebe svoje suradničke skupine u digitalnome okružju 	<ul style="list-style-type: none"> – dogovara se i ravnopravno sudjeluje u donošenju manjih zajedničkih odluka važnih za rad skupine 	<ul style="list-style-type: none"> – razvija odgovoran stav prema doprinosu pojedinca u timskome radu i u donošenju zajedničkih odluka i uočava različita stajališta drugih članova skupine – pomaže manje spremnim učenicima 	Planiranje suradničkoga učenja korelira s temom Učiti kako učiti. Zadatke izvan nastave, u skupini i pojedinačno, moguće je odraditi na računalima u knjižnici i u ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.
ikt B.2.3. Učenik primjenjuje komunikacijska pravila u digitalnome okružju.	<ul style="list-style-type: none"> – poznaće pravila uljudnoga ophođenja u digitalnome okružju 	<ul style="list-style-type: none"> – primjenjuje pravila ponašanja iz stvarnoga svijeta u virtualnome okružju 	<ul style="list-style-type: none"> – svojim pozitivnim stavom i primjerjenim ponašanjem utječe na druge 	

KLJUČNI SADRŽAJI

- programi i uređaji za komunikaciju i suradnju u digitalnome okružju
- uporaba raznih jednostavnih tekstualnih, auditivnih i vizualnih programa te kombiniranih tekstualnih i audiovizualnih programa
- uporaba programa za koje je potrebna prijava osobnim podatcima
- webinari

- obrazovni blogovi, razredne novine
- obrazovni forumi u sigurnome okružju
- komunikacija u digitalnome okružju – razmjena tekstualnih poruka, videoporuka i audioporuka u sinkronome i asinkronome okružju
- uporaba standardnoga jezika u digitalnome okružju u formalnim i neformalnim situacijama
- sudjelovanje u projektima (projektno učenje)
- suradnja u digitalnome okružju
- suradničke obrazovne igre, npr. geolokacijske igre
- suradničko učenje u oblacima, izrada zajedničkoga uratka, npr. kraće priče, postera
- primjereno ponašanje u digitalnome okružju
- upoznavanje i primjena pravila primjernoga ponašanja na internetu
- analiza primjera uljudnoga ponašanja u stvarnome i digitalnome okružju (npr. odgovarajućih videomaterijala o ponašanju na internetu)
- razvijanje tolerancije i međukulturalnoga razumijevanja
- usporedba uljudnoga ponašanja u stvarnome i digitalnome okružju

C. domena – Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnome okružju – 2. ciklus				
Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt C.2.1. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć ili samostalno provodi jednostavno istraživanje radi rješenja problema u digitalnome okružju.	– planira način provođenja jednostavnoga istraživanja – obrazlaže rezultate svoga istraživanja	– provodi istraživanje koristeći se računalnim programima	– prihvaca mogućnost pogreške pri istraživanju i ustrajno pokušava pronaći rješenje i u slučaju da su prvi pokušaji bili bezuspješni – razvija znatiželju i istraživački duh	Uporaba računalnih simulacija za istraživanje u predmetima Priroda i društvo, Matematika, Tehnička kultura, Geografija. Međupredmetna tema Učiti kako učiti i ostale međupredmetne teme, svi nastavni predmeti, izvannastavne aktivnosti, projektno i problemsko učenje, mentorsko poučavanje, u suradnji sa školskim knjižničarom.
ikt C.2.2. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno djelotvorno provodi jednostavno pretraživanje informacija u digitalnome okružju.	– pokazuje način na koji je proveo pretraživanje informacija	– obavlja potragu za informacijama na unaprijed zadanu temu i uz detaljne upute	– razvija interes za proces pretraživanja informacija	
ikt C.2.3. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno uspoređuje i odabire potrebne informacije među pronađenima.	– navodi razlike među pronađenim informacijama i obrazlaže odabir određene informacije – razlikuje različite uvjete primjene informacija i odabire informacije s dopuštenjem za uporabu	– primjenjuje pripremljenu listu provjere informacija kako bi lakše procijenio kvalitetu pronađenih informacija	– zastupa svoj stav o odnosu pronađenih informacija i zadane teme – poštuje uvjete uporabe navodeći naziv izvora informacije	
ikt C.2.4. Učenik uz učiteljevu pomoć odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.	– pokazuje pravilan način uporabe pronađene informacije i njezina izvora	– prema dogovorenome pravilu bilježi informaciju s njezinim izvorom vodeći računa o uvjetima uporabe te ju organizira s obzirom na buduću uporabu – primjenjuje društveno označavanje	– prihvaca postojanje tuđega i svojega vlasništva nad digitalnim sadržajem	Učenik otkrivene, pronađene i preoblikovane informacije uvrštava u neki od prezentacijskih alata (e-poster, multimedija prezentacija) poštujući autorska prava.

KLJUČNI SADRŽAJI

- jednostavni auditivni, vizualni, audiovizualni programi i uređaji kojima se učenici u prvome ciklusu nisu koristili
- uporaba digitalnih interaktivnih usluga (geografske karte, vremenska prognoza...)
- kategorizacija igara s obzirom na razvojnu dob i sadržaj
- slobodna enciklopedija (npr. Wikipedija)
- upravljanje informacijama: društveno označavanje
- obilježja dobrih informacija
- izvori informacija: obrazovne igre, e-knjige za djecu, e-časopisi, e-enciklopedije za djecu, obrazovni portalni kojima se učenici nisu koristili u prvome ciklusu
- potraga za informacijama, pronalaženje informacija, uspoređivanje informacija s obzirom na njihovu kvalitetu i našu potrebu za informacijom, odabir potrebne informacije
- istraživački proces – određivanje problema, provođenje istraživanja (simulacije, interaktivni istraživački programi – tipično za prirodoslovje)
- kritičko vrednovanje (je li vrijedno zabilježiti i spremiti)
- svrha poruka digitalnih sadržaja – informiranje, poučavanje, zabava, uvjeravanje, pokretanje
- oblik digitalnih poruka – dokumentarni, animirani, glumljeni
- pisanje i objava jednostavnih izvješća o istraživanju u digitalnome okružju

D. domena – Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnome okružju – 2. ciklus

Odgjono-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt D.2.1. Učenik se izražava kreativno i planira svoje djelovanje jednostavnim metodama za poticanje kreativnosti u IKT okružju.	– uspoređuje dva ili tri načina kojima može potaknuti svoje kreativno djelovanje i obrazlaže na koji je način oblikovao ideje i sadržaje	– planira i ostvaruje kreativno djelovanje primjenjujući i kombinirajući različite jednostavne metode za poticanje kreativnosti	– iznosi/ obrazlaže svoju ideju i prihvaca tuđu ideju te predloženo rješenje bez obzira na primijenjenu metodu	
ikt D.2.2. Učenik rješava jednostavne probleme s pomoću digitalne tehnologije.	– izdvaja primjere jednostavnih problema i navodi svoje prijedloge za njihovo rješavanje s pomoću digitalne tehnologije	– prema dostupnim mogućnostima osmišljava i primjenjuje rješenja jednostavnih problema s pomoću dostupne digitalne tehnologije	– propituje različita rješenja jednostavnih problema s pomoću dostupne digitalne tehnologije	Svi nastavni predmeti, posebice sat razrednika, Hrvatski jezik, Matematika, Priroda i društvo, Likovna kultura, Glazbena kultura i međupredmetne teme. Projektno i problemsko učenje, mentorsko poučavanje, školski i izvanškolski projekti.
ikt D.2.3. Učenik sam ili u suradnji s drugima preoblikuje postojeća digitalna rješenja ili stvara nove uratke i smišla ideje.	– opisuje i preoblikuje zamišljeni sadržaj u skladu s ciljanom publikom i njezinim interesima	– organizira zamišljeni sadržaj i prilagođava ga ciljanoj publici i njezinim interesima (priateljima iz razreda) – izrađuje novi sadržaj kojim rješava problem ili predstavlja njegovo rješenje	– surađuje s drugima ili samostalno provjerava uspješnost svojih digitalnih uradaka predstavljajući ih poznatoj publici – pomaže manje spretnim učenicima – opisuje stvarne i zamišljene situacije – sam ili u suradnji s drugima osmišljava nove sadržaje ili preoblikuje postojeće	Prvo očekivanje može korelirati s međupredmetnom temom Učiti kako učiti. Četvrto očekivanje preporučuje se odraditi u suradnji školskoga knjižničara i učitelja hrvatskoga jezika. Zadatke izvan nastave, u skupini i pojedinačno, moguće je odraditi na računalima u školskoj knjižnici i u ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.
ikt D.2.4. Učenik izdvaja i razvrstava oznake vlasništva djela i licencije za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.	– opisuje oznake koje se odnose na zaštitu vlasništva i one koje upućuju na dopušteno dijeljenje sadržaja pod određenim uvjetima i opisuje njihovu svrhu na vlastitim radovima – razvrstava oznake vlasništva na dostupnim primjerima digitalnih sadržaja		– objašnjava kojim se sadržajima i radovima smije slobodno koristiti, a uporaba kojih je nezakonita prema istaknutim oznakama na digitalnome sadržaju i osvješćuje potrebu zaštite svojega intelektualnog vlasništva	

KLJUČNI SADRŽAJI

- uporaba kreativnih tehnika
- kreativno rješavanje problema
- kreativno izražavanje
- skeniranje fotografije ili dijela knjige i spremanje za budući rad
- uporaba osnovnih programa i uređaja za obradu fotografija, uređivanje teksta i vizualno prikazivanje ideja i rješenja
- snimanje, obrada i dodavanje zvuka, skladanje
- pronalaženje pohranjenih podataka na računalu
- preoblikovanje sadržaja
- digitalni posteri
- zaštita vlasništva (što se sve štiti u okviru intelektualnoga vlasništva, dopuštena i nedopuštena preuzimanja sadržaja)
- oznake dopuštenja za uporabu (<https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>)

3. CIKLUS (6., 7. i 8. razred osnovne škole)

A. domena – Funkcionalna i odgovorna uporaba IKT-a – 3. ciklus				
Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno istražuje i proučava nove mogućnosti različitih poznatih programa i uređaja, poznajući njihove prednosti u različitim situacijama, argumentirano obrazlaže svoj odabir i opisuje situacije u kojima mu tehnologija može olakšati uspješno rješavanje zadatka 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno se koristi različitim digitalnim uređajima te bez poteškoća rješava uobičajene manje probleme povezane s radom uređaja i s upravljanjem programima 	<ul style="list-style-type: none"> – primjenjuje iskustvo pri rješavanju problema s uređajima i programima te pomaže drugima pri rješavanju teškoća – svjestan je moralnih i zakonodavnih implikacija uporabe nelegalnih programa 	<p>Svi nastavni predmeti i izvannastavne aktivnosti, posebice Povijest, Geografija, Kemija, Fizika, Matematika. Povezanost s međupredmetnim temama Zdravlje, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje. Projektne aktivnosti u redovitoj nastavi i u izvannastavnim aktivnostima (podrška knjižničara i učitelja informatike).</p> <p>Integrirano putem aktivnosti na računalima u školskoj knjižnici i ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.</p>
ikt A.3.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje uvjete korištenja instaliranim programima – služi se različitim mogućnostima organiziranja, spremanja i dohvaćanja sadržaja u mrežnome i izvanmrežnome okružju 	<ul style="list-style-type: none"> – služi se raznim uređajima, samostalno instalira korisnički program uz odabir uobičajenih postavki i prosudbu potrebe njihove izmjene – vješto upravlja organizacijom i pohranom sadržaja na svojem računalu te prepoznaće prednosti i nedostatke čuvanja podataka u računalnome oblaku 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaće potrebu izrade sigurnosnih kopija digitalnih sadržaja i podataka te uzima u obzir omjer efikasnosti raznih programa i vremena koje je potrebno za korištenje njihovih mogućnosti – obraća pozornost na uvjete korištenja i dozvole koje programi pri instalaciji zahtijevaju 	
ikt A.3.3. Učenik aktivno sudjeluje u oblikovanju	– opisuje programe za zaštitu računala, odabire sigurne računalne oblake za objavljivanje sadržaja	– upravlja postavkama programa za zaštitu računala, primjenjuje strategije	– poštuje svoje i tuđe osobne podatke i stavove, promiče važnost zaštite osobnih podataka, odbacuje sve oblike	

vlastitoga sigurnog digitalnog okružja.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje svrhu prikupljanja osobnih podataka od strane programa te prepoznaće prednosti i opasnosti služenja društvenim mrežama 	<ul style="list-style-type: none"> zaštite svojih podataka te izrađuje sigurnosne kopije datoteka – prepoznaće pokušaje prijevare i rizike pri služenju internetom uz promišljenu uporabu dostupnih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> elektroničkoga nasilja i govora mržnje te sudjeluje u njegovu sprečavanju 	
ikt A.3.4. Učenik analizira utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš.	<ul style="list-style-type: none"> – na primjerima pojašnjava utjecaj tehnologije na svakodnevni život, razumije zdravstvene rizike i zna kako zaštiti sebe i druge od elektroničkoga nasilja 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaće znakove ovisnosti o tehnologiji i poduzima korake za sprečavanje elektroničkoga nasilja i govora mržnje 	<ul style="list-style-type: none"> – traži pomoć i savjet u situaciji u kojoj se ne osjeća ugodno, kada nije siguran kako učinkovito reagirati da bi zaštitio sebe i druge 	
KLJUČNI SADRŽAJI				
<ul style="list-style-type: none"> – osnovno služenje uređajima i programima – uređaji i programi za izradu i predstavljanje sadržaja – mrežni programi koji ne zahtijevaju registraciju (ili registraciju obavlja učitelj) – postupak instalacije korisničkoga programa – načini pohranjivanja i organizacije podataka i sadržaja na računalu – poznavanje prostornih kapaciteta uređaja i oblaka za pohranu sadržaja – zaštita računala i osobnih podataka – prepoznavanje i reagiranje na poruke upozorenja tijekom rada na računalu – programi za zaštitu računala – prijevare i rizici pri služenju internetom (opasne poruke elektroničke pošte (phishing), opasnosti na društvenim mrežama, u mobilnim aplikacijama i pri dopisivanju u stvarnome vremenu) – sigurno i odgovorno služenje tehnologijom – zakonske posljedice uporabe nelegalnih programa – uvjeti korištenja i prikupljanja osobnih podataka – istaknuti važne dijelove, usporediti na primjerima nekoliko programa – prilagođavanje postavki privatnosti na društvenim mrežama – pokazati na primjerima društvenih mreža kojima se koristimo u obrazovanju i na primjerima komercijalnih društvenih mreža za odrasle (dobna granica 13 godina) – digitalni identitet – primjeri pozitivnoga i negativnoga digitalnog identiteta (slavne osobe, videozapisi); primjeri kako aktivno stvarati vlastiti pozitivni identitet – obrazovni sadržaji <i>Pet za net</i> – radni listovi, igre, multimedijski sadržaji, udžbenici, priručnici, virtualna učionica – ovisnost o tehnologiji i njezinu korištenju – zaštita od elektroničkoga nasilja, kako ga prepoznati, kako ga spriječiti, aktivno se suprotstaviti te kako pronaći rješenje i komu se obratiti za pomoć – analiziranje konkretnih primjera s govorom mržnje i elektroničkim nasiljem te pronalaženje rješenja problema (animirane priče i videozapisi <i>Pet za net</i>, primjeri s društvenih mreža) – briga o zdravlju i okolišu 				

B. domena – Komunikacija i suradnja u digitalnome okružju – 3. ciklus

Odgajno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt B.3.1. Učenik samostalno komunicira s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznae načine na koje pronalazi i kontaktira vršnjake – poznae prednosti i ograničenja različitih oblika komunikacije svojstvenih za formalno i neformalno okružje – analizira razloge pogrešnoga interpretiranja poruka u digitalnome okružju te rizike koji dovode do nerazumijevanja zbog uporabe simbola, grafičkih prikaza i kratica te nestandardnoga jezika 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno ostvaruje kontakt s poznatim osobama u komunikacijske svrhe na društvenim mrežama i aktivno sudjeluje u razgovorima i diskusijama – razvija komunikacijske i prezentacijske vještine 	<ul style="list-style-type: none"> – razvija pozitivan stav prema uporabi tehnologije za komunikaciju 	Svi nastavni predmeti i međupredmetne teme, posebice strani jezici, sat razrednika, izvannastavne aktivnosti, projektno učenje (npr. eTwinning), problemsko učenje i mentorsko poučavanje. Suradničko učenje korelira s temom Učiti kako učiti. Zadatke izvan nastave, u skupini i pojedinačno, moguće je odraditi na računalima u knjižnici i u ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.
ikt B.3.2. Učenik samostalno surađuje s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznae načine na koje daje i traži povratnu informaciju – prepoznae prepreke i probleme koji mogu nastati u digitalnome okružju te načine na koje ih može riješiti i tomu prilagođava svoje postupke 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno sudjeluje u suradničkim aktivnostima s poznatim osobama – razvija međuljudske i suradničke vještine, potiče suradnike na postizanje osobnih i zajedničkih rezultata 	<ul style="list-style-type: none"> – poštuje različita stajališta drugih članova skupine i pozitivnim stavom prema suradničkim aktivnostima utječe na druge 	
ikt B.3.3. Učenik poštuje međukulture različitosti.	<ul style="list-style-type: none"> – prilagođava svoje ponašanje pravilima ponašanja u međukulturnome digitalnom okružju – predviđa posljedice svoga i tuđega ponašanja 	<ul style="list-style-type: none"> – primjenjuje pravila uljudnoga ophođenja u interakciji s osobama iz različitih kultura 	<ul style="list-style-type: none"> – iskazuje pozitivan stav prema međukulturalnim razlikama 	

KLJUČNI SADRŽAJI

- programi i uređaji za komunikaciju i suradnju u digitalnome okružju
- najzastupljenije društvene mreže, npr. za komunikaciju tijekom rada na projektima ili za individualiziranje nastave
- BYOD – upotreba učeničkih uređaja u obrazovne svrhe
- programi za izradu prezentacija
- komunikacija u digitalnome okružju
- izlaganje i prezentiranje pred poznatom publikom
- suradnja u digitalnome okružju
- suradnja u istraživačkome učenju

- suradnja u oblacima, npr. izrada e-knjiga, multimedijskih prezentacija
- primjereno ponašanje u digitalnome okružju
- kritička procjena primjera uljudnoga ponašanja u stvarnome i digitalnome okružju
- poticanje interkulturnizma i tolerancije
- otvorena i tolerantna rasprava o različitostima među ljudima i narodima

C. domena – Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnome okružju – 3. ciklus				
Odgojno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt C.3.1. Učenik samostalno provodi jednostavno istraživanje, a uz učiteljevu pomoć složeno istraživanje radi rješavanja problema u digitalnome okružju.	<ul style="list-style-type: none"> – identificira i opisuje temu koju želi istražiti – analizira problem koji rješava i planira način istraživanja problema 	<ul style="list-style-type: none"> – koristi se računalnim programima istražujući mogućnosti za rješavanje problema 	<ul style="list-style-type: none"> – prihvaca mogućnost pogreške pri istraživanju – ustajno pokušava pronaći rješenje i ako su prvi pokušaji bili bezuspješni – razvija znatiželju i istraživački duh 	Uporaba računalnih simulacija za istraživanje u predmetima Matematika, Tehnička kultura, Geografija, Fizika, Kemija, Biologija za prvo očekivanje. Za istraživački proces učenik upotrebljava interaktivne karte, programe za prognozu vremena, razne servisne sustave – stanje na cestama, praćenje letova aviona i sl. te računalne simulacije za istraživanje problema. Za ostala očekivanja preporučuje se korelacija sa svim predmetima, projektno i problemsko učenje, mentorsko poučavanje, međupredmetna tema Učiti kako učiti te ostale međupredmetne teme u suradnji sa školskim knjižničarom.
ikt C.3.2. Učenik samostalno i djelotvorno provodi jednostavno pretraživanje, a uz učiteljevu pomoć složeno pretraživanje informacija u digitalnome okružju.	<ul style="list-style-type: none"> – komentira način na koji je proveo pretraživanje informacija 	<ul style="list-style-type: none"> – obavlja složeniju potragu za informacijama na unaprijed zadalu temu i uz kratke upute 	<ul style="list-style-type: none"> – slijedi obrazac pretraživanja pri pronalaženju informacija 	Učenik uvrštava informacije u samostalni učenički rad na zadalu temu (problemski članak, prezentaciju na određenu temu, multimedijijske mrežne postere, biografije i autobiografije, vijesti, komentare, osvrt ili prikaz). Spremljenim se informacijama može koristiti i za okrugli stol, »parlaonicu«, raspravu, dokazivanje i argumentiranje.
ikt C.3.3. Učenik samostalno ili uz manju pomoć učitelja procjenjuje i odabire potrebne među pronađenim informacijama.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje činjenice, mišljenja, pristranost u informacijama te valjanost i pouzdanost informacija i njihovih izvora i uspoređuje ih s drugim informacijama i izvorima te odabire korisne, valjane i pouzdane informacije 	<ul style="list-style-type: none"> – primjenjuje pripremljenu listu provjere informacija, izvora informacija i uvjeta uporabe kako bi lakše procijenio kvalitetu pronađenih informacija 	<ul style="list-style-type: none"> – zanima se za proces pretraživanja i pronalaženja potrebnih digitalnih informacija 	Preoblikovanje informacija radi se u suradnji školskoga knjižničara i učitelja hrvatskoga jezika uz temu o natuknicama i bilješkama, učitelja povijesti uz izborne teme i slično za ostale predmete.
ikt C.3.4. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.	<ul style="list-style-type: none"> – bilježi pronađenu informaciju, njezin izvor i datum pristupa te povezuje tu informaciju s mogućnošću njezine uporabe u dijelu rada na zadalu temu – prepoznaje načine legalnoga pribavljanja, preoblikovanja, 	<ul style="list-style-type: none"> – bilježenjem stječe rutinu zapisivanja izvora informacija, organizira (poreda / klasificira / pohrani) informacije s obzirom na strukturu rada u kojem će se njome koristiti 	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaće kulturološka, etička i društveno- -ekonomski pitanja povezana s pristupom informacijama i njezinom uporabom 	

	pohranjivanja i širenja pronađenih informacija	– upotrebljava informacije tako da ih legalno pribavlja, preoblikuje, pohranjuje i širi	– prihvaca bonton i konvencije povezane s pristupom informacij i njezinom uporabom	
KLJUČNI SADRŽAJI				
<ul style="list-style-type: none"> – složeniji auditivni, vizualni, audiovizualni programi i uređaji kojima se učenici mogu koristiti – pretraživanje digitalnih informacija – istraživački proces – analizirati problem, osmisliti tijek rješavanja problema, istraživati moguća rješenja, pronaći nova rješenja ako pronađena ne odgovaraju, formulirati zaključke, predstaviti tijek istraživanja i rješavanja problema te rezultate – izvori digitalnih informacija – poruka, informacija, podatak – e-časopisi, e-knjige, e-enciklopedije, obrazovni portal i kojima se učenici nisu koristili u prethodnim ciklusima, informativni portal, stranice muzeja, kazališta, mrežni katalozi školskih i gradskih knjižnica, digitalizirana građa – samostalan odabir metoda i alata za pronalaženje informacija, odgovorno bilježenje informacija i spremanje za uporabu – kritičko vrednovanje digitalnih informacija – zašto je nešto rečeno, kako je izrečeno, komu je namijenjeno, što je izostavljeno, kojim je tehnikama privučena pozornost – prikriveno značenje poruka, predrasude u informacijama – činjenice: stavovi u informacijama, vrijednosti i vjerovanja kao sadržaj informacija – elementi procjene vrijednosti digitalnih informacija – formalni i sadržajni: – prepoznavanje informacijskoga smoga/smeća, kriteriji za prepoznavanje – prikaz ljepote u digitalnome okružju – interpretativni okviri poruka – reklame u mrežnome i mobilnome okružju – prikriveno oglašavanje – upravljanje digitalnima informacijama – načini preoblikovanja informacija: – prepričavanje informacije u audioformatu, audiovizualnom i multimedijskome formatu te njezino pisano prepričavanje s navođenjem izvora – doslovno navođenje informacije s njezinim izvorom (citiranje i autorstvo), plagiranje 				

D. domena – Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnome okružju – 3. ciklus

Odgajno-obrazovna očekivanja	znanje	vještine	stavovi	Preporuka za ostvarivanje očekivanja
ikt D.3.1. Učenik se izražava kreativno služeći se primjerenom tehnologijom za stvaranje ideja i razvijanje planova te primjenjuje različite načine poticanja kreativnosti.	– analizira načine kako doći do kreativnih rješenja – komentira i raščlanjuje odabранe načine i metode kojima se potaknuo na kreativno i inovativno djelovanje i provjerava svoj izbor sam ili u skupini	– istražuje mogućnosti kreativnoga mišljenja i pronalaženja kreativnih rješenja – izražava svoje kreativne ideje i zamisli primjenjujući samostalno odabranu metodu i strategiju razvijanja, predočavanja i osmišljavanja kreativne ideje i djeluje inovativno služeći se digitalnom tehnologijom sam ili u skupini	– razvija analitički pristup promatranoj pojavi – opravdava svoj odabir metode i strategije kojom potiče i organizira svoje kreativne ideje i osmišljava inovativno djelovanje, prihvata dinamiku skupne aktivnosti u organiziranju kreativnoga rada	Svi nastavni predmeti i međupredmetne teme, sat razrednika, Likovna kultura, Glazbena kultura, izvannastavne aktivnosti, projektno i problemsko učenje, mentorsko poučavanje, istraživanje kreativnih rješenja.
ikt D.3.2. Učenik rješava složenije probleme služeći se digitalnom tehnologijom.	– analizira uočeni ili samostalno odabrani problem određujući uzročno- -posljedične veze primjenjujući digitalnu tehnologiju	– osmišljava rješenja složenijih problema s pomoću dostupne digitalne tehnologije	– otvoren je za iskušavanje modela i simulacija da bi odgovorio na pitanje <i>Što ako?</i> kako bi učinkovito riješio problem	
ikt D.3.3. Učenik stvara nove uratke i ideje složenije strukture.	– primjenjuje barem jedan program za svaku od posebnih namjena za stvaranje složenijih uradaka	– stvara nove sadržaje (npr. grafičke prikaze, zvuk) i vizualne prikaze kad je prikladno kako bi podupro i razvio glavnu ideju ili temu slijedeći poznate upute	– procjenjuje originalnost i brani/opravdava svoj odabir digitalne tehnologije i potvrđuje primjerima i dokazima opravdanost izbora	Prvo očekivanje može korelirati s međupredmetnom temom Učiti kako učiti.
ikt D.3.4. Učenik imenuje zakone i propise kojima se štiti vlasništvo i propisuje dijeljenje vlastitih sadržaja u digitalnome okružju.	– imenuje zakone i propise kojima se štiti vlasništvo i propisuje dijeljenje vlastitih sadržaja u digitalnome okružju	– povezuje prava vlasništva s postojanjem zakona koji štite vlasništvo, propisuju dijeljenje vlastitih sadržaja i ponaša se u skladu sa zakonskim propisima u digitalnome okružju	– preuzima odgovornost za objavljivanje i dijeljenje vlastitih sadržaja pod različitim licencijama i vodi računa o postavljanju primjerenih oznaka dopuštenja za uporabu	Četvrto očekivanje preporučuje se odraditi u suradnji školskoga knjižničara i učitelja hrvatskoga jezika. Zadatke izvan nastave, u skupini i pojedinačno, moguće je odraditi na računalima u školskoj knjižnici i u ostalim digitalno opremljenim prostorima u školi.

KLJUČNI SADRŽAJI

- uporaba kreativnih tehnika
- preoblikovanje sadržaja
- kreativno rješavanje problema
- kreativno izražavanje
- snimanje pokusa iz nekoga predmeta i objava na školskim mrežnim stranicama
- snimanje doživljaja s terenske nastave ili rijetkoga zanata i objava na mrežnim stranicama škole
- uporaba proračunskih tablica, umnih mapa, konceptnih prikaza, filmova, mrežnih stranica ili programa za suradnju i komunikaciju za kreativno rješavanje jednostavnijih problema
- izrada e-knjige, e-postera, animirane ili pokretne prezentacije, glazbene kompozicije i njihova objava
- izrada i objava videopriče na zadatu temu na školskim mrežnim stranicama
- snimanje, obrada i objava predstave dramske družine ili sportskoga natjecanja / plesa na školskim mrežnim stranicama
- izrada digitalnoga školskog lista u jednostavnijemu programu i objava na školskim mrežnim stranicama
- fotografiranje pojava u prirodi i izrada videa vremenskoga tijeka te njegova objava na školskim mrežnim stranicama
- oblikovanje e-portfolija i dodavanje vlastitih uradaka u njega
- zaštita vlasništva (umjetničko djelo, znanstveno djelo, tehničko i kartografsko) i vrste autorskih prava (moralna, imovinska)
- osnovne postavke zakonske regulative za vlasništvo i dijeljenje sadržaja
- primjena oznake dopuštenja za uporabu na vlastitome digitalnom uratku (<https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>)

Održivi razvoj

1. odgojno-obrazovni ciklus (1. i 2. razred OŠ)

Domena: POVEZANOST				
Učenik	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr A.1.1. Prepoznaće svoje mjesto i povezanost s drugima u zajednici.	Imenuje članove svoje uže i šire obitelji, prijatelje i opisuje njihove međusobne odnose.	Razvija komunikativnost i suradništvo.	Prepoznaće važnost osoba uz koje se osjeća sigurno i važnost povezanosti u zajednici.	<i>Hrvatski jezik:</i> književna djela, jezično izražavanje – tekstovi o temama; Koje je moje mjesto u obitelji? Što znači povezanost? <i>Priroda i društvo:</i> uz nastavne jedinice o obitelji treba naglasiti važnost povezanosti i činjenicu da je obitelj zajednica; primjerena aktivnost za ostvarivanje navedenog očekivanja može biti izrada obiteljskoga stabla od recikliranoga materijala; <i>Sat razrednika i projekti:</i> radionice i igre kojima učenici prepoznaju kako je razred također zajednica, i kojima se naglašava se važnost povezanosti i suradništva u zajednici; razredna proslava rođendana; <i>Likovna kultura:</i> crtanje obitelji, izrada zajedničke čestitke ili dara za slavljenika.
odr A.1.2. Opisuje raznolikost u prirodi i razlike među ljudima.	Prepoznaće raznolikost u prirodi i razlike među ljudima.	Razvija sposobnost opažanja i osnovne socijalne vještine.	Prihvaća različitosti među ljudima.	<i>Priroda i društvo:</i> biološka raznolikost; razlike među ljudima (nacionalnost, jezik, vjeroispovijest, različite sposobnosti i talenti); <i>Strani jezici:</i> uz nastavnu jedinicu koja obrađuje opisne pridjeve dodati igru ili drugi tip zajedničkog rada za osvješćivanje da su razlike vrijedne i potrebne; <i>Škola u prirodi:</i> uključiti prepoznavanje raznolikosti u prirodi; <i>Sat razrednika:</i> iz međupredmetna teme Osobni i socijalni razvoj mogu se provesti radionice povezane s temom tolerancije i prihvatanja različitosti.
odr A.1.3. Uočava povezanost između prirode i zdravoga života.	Prepoznaće važnost zdrave okoline i nabraja prednosti zdravoga života koje primjenjuje.	Objašnjava kako je u prirodi sve povezano, može ispričati kako u obitelji njeguju naviku odlaska u prirodu i zdrav život.	Smatra da je za zdrav život važna priroda koja nije zagađena.	<i>Tjelesna i zdravstvena kultura:</i> učenici razvijaju obrasce zdravog ponašanja, vježbanje i boravak na svježem zraku, momčadske igre na otvorenom, hodanje i vožnju biciklom. <i>Sat razrednika – mogu se organizirati:</i> radionice s međupredmetnom temom Zdravlje: primjena ljekovitoga bilja za zdravlje; sušenje voća za dobivanje zdravih grickalica. <i>Izvanučionička nastava:</i> šetnja šumom, livadom i igre na otvorenom; <i>Škola u prirodi i izleti:</i> naglasiti važnost boravka u prirodi za zdravlje; ostvarivanje odgojno-obrazovnog očekivanja povezano je s međupredmetnom temom Zdravlje.

Ključni sadržaji: **obvezni** zajednica, međuljudski odnosi i razlike, raznolikost u prirodi, povezanost boravka u prirodi i zdravlja.

Domena: DJELOVANJE				
Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr B.1.1. Prepoznaže važnost dobromanjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi.	Prepoznaže i opisuje utjecaj ljudskih aktivnosti na prirodu i ljudi.	Razlikuje dobronamjerne od drugih oblika djelovanja prema ljudima i prirodi.	Rado pomaže drugima i pokazuje razumijevanje za druga živa bića i prirodu općenito.	<i>Izvannastavne aktivnosti – ekoradionice:</i> kompostiranje, recikliranje, školski vrt; preporuča se provedba barem jedne ekološke radionice u školi s uključivanjem učenika iz različitih razreda; <i>Školski izleti:</i> ekosela i imanja, uzgoj zdrave hrane.
odr B.1.2. Sudjeluje u aktivnostima škole na zaštiti okoliša i u suradnji škole sa zajednicom.	Navodi aktivnosti škole povezane sa zaštitom okoliša i suradnjom u zajednici.	Primjenjuje komunikacijske, praktične i socijalne vještine.	Spreman je svojom aktivnošću i ponašanjem pridonijeti suradnji u zajednici i očuvanju okoliša.	<i>Projekti:</i> priprema i provedba školskih projekata s ciljem primjene načela održivosti u radu škole (razvrstavanje otpada, recikliranje, štednja energije itd.) i lokalne zajednice te uključivanje učenika u navedene aktivnosti (likovno osmislići i izraditi plakate); pozivanje učenika i građana na čišćenje i uređivanje okoliša škole, sudjelovanje u akciji čišćenja i uređivanja s roditeljima i učiteljima; provođenje projekata usmjerenih na skrb o potrebitima u zajednici; <i>Priroda i društvo – Dodatna nastava:</i> tijekom cijele godine učenici su aktivno uključeni u različite aktivnosti kao što su sadnje bilja u okolini škole ili edukacija o zaštiti prigodom obavljanja različitih aktivnosti.
Ključni sadržaji: obvezni zaštita okoliša i prirode, ušteda energije, priprema komposta, recikliranje; preporučeni školski izleti u prirodu, ekosela i imanja, uzgoj zdrave hrane, crtanje i umjetničko izražavanje, igra i zabava, školski vrtovi.				

Domena: DOBROBIT				
Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr C.1.1. Identificira primjere dobrog odnosa prema prirodi.	Razlikuje dobar od lošega odnosa prema prirodi.	Prema živome svijetu u prirodi odnosi se s poštovanjem.	Prepoznaže važnost prirode i potrebu njene zaštite.	<p><i>Priroda i društvo:</i> ostvarivo je povezivanje nastavne jedinice o odnosu čovjeka prema prirodi s primjerima pozitivnoga djelovanja.</p> <p><i>Sat razrednika:</i> predviđaju se radionice usmjerene na razvijanje pozitivnoga odnosa prema drugim živim bićima.</p> <p><i>Izvanučionička nastava:</i> može se predvidjeti i organizirati posjet, npr. skloništu za napuštenе životinje i doniranje hrane za životinje.</p>
odr C.1.2. Identificira primjere dobrog odnosa prema drugim ljudima.	Razlikuje dobar od lošega odnosa između ljudi.	Koristi se nenasilnim metodama za rješavanje sukoba.	Svjestan je važnosti harmoničnih odnosa.	<p><i>Hrvatski jezik:</i> književni i neknjiževni tekstovi s temama o dobrim i lošim međuljudskim odnosima; <i>Medijska kultura:</i> animirani, dokumentarni iigrani filmovi s temama o dobrim i lošim međuljudskim odnosima i o odnosima ljudi i životinja;</p> <p><i>Sat razrednika:</i> radionice i igre usmjerene na uvježbavanje nenasilnoga rješavanja sukoba i na razvijanje pozitivnih odnosa u razredu; medijacija – mali medijatori, ističe se povezanost s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj.</p>
Ključni sadržaji: obvezni odnos čovjeka prema prirodi, odnos prema životnjama, obiteljski i međuljudski odnosi, nenasilno rješavanje sukoba; preporučeni: izravna komunikacija, empatija.				

2. odgojno-obrazovni ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ)

Domena: POVEZANOST				
Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr A.2.1. Razlikuje pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš.	Razvrstava ljudske utjecaje na prirodu i okoliš na pozitivne ili negativne i prepoznaće utjecaje na okoliš koji su posljedica njegovih aktivnosti.	Kritički promišlja o višestrukim učincima ljudskih utjecaja / djelovanja na prirodu i okoliš.	Svjestan je da ljudska djelovanja imaju posljedice na prirodu i okoliš.	<p><i>Priroda i društvo:</i> obrađuju se nastavne jedinice s osnovnom podjelom ljudskih utjecaja na pozitivne i negativne. U izvannastavnim se aktivnostima mogu organizirati ekoradionice: recikliranje, kompostiranje, školski vrt, a poželjno je nastaviti provođenje aktivnosti iz prethodnoga ciklusa.</p> <p><i>Likovna kultura:</i> moguće je postavljanje reciklažnoga kutka u svakoj učionici i izrađivanje »kontejnera« od kartonskih kutija.</p> <p><i>Hrvatski jezik:</i> u području medijske kulture pripremaju se i pišu prilozi za školske novine, snimaju radijske emisije i dokumentarni filmovi o utjecajima čovjeka na prirodu i okoliš.</p>
odr A.2.2. Uočava da u prirodi postoji međudjelovanje i međuovisnost.	Objašnjava kako je u prirodi sve povezano.	Prezentira povezanosti u prirodi.		<p><i>Hrvatski jezik – jezično izražavanje:</i> opisivanje prirodnih pojava uporabom primjerenoga ekološkog rječnika;</p> <p><i>Škola u prirodi:</i> uključivanje zadataka iz područja ekologije.</p> <p><i>Informatika:</i> međupredmetna tema Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, izrada prezentacija na temu povezanosti u prirodi, npr. prezentacija rezultata rada nakon škole u prirodi ili samostalnih učeničkih istraživanja povezanosti u prirodi i okolišu; obrada i prikaz prikupljenih podataka uporabom informacijsko-komunikacijskih tehnologija;</p> <p><i>Priroda:</i> u nastavnim jedinicama u kojima se obrađuju prilagodbe živih bića na uvjete okoliša, naglasiti da se radi o međudjelovanju.</p>
odr A.2.3. Razmatra utjecaj korištenja različitih izvora energije na okoliš i ljude.	Klasificira izvore energije na obnovljive i neobnovljive, prepoznaće primjere korištenja energije u svojoj zajednici.	Prati i računa utrošak energije u kućanstvu i školi.	Svjestan je važnosti primjene obnovljivih izvora energije.	<p><i>Izvannastavne aktivnosti:</i> izrada vjetrenjača, vodenice, solarnih ploča od otpada poput plastičnih čaša, CD-a, slamki i sl.</p> <p><i>Priroda:</i> nastavni sadržaji o obnovljivim i neobnovljivim izvorima energije i o njihovu utjecaju na okoliš te o utjecaju raznih tehnologija na društva.</p> <p><i>Projekti:</i> prikupljanje podataka o obnovljivim izvorima energije u školi, domu i zajednici;</p> <p><i>Matematika, Informatika:</i> međupredmetna tema Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, izračunavanje i grafički prikazi potrošnje energije; zadatci s riječima o potrošnji energije</p> <p><i>Geografija:</i> uključivanje podataka o trenutnome iskorištavanju energije i mogućnostima primjene obnovljivih izvora energije u sadržaj nastavne jedinice o pojedinim klimatskim pojasevima, regijama i državama.</p>

Ključni sadržaji: **obvezni** obnovljivi i neobnovljivi izvori energije, prirodni resursi, ljudski utjecaj na prirodu, međudjelovanje u prirodi; **preporučeni:** izvori energije i podneblje, termički izolatori.

Domena: DJELOVANJE

Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr B.2.1. Objašnjava da djelovanje ima posljedice i rezultate.	Opisuje koje posljedice njegovo ponašanje ima na prirodu i ljudе.	Predviđa posljedice svojih postupaka i ponašanja.	Prihvata odgovornost za svoje postupke i ponašanja.	<p><i>Sat razrednika i Hrvatski jezik:</i> književna djela i ishodi drugih predmeta iz kojih se prepoznaju prihvatljiva ponašanja, a ostvaruju se metodama suradničkoga učenja, debatom, metodom pričam ti priču ili barometrom stavova; poželjno je pokazati konkretnе primjere iz života scenskim prikazima – dramskim igramа i sl.; .</p> <p><i>Projekti u školi i zajednici:</i> Povezanost s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj.</p>
odr B.2.2. Prepoznaјe primjere održivoga razvoja i njihovo djelovanje na lokalnu zajednicu.	Nabraja primjere održivoga razvoja iz škole i lokalne zajednice.	Istražuje i opisuje primjere održivoga razvoja.	Opredjeljuje se za ponašanja u skladu s održivim razvojem.	<p><i>Projekti:</i> učenici mogu fotografirati divlja odlagališta, pozivati građane i s njima sudjelovati u čišćenju odlagališta; uključuju se u lokalne organizacije ili javne akcije koje potiču ekološku svijest (školske zadruge, udruge, izviđači, Mladi čuvari prirode, zelena čistka...); uključivanje roditelja u neke od školskih projekata; kao projektna aktivnost može se organizirati razvrstavanje školskoga otpada (kutak za recikliranje) te vođenje aktivne brige o školskome otpadu.</p> <p><i>Hrvatski jezik:</i> medijska kultura (obrada medijskih uradaka s temama održivoga razvoja), istraživačko novinarstvo (pisanje novinskih članaka za školski list);</p> <p><i>Tehnička kultura:</i> uočava se utjecaj različitih tehničkih tvorevina na čovjeka i okoliš; učenici se upoznaju s uporabom drva i različitih materijala; mogu se održavati i manji popravci rabljenih igračaka te darivanje potrebitima.</p> <p><i>Školska zadruga:</i> prodaja ekoproizvoda izrađenih u školskoj zadruzi ili dobivenih iz školskoga vrta.</p>
odr B.2.3. Opisuje kako pojedinac djeluje na zaštitu prirodnih resursa.	Navodi načine održivoga korištenja prirodnih resursa.	Prikuplja podatke i procjenjuje osobne i obiteljske potrebe s ciljem racionalne potrošnje.	Prihvata održivu potrošnju kao način života.	Projektna nastava (Priroda, Priroda i društvo, Matematika, Informatika, međupredmetne tema Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije: praćenje potrošnje hrane (istraživanje koliko se hrane baca te preračunavanje vrijednosti bačene hrane u kunama), praćenje potrošnje vode i struje u svome domaćinstvu i u školi, prikaz prosječne potrošnje i izrada plana uštедe; usporedba potrošnje na početku i na kraju projekata; izrada naljepnica koje upozoravaju na štednju struje i vode u školi).

Ključni sadržaji: **obvezni** zdrava hrana, gospodarenje otpadom, mogućnosti uštede energije, **preporučeni** školski vrtovi, IKT alati (sigurna uporaba mreže – eTwinning i Edmodo) za djelovanje u korist održivoga razvoja – *GLOBE*, zeleni izleti, školske zadruge, suradnja, kreativnost, edukativne vježbe, potrošnja, potrošačko društvo, zelena proizvodnja

Domena: DOBROBIT

Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr C.2.1. Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim živim bićima.	Navodi ljudska prava i prava životinja.	Svojim djelovanjem pokazuje da razumije međuodnos između svojih prava i prava drugih.	Pokazuje osjećaj za društvenu pravdu.	<i>Hrvatski jezik:</i> književnost, književna djela i filmovi, istraživačko novinarstvo <i>Priroda i društvo:</i> može se organizirati radionica s temom Sva živa bića imaju pravo na život. <i>Izvanučionička nastava:</i> posjet skloništima za nezbrinute i ugrožene životinje, darivanje hrane koja je skupljena prikupljanjem donacija u školi i zajednici; posjet staračkome domu u blizini škole; <i>Sat razrednika:</i> učenici se potiču da surađuju i pomažu jedni drugima; navedeni se sadržaji mogu povezivati s međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje (ljudska prava i prava životinja, tolerancija i solidarnost).
odr C.2.2. Razlikuje osobnu od opće dobrobiti.	Opisuje značenje opće dobrobiti.	Sposoban je djelovati u svrhu ravnoteže osobne i opće dobrobiti.	Zauzima se za ostvarivanje opće dobrobiti.	<i>Hrvatski jezik:</i> rad na tekstu, metodom razgovora poticati učenike na promišljanje; <i>Priroda i društvo:</i> pronaći primjere opće dobrobiti u svojoj zajednici; <i>Strani jezici:</i> učenik će osvjećivati međukulturalnu različitost; Povezanost s međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.
odr C.2.3. Prepoznaje važnost očuvanje okoliša za opću dobrobit.	Razumije kako zagađeni okoliš utječe na njegovu i opću dobrobit.	Provodi istraživanje utjecaja stanja u okolišu na život.	Svjestan je važnosti očuvanja okoliša za dobrobit u svojoj zajednici.	<i>Priroda i društvo:</i> provođenje pokusa utjecaja životnih uvjeta na rast i razvoj sjemenke, tj. na uvjete klijanja; <i>Likovna kultura:</i> učenik crtežom prikazuje kakav planet želi, a kakav ne želi. Projekti: zvučno i svjetlosno onečišćenje
Ključni sadržaji: obvezni društvena (ne)pravda, solidarnost, ljudska prava, osobna i opća dobrobit, prava životinja, (ne)zagađeni okoliš (voda, zrak, tlo), otpad; preporučeni buka, svjetlosno zagađenje, pesticidi i umjetna gnojiva				

3. odgojno-obrazovni ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ)

Domena: POVEZANOST				
Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr A.3.1. Objašnjava osnovne sastavnice prirodne raznolikosti.	Prepoznae složenost biološke, geološke i geografske raznolikosti, nabraja njihove osnovne sastavnice i analizira njihove odnose.	Primjenjuje kriterije za procjenu prirodne raznolikosti i provodi jednostavne prostorne analize.	Svjestan je vrijednosti prirodnih dobara i važnosti njihove pravedne raspodjele.	<p><i>Integrirana nastava</i> (Priroda, Biologija, Geografija, Kemija, Matematika, Informatika): analizira, izračunava i prikazuje podatke tablicama i dijagramima, uspoređuje i analizira rezultate; navodi primjere uočene u svom gradu/sredini uspoređujući ih s primjerima u Europi i svijetu;</p> <p>moguće je povezivanje s međupredmetnom temom Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.</p>
odr A.3.2. Analizira načela i vrijednosti ekosustava.	Definira pojam ekosustav i zna načela funkciranja ekosustava.	Prepoznae i prezentira vrijednosti lokalnih ekosustava.	Shvaća povezanost stanja u ekosustavu s kvalitetom života.	<p><i>Priroda/Biologija</i>: uz nastavne jedinice o ekosustavima naglasiti važnost povezanosti i međudjelovanja u ekosustavima (u teoriji i na konkretnim primjerima) te uključiti analizu vrijednosti, odnosno usluga ekosustava.</p> <p><i>Priroda</i>: u 6. razredu popisu predviđenih tema o međudjelovanjima i međuviznosti u prirodi preporučuju se aktivnosti: izrada plakata s hranidbenim lancima i mrežama ili igre u prostoru kojima oblikuju hranidbeni lanac te opisi povezanosti u prirodi.</p> <p><i>Projektna nastava</i> (Informatika, Biologija, Geografija): moguće je odabir ekosustava u okolini, obilazak i praćenje tijekom godine (popis biljnih i životinjskih vrsta, vrsta tla, praćenje temperatura i padalina, izrada tablica i dijagrama, ponavljanje praćenja za nekoliko godina i usporedba rezultata);</p> <p><i>Projekti</i>: identificiranjem i analiziranjem usluga ekosustava učenik će prepoznavati njihovu važnosti za ljudi;</p> <p>moguće je povezivanje s međupredmetnom temom Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.</p>
odr A.3.3. Razmatra uzroke ugroženosti prirode.	Razlikuje glavne uzroke ugroženosti prirode i potkrepljuje ih primjerima.	Istražuje stanje okoliša i utvrđuje stupanj ugroženosti prirode i okoliša.	Pokazuje osjetljivost za pitanja zaštite okoliša.	<p><i>Kemija</i>: onečišćenje tla, vode i zraka (kisele kiše, staklenički plinovi, pesticidi...)</p> <p><i>Integrirana nastava</i> (Geografija, Fizika, Biologija): učenici mogu istražiti kako kisele kiše utječu na živi svijet i spomenike, što je efekt staklenika, sunčev zračenje, štetnost UV zračenja i utjecaj na živa bića.</p> <p><i>Priroda</i>: uzroci ugroženosti prirode.</p>
odr A.3.4. Objašnjava povezanost ekonomskih aktivnosti sa stanjem u	Objašnjava kako ekonomski aktivnosti utječu na okoliš i društvo.	Prikuplja i analizira podatke o utjecaju ljudskih djelatnosti na okoliš.	Pokazuje osjećaj za racionalno korištenje prirodnih i osobnih dobara.	<p><i>Geografija</i>: na primjerima povezanosti ekonomske razvijenosti država i zaštite okoliša moguće je uočavanje kako u različitim dijelovima svijeta države brinu o okolišu i kako stanje okoliša utječe na ekonomske aktivnosti.</p> <p><i>Povijest</i>: mogu se uočavati primjeri povezanosti ekonomske razvijenosti države s iskorištavanjem svjetskih resursa tijekom prošlosti.</p>

okolišu i društvu.				<i>Integrirana nastava</i> (Priroda, Biologija, strani jezici međukulturalnost), Hrvatski jezik, Matematika, Informatika): može se organizirati prikupljanje podataka iz enciklopedija, s interneta, iz vijesti, novina i provesti usporedba u obliku tablica, dijagrama, a nakon analize podataka moguće je izvođenje teza i provođenje debate te povezivanje s međupredmetnom temom Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.
Ključni sadržaji: obvezni klimatske promjene, efekt staklenika i globalno zatopljenje, kisele kiše, ozonske rupe, bioraznolikost, vrijednosti ekosustava, analiza prirodne raznolikosti i prepoznavanje »vruće točke«, ekološki otisak i utjecaj socijalnih razlika na održivost.				

Domena: DJELOVANJE				
Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr B.3.1. Prosuđuje kako različiti oblici djelovanja utječu na održivi razvoj.	Objašnjava i analizira uspješne modelе promicanja održivoga razvoja u školi, lokalnoj zajednici i šire.	Primjenjuje odgovarajuće kriterije i strategije za prosudbu učinaka različitih djelovanja na održivi razvoj.	Podržava djelovanje koje doprinosi održivome razvoju.	<i>Geografija</i> : upoznavanje s djelatnošću organizacija i udruga koje se bave zaštitom okoliša, zaštitom i pravima životinja te poticanjem održivoga razvoja na svjetskoj, državnoj i lokalnoj razini. <i>Sat razrednika</i> : poticati osvješćivanje i razumijevanje pojma, što su volonteri te važnosti građanskih inicijativa i udruga u razvoju demokratskog društva te građanskih inicijativa i udruga koje se bave zaštitom i pravima životinja. <i>Tehnička kultura</i> : učenici se upoznaju s važnošću izolatora u očuvanju energije (termožbuka, izostaklo...) i utjecajem tehnologije na naša društva.
odr B.3.2. Sudjeluje u aktivnostima koje promiču održivi razvoj u školi, lokalnoj zajednici i šire.	Poznaje različite načine sudjelovanja u aktivnostima te procjenjuje mogućnosti vlastitoga sudjelovanja.	Procjenjuje osobno zadovoljstvo i uspješnost vlastitoga doprinosa u aktivnostima koje promiču održivi razvoj.	Rado se uključuje u različite aktivnosti za održivi razvoj i potiče druge.	<i>Integrirana nastava</i> (Priroda, Biologija, Kemija, Geografija, Hrvatski jezik, Likovna kultura): osmišljavanje teme, izrada plana aktivnosti, pisanja i provedbi projekta koji se temelji na prepoznatome problemu u zajednici; prezentiranje projekta gradskom poglavarstvu (gradonačelniku) i traženje partnera za provođenje projekta u lokalnim udrugama i inicijativama; <i>Tehnička kultura i Fizika</i> : može se provesti praćenje i izračunavanje potrošnje energije i planiranje ušteda; uključivanje u izvannastavne i izvanškolske aktivnosti poput školskih vrtova, izviđača, planinara, udruga koje promiču održivi razvoj; ostvariva je povezanost s međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

Ključni sadržaji: **obvezni** volontiranje i građanski aktivizam, globalne promjene i procesi, kritičko mišljenje, solidarnost i ravnopravnost, permakultura, istraživačko učenje okolišnih, društvenih, ekonomskih čimbenika, integrirani i održivi energetski dizajn; **preporučeni** prepoznavanje lokalnih resursa za održivi razvoj, osnivanje zadruga, upoznavanje sa zakonima i ugovorima o očuvanju okoliša te o temama koje održivi razvoj pokriva (dokumenti povezani s problemom koji je uočen i traži rješenje), osnivanje skupina dežurnih ekopatrola i sl.

Domena: DOBROBIT				
Učenik:	Znanje	Vještine	Stavovi	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
odr C.3.1. Može objasniti kako stanje u okolišu utječe na dobrobit.	Povezuje stanje u okolišu s dobrobiti svoje zajednice.	Istražuje stanje okoliša te zaključuje kako stanje okoliša utječe na dobrobit.	Svjestan je utjecaja stanja okoliša na dobrobit.	<i>Integrirana nastava</i> (Biologija, Kemija, Fizika, Geografija, Matematika, Informatika, Hrvatski jezik, međupredmetna tema Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije): različitim metodama rada i prikupljanjem podataka (statističkih podataka, podataka prikupljenih intervjuiranjem i/ili anketiranjem, analizom zatečenoga stanja na terenu, uočavanjem problema na terenu) o načinu rada poslovnih subjekata u zajednici i njihovim odnosom prema zaštiti okoliša (poštivanje zakonske regulative, pročišćavanje vode i sl.); može se pripremiti i organizirati debata o pozitivnim i negativnim utjecajima industrijalizacije.
odr C.3.2. Navodi primjere utjecaja ekonomije na dobrobit.	Uspoređuje primjere utjecaja ekonomije na dobrobit.	Kritički analizira podatke o ekonomskome rastu povezujući ih s ostvarivanjem opće dobrobiti.	Smatra važnim korištenje ekonomskoga razvoja za ostvarivanje opće dobrobiti.	<i>Integrirana nastava</i> (Biologija, Kemija, Fizika, Geografija, Matematika, Informatika, Hrvatski jezik): različitim metodama rada, od prikupljanja statističkih podataka o vrstama tvrtki, poduzetnika, zadruga, obrtnika koji rade na području grada i šire, do provođenja anketa i intervjuja sa stanovništvom, pokušava se doći do relevantnih podataka o utjecaju ekonomije na dobrobit stanovništva; povezivanje s međupredmetnom temom Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.
odr C.3.3. Istiće važnost demokracije te razlikuje političke sustave i može ponuditi primjere utjecaja politike na dobrobit.	Razumije pojam demokracija te razlikuje političke sustave i može ponuditi primjere utjecaja politike na dobrobit.	Može izraziti svoje stavove i argumentirano ih zastupa.	Svjestan je da participativna demokracija pozitivno utječe na dobrobit i rado se uključuje u rad tijela škole i svoje zajednice.	<i>Hrvatski jezik</i> : učenici u obliku debate ili sudnice raspravljaju o tezama koje su sami odredili i argumentirano ih zastupaju; <i>Povijest, Geografija</i> : razvoj demokracije tijekom povijesti, primjeri dobre prakse; <i>Sat razrednika</i> : odlazak u poglavarnstvo, razgovor s gradonačelnikom o uočenim problemima i predlaganje mogućih rješenja; moguće je povezivanje s međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje.
odr C.3.4. Procjenjuje važnost pravednosti u društvu.	Analizira socijalne politike te njihov utjecaj na pravednost u društvu.	Navodi primjere povezanosti pravednosti i održivoga razvoja.	Vrednuje društvenu i osobnu odgovornost.	<i>Hrvatski jezik</i> : književna djela mogu biti povod za raspravu o pravednosti, društvenoj i osobnoj odgovornosti; <i>Geografija</i> : UN-ove globalne politike; <i>Povijest</i> : socijalne politike u svijetu i njihova povezanost s međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje.

Ključni sadržaji: **obvezni** čimbenici dobrobiti, klimatska pravda, napredni i novi ekonomski razvojni modeli, ograničenje prirodnih resursa, društvena pravda, socijalne politike, politički sustav, demokracija, kreiranje politika i politički sustavi.